

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΛΔ'

ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1985

ΑΡΙΘ. 11

— ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ —

«Πεντηκοστήν ἑορτάζομεν». — Εὐαγ. Δ. Θεοδώρου, Τὸ Μυστήριον τοῦ Εὐχελαίου. — Μητροπ. Πατρῶν Νικκοδήμου, Θεομητορικὸν ἑορτολόγιον. — Ἰω. Φουντούλη, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὰς, κανονικὰς καὶ ἄλλας ἀπορίες. — Δημοσθ. Σαθράμη, Ἡ «δεύτερη γέννησι» μιᾶς ἄθειας. — Πρεσβ. Νικ. Σκιαδαρέση, Γενικὴ θεώρησι τῆς ποιμαντικῆς διακονίας τῆς Ἐκκλησίας στὸ σύγχρονον κόσμον. — Ἰ. Μ. Χατζηφώτη, Στὴ Βασιλεύουσα σὰν σὲ ὄνειρο. — Βασ. Μουστάκη, Οἱ ἄθλοι τοῦ Σαμφών. — Ἐπίκιρα. — Ἀλεξ. Μ. Σταυροπούλου, Πρεσβύτερες τοῦ καιροῦ μας. Πρότασι γιὰ ἔρευνα. — Δημ. Βικέλα, Ὁ παππᾶ - Νάρκισσος. — π. Ἄντ. Ἀλεβιζοπούλου, Οἱ «νέες αἱρέσεις» στὴν Εὐραβουλή. — Τὸ Βιβλίον. — Δημ. Φερόση, Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς τῆς Ἐκκλησίας. — Εὐαγ. Π. Λέκκου, Εἰδήσεις ποῦ ἐνδιαφέρουν τοὺς ἐφημερίους. Νέοι συνταξιούχοι τοῦ TAKE.

◆◆◆◆◆
Διάβασε στὴ σ. 160,
«ΜΙΑ ΕΡΕΥΝΑ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΕΣ»

● ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
Ἀθῆναι, Ἰακίου 1 — Τηλ.
72.10.734 ● Προϊστάμενος Τυ-
πογραφείου: Ἰωάννης
Μιχαήλ, Ἀναστασάκη 3-
157 72 Ἀθῆναι, Τηλ. 77.87.978.

“ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΝ ΕΟΡΤΑΖΟΜΕΝ,”



Δεῦτε λαοί, τὴν τρισυπόστατον Θεότητα προσκυνήσωμεν, Υἱὸν ἐν τῷ Πατρὶ, σὺν ἁγίῳ Πνεύματι· Πατὴρ γὰρ ἀχρόνως ἐγέννησεν Υἱόν, συναἶδιον καὶ σύνηρον, καὶ Πνεῦμα ἅγιον ἦν ἐν τῷ Πατρὶ, σὺν Υἱῷ δοξαζόμενον· μία δύναμις, μία οὐσία, μία Θεότης, ἣν προσκυνοῦντες πάντες λέγομεν· Ἅγιος ὁ Θεός, ὁ τὰ πάντα δημιουργήσας δι' Υἱοῦ, συνεργία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἅγιος ἰσχυρός, δι' οὗ τὸν Πατέρα ἐγνώκαμεν, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπεδήμησεν ἐν κόσμῳ. Ἅγιος ἀθάνατος, τὸ Παράκλητον Πνεῦμα, τὸ ἐκ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, καὶ ἐν Υἱῷ ἀναπαυόμενον. Τριάς ἅγια, δόξα σοι.

Ἐν ταῖς αὐλαῖς σου Κύριε, οἱ πιστοὶ τὸ γόνυ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος ὑποκλίναντες, ἀνυμνοῦμέν σε τὸν ἀναρχον Πατέρα, καὶ τὸν συνἀναρχον Υἱόν, καὶ τὸ συναἶδιον καὶ πανάγιον Πνεῦμα, τὸ φωτίζον καὶ ἀγιάζον τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΕΥΧΕΛΑΙΟΥ*

Τοῦ κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ὁ Ἄγγλος φιλόσοφος Alfred North Whitehead (Οὐάιντχεντ) (1861-1948) δίδασκε¹, ὅτι ὁ Θεὸς ἐνεργεῖ μέσα στὸ ὕλικοπνευματικὸ σύμπαν σύμφωνα πρὸς τὴν «ἀρχὴ τῆς συγκεκριμένης περιπτώσεως» (principle of concretion) καὶ τὴν «ἀρχὴ τοῦ περιορισμοῦ» (principle of limitation) ἀπείρων δυνατοτήτων. Αὐτὴ ἡ «συγκεκριμένη περίπτωση», τὴν ὁποία κάθε φορά ἐπιλέγει ὁ Θεός, σημαίνει περιορισμὸ σὲ μιὰ ἢ ὀλίγες ἀπὸ πολλὰς δυνατότητες καὶ ἀποκλεισμὸ ἄλλων συγκεκριμένων περιπτώσεων καὶ δυνατοτήτων. Τὸ ὅτι ὁ Θεὸς διάλεξε λ.χ. τὴν συγκεκριμένη περίπτωση νὰ μᾶς δημιουργήσῃ μετὰ δύο πόδια, αὐτὸ ἀπέκλεισε τὶς συγκεκριμένες δυνατότητες νὰ ἔχωμε 1 ἢ 3 ἢ 4 ἢ 5 ἢ 40 κ.ο.κ. πόδια.

Θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε, ὅτι ἡ ἴδια ἀρχὴ τῆς «συγκεκριμένης περιπτώσεως» χρησιμοποιεῖται ἀπ' τὸν Θεὸ καὶ μέσα στὰ πλαίσια τῆς Ἱστορίας τῆς σωτηρίας, μέσα στὶς μορφές τοῦ ἁγιαστικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς παροχῆς στὸν ἄνθρωπο τῶν θείων χαρίτων καὶ δωρεῶν. Μολονότι τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ «ἔπου θέλει πνεῦ» (Ἰωάν. γ' 8), μολονότι οἱ μυστικὲς φανερώσεις τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ μέσα στὸ ἀπέραντο πλῆθος τῶν διαφορῶν ἀτομικῶν ψυχοσυνθέσεων εἶναι ἀπειράριθμες, μολονότι ἡ Παντοδυναμία εἶναι δυνατό νὰ χρησιμοποιῆ κάθε φορά καὶ σὲ κάθε περίπτωσι διαφορετικούς ἀγωγούς καὶ διαφορετικὰ κανάλια, διὰ τῶν ὁποίων ἐπιδαψιλεύεται καὶ διοχετεύεται στὶς ἀνθρώπινες υπάρξεις ἡ Χάρις τοῦ ἁγίου Πνεύματος, παρὰ ταῦτα ὁ Θεός, γιὰ νὰ προφυλάσῃ τοὺς

ἀνθρώπους ἀπ' τὸν κίνδυνον τῆς αὐθαιρεσίας τοῦ ὑποκειμενικοῦ νοσηροῦ θρησκευτικοῦ μυστικισμοῦ καὶ τῆς περιπλανήσεως σὲ ὀλισθηρὰ καὶ ἐπικίνδυνα μονοπάτια, χρησιμοποιοῖ καὶ πάλι τὴν ἀρχὴ τῶν «συγκεκριμένων περιπτώσεων» καὶ δρίζει μερικούς συγκεκριμένους κανονικούς ἀγωγούς, μερικὰ ἀσφαλῆ κανάλια, διὰ τῶν ὁποίων σὲ ὅλες ἀνεξαιρέτως τὶς ἀνθρώπινες υπάρξεις, ποὺ εἶναι μέλη τῆς Ἐκκλησίας, χορηγεῖται ἡ σωτήριος Χάρις τοῦ Θεοῦ.

Οἱ ἀγωγοὶ καὶ τὰ κανάλια αὐτὰ εἶναι ἀκριβῶς οἱ καθωρισμένες ἀπ' τὴν Ἐκκλησία τελετὲς τῶν θεοσυστάτων ἐπτὰ² μυστηρίων τῆς. Τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν μιὰ ἀόρατη ἢ ἐσωτερικὴ καὶ μιὰ ἐξωτερικὴ ἢ ὁρατὴ διάστασι. Στὴν μὲν ἀόρατη ἢ ἐσωτερικὴ τοὺς πλευρὰ τὰ μυστήρια μεταδίδουν μυστικὰ τὴν ἁγιαστικὴ καὶ σωτήρια Χάρις τοῦ Θεοῦ γιὰ ἓνα συγκεκριμένο σκοπὸ καὶ φέρουν σὲ προσωπικὴ ἐπαφὴ μετὰ τὴν θεῖα πραγματικότητα· στὴν δὲ ἐξωτερικὴ ἢ ὁρατὴ πλευρὰ τοὺς, ἀναπαοκρινόμενα στὸ γεγονός ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι μόνο πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ ὕλικὴ σωματικὴ ὕπαρξις, χρησιμοποιοῦν καὶ ἐξωτερικὰ στοιχεῖα καὶ σημεῖα. Αὐτὰ εἶναι ἀφ' ἑνὸς ὠρισμένες διατυπώσεις τῶν εἰδικῶν εὐχῶν τοὺς καὶ ἀφ' ἑτέρου ὠρισμένα ὕλικά ἀντικείμενα ἢ σύμβολα καὶ αἰσθητοὶ φορεῖς τῆς θείας πραγματικότητος (λ.χ. τὸ ἁγιασμένο ὕδωρ, τὸ ἔλαιον, ἡ τριττὴ κατάδυσις στὸ ἅγιον βάπτισμα· οἱ ἀρωματικὲς οὐσίες τοῦ ἁγίου μύρου στὸ χρίσμα· ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος στὴ Θ. Εὐχαριστία· ἢ σὲ κατάστασι συντριβῆς ἐξομολόγησις στὸ μυστήριον τῆς μετανοίας· ἢ ἐπιθέσις τῶν χειρῶν στὸ μυστήριον τῆς ἱερωσύνης· ἢ ἱερολογία μετὰ τοὺς στεφάνους καὶ τὰ δακτυλίδια στὸ μυστήριον τοῦ γάμου).

Ἐχοντας αὐτὰ ὑπ' ὄψιν μπορούμε νὰ κατανοήσωμε πῶς καὶ τὸ μυστήριον τοῦ εὐχελαίου, ποὺ τελοῦμε σήμερα μετὰ τὴν ἀξιέπαινη πρωτοβουλία τῆς «Ἐταιρείας Χριστιανικοῦ Θεάτρου», ὡς ἓνα ἀπ' τὰ καθιερωμένα ἐπτὰ μυστήρια, συνδυάζει τὸ ἐξωτερικόν, ὁρατὸν στοιχεῖο μετὰ τὴν ἀόρατη, ἐσωτερικὴ του διάστασι. Καὶ οἱ δύο αὐτὲς πλευρὲς εἶναι φανερὲς στὴν ἱερὴ ἀκολουθία τοῦ εὐχελαίου.

(Συνεχίζεται)

* Ὁμιλία κατὰ τὴν τέλεσι τοῦ μυστηρίου τοῦ εὐχελαίου, ποὺ ἔγινε τὴν 15ην Μαΐου 1985 μετὰ τὴν φροντίδα τῆς «Ἐταιρείας Χριστιανικοῦ Θεάτρου» στὸν περίβολο τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγ. Αἰκατερίνης Πλάκας. Στὴν τελετὴ παρέστησαν πολλοὶ ἱερεῖς, τὰ μέλη καὶ πολλοὶ φίλοι τῆς Ἐταιρείας καὶ ἀρκετοὶ φοιτηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἡ ἡμιλία ἐκφωνήθηκε φυσικὰ συντομωμένη, χωρὶς τὶς ὑποσημειώσεις.

1. Γιὰ τὴ διδασκαλίαν τοῦ Whitehead ἰδέ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων στὰ ἐξῆς: A. N. Whitehead, *Science and the Modern World*, 1925. Τοῦ ἰδίου, *Religion in the Making*, 1926. P. A. Schilpp, *The Philosophy of A. N. Whitehead*, 1941. F. Gesselin, *La philosophia organica de Whitehead*, 1950. Fulton J. Scheen, *Philosophy of Religion*, New York 1948. Κ. Γεωργούλη, Οὐάιντχεντ, Ἐγκ. Λεξικὸν «Ἠλίου». Εὐαγγελίου Δ. Θεοδώρου, Κριτικὴ Εἰσαγωγή εἰς τὸ ζήτημα τῶν σχέσεων Ὀρθοσκειᾶς καὶ Γνώσεως, Ἀθῆναι, 1955, σ. 84-87.

2. Ἡ ἀποκρυστάλλωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μυστηρίων εἰς ἐπτὰ, ποὺ ἔγινε ὑπὸ τὴν ἐπίδρασι τῆς σχολαστικῆς ρωμαιοκαθολικῆς δογματικῆς, δὲν εἶναι ἀπόλυτα σύμφωνη πρὸς τὴν παλαιότερη ὀρθόδοξη παράδοσι, στὴν ὁποία ὁ ἀριθμὸς τῶν μυστηρίων δὲν ἦταν ἀσθηρὰ καθωρισμένος. Μερικοὶ συγχώρευαν τὸ μυστήριον τοῦ εὐχελαίου μετὰ ἄλλα μυστήρια. (Ἰδὲ περισσότερο εἰς Εὐαγγελίου Δ. Θεοδώρου, *Μαθήματα Λειτουργικῆς, Τεῦχος Α'*, ἐν Ἀθῆναις 1975, σ. 49-52).

ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΟΝ ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ

ΓΕΝΕΣΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

5. ΟΡΟΣΗΜΟΝ ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΟΣ

«*Ἡ Γέννησίς σου, Θεοτόκε, χαρὰν ἐμή-
νυσε πάση τῇ οἰκουμένῃ*» (*).

Ὁρόσημον εἰς τὸ ἔργον τῆς θείας Οἰκονομίας, διὰ τὴν ἐν Χριστῷ σωτηρίαν τοῦ κόσμου, εἶναι ἡ Γέννησις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Ὅ,τι ἀπ' ἀρχῆς ὑπεσχέθη ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς πρωτοπλάστους, καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τοὺς Πατριάρχας, καὶ ἐξήγγειλε διὰ τῶν Προφητῶν, διὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσίου, ἤδη, σφραγιζομένης τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἐντοπίζεται εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Παναγίας, μετὰ τὴν Γέννησιν τῆς Ὅποιας, εἶναι ὀριστικὸν ὅτι ἐπίκειται πλέον ἡ παρουσία τοῦ Σωτῆρος εἰς τὸν κόσμον. Γεννᾶται ἡ Παναγία Μητέρα. Καὶ μετ' ὀλίγον θὰ κυφορήσῃ ὡς ἄνθρωπον τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Σταθμὸς περιφανῆς ἡ Γέννησις Τῆς εἰς τὴν πορείαν τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου. Ἡ Καινὴ Διαθήκη ἀρχίζει.

Ἄλλα μετὰ τὸν περιφανῆ τοῦτον σταθμὸν, ἡ ἐν Χριστῷ σωτηρία ἔχει περαιτέρω ἀλλεπαλλήλους καὶ ἀναριθμήτους στάσεις (οὕτως εἰπεῖν), διὰ τὰ περιλάβῃ ἕνα ἕκαστον ἄνθρωπον. Καὶ ἡμᾶς θεθαίως. Οὕτως δὲ ἡ Παναγία φέρει τὴν χαρὰν τῆς σωτηρίας «*π ἄ σ η τ ῆ σ ο ἰ κ ο υ μ ἔ ν η*». Ἐφ' ᾧ καὶ ψάλλομεν ἡ Γέννησις Σου Θεοτόκε, χαρὰν ἐ μ ἦ ν υ σ ε πάση τῇ Οἰκουμένῃ. Οἰκουμένη καὶ αἰωνία ἡ διάστασις τοῦ Χαροποιῦ μηνύματος.

Ἀπέναντι αὐτοῦ τοῦ «*μ ἦ ν υ μ α τ ο ς*» ποῖον θὰ πρέπει νὰ εἶναι τὸ προσωπικὸν ἐνδιαφέρον ἐνὸς ἐκάστου ἐξ ἡμῶν; Ἀναφέρει ἡ Παλαιὰ Διαθήκη ὅτι πρὸ τῆς διὰ τοῦ φοβεροῦ «Κατακλυσμοῦ» ἀφανίσεως τῶν ἀνθρώπων, ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Νῶε προεμήνυσε τὸν ἐπερχόμενον ὄλεθρον. Καὶ διὰ τῆς κατασκευῆς τῆς «*Κ ι θ ω τ ο ὕ*» τοῦ Νῶε, πού διήρκεσεν 120 ὅλα ἔτη, ἐπληροφοροῦντο οἱ ἄνθρωποι ὅτι θὰ σωθοῦν μόνον ὅσοι θὰ εἰσέλθουν ἐντὸς τῆς Κιβωτοῦ ἐκείνης. Ἄλλ' οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ ἔμενον ἀδιάφοροι. Καὶ ἔμειναν ἔξω τῆς Κιβωτοῦ καὶ κατεποντίστησαν.

Ἡ Κιβωτὸς ἐξεικονίζει τὴν Παναγίαν. Ἡ Γέννη-

* Τὸ παρὸν παρατίθεται ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν ἡμετέρων ὁμιλητικῶν σχεδιαγραμμάτων.

σίς Τῆς φέρει εἰς τὸν κόσμον τὸ προμήνυμα ὅτι ἡ Σωτηρία ἐπιφυλάσσεται εἰς ὅσους θὰ περικλείσῃ ἡ Κιβωτὸς τῆς Χάριτος.

Μὴ μείνωμεν ἔξω τῆς Κιβωτοῦ τῆς σωτηρίας. «*Τί ὠφελήσει ἄνθρωπον*» ἐὰν οἱ ἄλλοι σωθοῦν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, αὐτὸς δὲ μείνῃ ἐκτὸς τῆς σωτηρίας;

Ὁ Χριστὸς —καὶ ἡ Παναγία ὡς Μητέρα Αὐτοῦ καὶ ἡμῶν— μᾶς δείχνουν τὴν Κιβωτὸν τῆς σωτηρίας καὶ μᾶς καλοῦν νὰ εἰσέλθωμεν καὶ ἀσφαλισθῶμεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ «*ἐ ν τ ῆ Χάρτι* τοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Κατὰ Χριστὸν ζωὴ καὶ μυστηριακὴ καὶ ἀγιαστικὴ ἐν γένει εἶναι ἡ ὁδὸς ἡ ὁδηγοῦσα εἰς τὸν σ τ α θ μ ὸ ν ἐκείνον (ἀτομικὸν οὕτως εἰπεῖν ὀρόσημον σωτηρίας), πού ἀναμένει τὸν «*κ α θ' ἔ ν α ἔ κ α σ τ ο ν*», διὰ τὰ εὑρεθῆ ἐντοπισιμένος προσωπικῶς ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῆς Χάριτος καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

6. ΜΗΤΗΡ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Ὅλαι αἱ θεομητορικαὶ Ἑορταὶ προβάλλουν τὴν Προσωπικότητα τῆς Παναγίας Θεοτόκου. Δεσπόζει ἡ ἀγιωτάτη Μορφή Τῆς καὶ ὑμνεῖται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ πιστοὶ ἐπικαλούμεθα τὰς πρεσβείας Τῆς καὶ τὴν μητρικὴν Προστασίαν Τῆς.

Κάθε μία ὅμως ἀπὸ τὰς εορτὰς τῆς Παναγίας, πού εἶναι διάσπαρτος καθ' ὅλον τὸ ἔτος, ἔχει καὶ τὸ ἰδικόν της ἰδιαίτερον μήνυμα πρὸς τὸν κόσμον. Ποῖον λοιπὸν εἶναι τὸ μήνυμα τῆς σημερινῆς εορτῆς τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου;

1. Ὁ ἱερὸς ὕμνογράφος τὸ διατυπώνει μετὰ τὰς λέξεις: «*Σήμερον καρπογονεῖν ἡ χάρις ἀπάρχεται ἐ μ μ α ν ἰ ζ ὄ υ σ α τ ῶ κ ὄ σ μ ω Θε ο ὕ Μη τ ἑ ρ α*». Μεγάλον, μέγιστον γεγονός. Ἡ Χάρις καὶ ἡ εὐδοκία τοῦ Θεοῦ ἐμφανίζει εἰς τὸν κόσμον τὴν Μητέρα

του Σωτήρος. Ὁ Ὑψιστος Θεός, διὰ τὴν ἀποστείλῃ τὸν Μονογενῆ Του Υἱὸν ὡς Σωτῆρα εἰς τὸν κόσμον, τοῦ ἐτοιμάζει προηγουμένως τὴν Παναγίαν Μητέρα. Ἐτοιμάζει μίαν ἐκλεκτὴν καὶ Κεχαριτωμένην ὑπαρξίν, πού θὰ εἶναι ἀξία νὰ γίνῃ μητέρα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· νὰ τὸν γεννήσῃ ὡς θρέφος· νὰ τὸν θηλάσῃ ὡς γήπιον· νὰ τὸν κρατήσῃ εἰς τὰς ἀγκάλας Τῆς ὡς παιδίον· νὰ τοῦ συμπαρασταθῇ μητρικῶς καθ' ὅλην τῆς ἐπὶ γῆς παρουσίαν Του.

Θὰ ἦτο τελείως ἀσχετος πρὸς τὴν χριστιανικὴν ἀντίληψιν, περὶ τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἡ ἐρώτησις καὶ ἡ ἀπορία, διατί ὁ Χριστὸς ἔπρεπε νὰ γεννηθῇ ἐκ γυναικὸς καὶ νὰ ἔχῃ μητέρα. Ὡς Θεὸς ἔχει θεαίως πᾶσαν δυνατότητα νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸν κόσμον—ὅπως καὶ ἐνεφανίσθη κατὰ τὴν Π. Δ.—κατὰ ποικίλους τρόπους. Ἀκόμη θὰ ἠδύνατο καὶ «σχῆματι νὰ εὔρεθῇ ὡς ἄνθρωπος» (Φιλιπ. β' 8) ἐξ οὐρανοῦ, μὲ τὴν ἐμφάνισιν ὀρίμου ἀνδρός, χωρὶς νὰ διέλθῃ ἀπὸ τὸ στάδιον τῆς γεννήσεως καὶ τῆς νηπιακῆς ἡλικίας. Ἀλλ' αὐτοὶ οἱ τρόποι θὰ ἦσαν ἀσχετοι πρὸς τὴν οἰκονομίαν καὶ τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ. Ποῖον δὲ ἦτο τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ; Ὅπως προανηγέθη, κυρίως διὰ τοῦ Προφ. Ἡσαΐου, «ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσει τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ» (Ματθ. α' 23). Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου «παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν» (Ἡσ. θ' 6).

2. Ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Σωτῆρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἔπρεπε νὰ γεννηθῇ ὡς ἄνθρωπος ἐκ γυναικὸς ἔχει ἀμεσώτατην σχέσιν μὲ τὴν δι' αὐτοῦ σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Ἡ ἀνθρωπότης θὰ ἔβλεπεν ἐν μέσῳ αὐτῆς τὸν Θεόν «ἐν προσωπῷ Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Β' Κορ. δ' 6). Θὰ ἔβλεπε καὶ θὰ ἤκουεν «τὸν ἀπρόσιτον ὡς Θεόν... πᾶσι προσίτον ἄνθρωπον, ἡμῖν συνδιάγοντα» (Ἀκάθ. Ὑμνος), καὶ ἐν συνεχείᾳ «πάσχοντα ὡς ἄνθρωπον» ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, ἀλλὰ καὶ σώζοντα, ὡς Θεόν, διὰ τῆς ἀναστάσεως τὸ ἀνθρώπινον γένος (τὸ «πρόσλημμα» ἐκ τῆς Παναγίας Μητρός Του).

Ἐπρεπε λοιπὸν ὁ Σωτῆρ τῶν ἀνθρώπων νὰ εἶναι Θεὸς ἅμα καὶ ἄνθρωπος τέλειος, τ.ἐ. Θεάνθρωπος, ὅπως καὶ πράγματι εἶναι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Καὶ ὡς μὲν Θεὸς δὲν ἔχει μητέρα, ἀλλὰ γεννᾶται ἀπὸ τὸν ἐπουράνιον Αὐτοῦ Πατέρα «πρὸ πάντων τῶν αἰώνων» ὡς ἄνθρωπος δὲ δὲν ἔχει πατέρα, γεννηθεὶς «ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσας». Μία ζωσὰ προεικόνισις τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ εἰς τὴν Π. Δ., ὁ Μελχισεδέκ, ἱερεὺς καὶ βασιλεὺς τῆς πόλεως Σαλήμ, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Πατριάρχου Ἀδραάμ, ἐμφανίζεται ὡς «ἀπατωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος» (Ἐβρ. ζ' 3). Καὶ αὐτὸς μὲν, ὡς ἀπλοῦς ἄνθρωπος εἶχε καὶ πατέρα καὶ μητέρα καὶ γενεαλογία. Δὲν μνημονεύονται ὅμως τὰ ὀνόματά των εἰς τὴν Π. Δ., καὶ οὕτως παρουσιάζεται οἷον ὡς «ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος», διὰ τὴν ἀποτελεῖ προτύπωσιν (ζῶν πρότυπον) τοῦ

Χριστοῦ, ὁ Ὅποιος ὄντως ἦτο «ἀπάτωρ» ὡς ἄνθρωπος καὶ «ἀμήτωρ» ὡς Θεός καὶ «ἀγενεαλόγητος» ὡς συνάρχης Λόγος Πατρὶ καὶ Πνεύματι.

3. «Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν». Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἔλαβε σάρκα ἀνθρωπίνην· ἐσαρκώθη ὡς ἄνθρωπος μέσα εἰς τὴν κοιλίαν τῆς Παναγίας Μητρός Του. Ἐξ αὐτῆς προσέλαβε τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ συνήνωσεν αὐτὴν μὲ τὴν θεϊκὴν Του ὑπόστασιν. Ἴδού διατί ἔπρεπε νὰ ἔχῃ μητέρα ὁ ἀμήτωρ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Διὰ τὴν πραγματοποιηθῆ ἐξ αὐτῆς ἡ κατὰ σάρκα γέννησις Του ὡς ἀνθρώπου. Τελείου ἀνθρώπου· καὶ ὁμοίου πρὸς ἡμᾶς· ἀλλὰ χωρὶς ἀμαρτίας. Ἡ ἀνθρωπίνη Του φύσις δὲν προήλθεν «ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ» (Ἰω. α' 13), ἐφ' ὅσον ἐγεννήθη ἀπάτωρ, ἐκ μητρὸς Παρθένου καὶ ἀπειρογάμου. Προσέλαβεν ἐκ τῆς Παναγίας Μητρός Του ὁ Κύριος τὴν ἀνθρωπίνην οὐσίαν ἐν γένει· ὄχι δηλ. ἓνα συγκεκριμένον ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἀπρόσωπον· τὴν πανανθρωπίνην ὑπαρξίν ὡς ἐνιαῖον σύγολον, τὸ ὁποῖον ἠνώθη μαζί Του, ὡς Θεάνθρωπου πλέον.

Σκέψου, χριστιανέ, πόσῃ σημασίαν ἔχει αὐτὸ διὰ σέ. Εἶσαι καὶ σὺ καὶ «ὅσοι ἐλαθογαυτὸν» (Ἰω. α' 12) καὶ τὸν ἀπεδέχθησαν ὡς Θεόν καὶ Κύριον καὶ Σωτῆρα—ἠνωμένος μὲ τὸν Χριστόν. Εἶναι ἡ κεφαλὴ σου Ἐκεῖνος. Εἶναι Αὐτὸς ἡ σωτηρία σου. Σὲ προσέλαβε—καὶ μᾶς προσέλαβεν ὅλους—εἰς μίαν ἀδιάρρηκτον ἔνωσιν μαζί Του. Καὶ σοῦ χαρίζει—χαρίζει εἰς ὅλους τοὺς πιστοὺς καὶ εὐσεβεῖς χριστιανούς—ὄψωρ τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν αἰώνιον ζωὴν. Εἶθε δὲ ὅλοι ἡμεῖς, ὡς κύτταρα ἐνυπάρχοντα δυνάμει εἰς τὴν ἀνθρωπίνην οὐσίαν πού προσέλαβεν ὁ Κύριος ἀπὸ τὴν Παναγίαν Του Μητέρα, νὰ εὔρεθῶμεν διαπαντός καὶ νὰ «μένωμεν ἐν Αὐτῷ καὶ Αὐτὸς ἐν ἡμῖν» εἰς τοὺς αἰῶνας ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, ὅπου «πρόδρομος ὑπέρ ἡμῶν εἰσηλήθε Χριστὸς» καὶ ἡμᾶς «συνήγειρε καὶ συνεκάθησεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις».

«ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ»

Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία μὲ τὸ εἰδικὸ ἱεραποστολικὸ περιοδικὸ «Πάντα τὰ Ἐθνη»

★ πληροφορεῖ ὑπεύθυνα γιὰ τὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο πού ἀσκεῖ σήμερα ἡ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία,

★ περιγράφει τὸ περιβάλλον μέσα στὸ ὁποῖο ἀσκεῖται ἡ ἱεραποστολή.

Ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἐγγραφοῦν συνδρομητὲς μποροῦν νὰ στείλουν τὴν ἐτήσια συνδρομή τους (200 δρχ.) στὴ διεύθυνση:

Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Πάντα τὰ Ἐθνη», Ἰω. Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα. Τηλ. 7212.112.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Τοῦ κ. **ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ**
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

(ΣΥΝΤΕΧΕΙΑ ἀπὸ τῆ σελίδα 135 τοῦ προηγούμενου τεύχους)

Οἱ ὑποψίες μας ὅτι τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιο δὲν ἀρχίζει κατὰ τὴν Κυριακὴ τοῦ Πάσχα ἐπαληθεύονται ἀπὸ τὸ Ἱεροσολυμιτικὸ Κανονάριο τοῦ Ζ' αἰῶνος, πὺν σώζεται σὲ Γεωργιανὴ μετάφρασι. Πράγματι κατ' αὐτὸ ὁ πρόλογος τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου (α' 1-17) διαβαζόταν κατὰ τὴ θεία λειτουργία «τῆ πρώτη ἁγία Κυριακῆ τῆς Πεντηκοστῆς, ἣτις ἐστὶ Νέα Κυριακῆ», δηλαδὴ κατὰ τὴν Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ. Ἡ περικοπὴ πὺν ἀφηγεῖται τὴν ἐμφάνισι στοὺς ἔνδεκα, καὶ στὸ Θωμᾶ (Ἰωάν. κ' 26-31), διαβαζόταν, κατὰ τὸ ἀνωτέρω Κανονάριο, στὸν ἑσπερινὸ τῆς Κυριακῆς αὐτῆς «τῆ ἐνάτη ὥρα», ὅπως γίνεται σήμερα κατὰ τὸν ἑσπερινὸ τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα μὲ τὴν περικοπὴ τῆς πρώτης ἐμφανίσεως τοῦ ἀναστάντος στοὺς δέκα μαθητᾶς (Ἰωάν. κ' 19-25). Ἰσως ἡ ἀρχὴ τοῦ κατὰ Ἰωάννην ἐλκύσθηκε στὴ λειτουργία τοῦ Πάσχα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῶν Πράξεων, πὺν διαβαζόταν τὴν ἡμέρα ἐκείνη ὄχι γιατί ἀπὸ τότε ἀρχίζει ἡ ἀνάγνωσις τῶν Πράξεων, ἀλλὰ γιὰ τὸ ἀναστάσιμο περιεχόμενό της.

Μετὰ τὶς Κυριακὲς καὶ τὶς ἐβδομάδες τοῦ Ἰωάννου ἀρχίζει ἡ περίοδος τοῦ Ματθαίου ἀπὸ τὴ Δευτέρα τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἀκολουθεῖ ὁ Λουκᾶς ἀπὸ τὴ Δευτέρα μετὰ τὴν Κυριακὴ μετὰ τὴν Ὑψωσι ἢ ἀπὸ τὴ Δευτέρα μετὰ τὸ «νέον ἔτος, ἣτις ἐστὶν Ἰσημερία» (23 Σεπτεμβρίου), κατὰ τὶς ἀρχαιότερες διατάξεις. Ἐπειτα ὁ Μάρκος κυρίως κατὰ τὴν Τεσσαρακοστή. Μεταξὺ Ματθαίου καὶ Λουκᾶ παρεμβάλλονται δύο Κυριακὲς (πρὸ καὶ μετὰ τὴν Ὑψωσι) ἢ τρεῖς, ὅταν ἡ Ὑψωσις πέση Κυριακῆ. Περὶ τὸ τέλος τοῦ Λουκᾶ παρεμβάλλονται τέσσερις Κυριακὲς (πρὸ καὶ μετὰ τὴν Χριστοῦ Γέννησι, πρὸ καὶ μετὰ τὰ Φῶτα), ἔστω καὶ ἂν τὰ Χριστούγεννα ἢ τὰ Φῶτα πέσουν Κυριακῆ. Ἀνάλογα μὲ τὴν ὀψιμότητα τοῦ Πάσχα οἱ Κυριακὲς τοῦ Ματθαίου μειώνονται καὶ οἱ Κυριακὲς μεταξὺ τῆς Κυριακῆς μετὰ τὰ Φῶτα καὶ τοῦ Τριωδίου αὐξάνονται (ιδίως μετὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ Γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου). Τὸ ἀντίθετο συμβαίνει ὅταν τὸ Πάσχα εἶναι πρόωμο. Γιὰ τὸ πῶς γίνεται ἡ διευθέτησις αὐτῆ τῶν περικοπῶν τῶν Κυριακῶν ὑπάρχουν σχετικὲς ὁδηγίαι στὰ Τυπικά, πὺν δὲν ἐφαρμοζονται πάντοτε σωστά. Ὅταν μίᾳ Κυριακῆ διαβασθῆ ὁ ἀπόστολος ἢ τὸ εὐαγγέλιο τῆς ἑορτῆς ἢ τοῦ ἁγίου τῆς ἡμέρας, ἡ περικοπὴ θεωρεῖται ἀναλωθεῖσα, γιατί στὰ μοναστήρια καὶ παλαιότερα καὶ στίς ἐνορίες διαβαζόταν καὶ οἱ δύο περικοπές. Δὲν διασαλεύεται δηλαδὴ ἡ τάξις τῆς διαδοχῆς τῶν ἐβδομάδων ἢ τῶν Κυριακῶν. Καθ' ὅμοιο τρόπο ὅταν, γιὰ τοὺς λόγους πὺν εἶδαμε στὴν ὑπ' ἀριθμ. 179 ἀπάντησι, μετατίθεται μόνο ἡ περικοπὴ τῆς Κυριακῆς

καὶ δὲν μετακινοῦνται οἱ περικοπές τῆς ἐβδομάδος. Ἀντίθετα ὅμως οἱ περικοπές τῶν Κυριακῶν πρὸ καὶ μετὰ τὴν Ὑψωσι, πρὸ καὶ μετὰ τὴν Χριστοῦ Γέννησι καὶ πρὸ καὶ μετὰ τὰ Φῶτα δὲν ἀναλώνουν τὶς περικοπές τῶν Κυριακῶν πὺν τυχὸν θὰ διαβαζόταν τὶς ἡμέρες αὐτές. Κατὰ τὴν πρᾶξι ὅμως τῶν σλαβικῶν Ἐκκλησιῶν οἱ περικοπές τῶν Κυριακῶν πρὸ καὶ μετὰ τὴν Ὑψωσι συναγινώσκονται μὲ τὶς περικοπές τῆς σειρᾶς τοῦ Ματθαίου. Γι' αὐτὸ ὅμως θὰ ἀσχοληθοῦμε στὴν ἐπομένη ἀπάντησι.

Γιὰ τὴν περικοπὴ τῆς Χαναναίας καὶ τὶς ἀνωμαλίαις πὺν προκάλεσε ὁ χαρακτηρισμὸς της ὡς ΙΖ' Κυριακῆς τοῦ Ματθαίου μιλῆσαμε στὴν ἀπάντησι στὴν ὑπ' ἀριθμ. 430 ἐρώτησι.

2. Ὡς πρὸς τὶς ἀποστολικὲς περικοπές ἰσχύουν κατ' ἀναλογίαν τὰ ἴδια περίπου. Ἀρχίζουν καὶ αὐτὲς μὲ τὶς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων ἀπὸ τὴ Διακαινήσιμο ἐβδομάδα μὲ πρώτη Κυριακὴ τὴν Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ, πὺν ἀριθμεῖται ὅμως ὡς δευτέρα, καὶ συνεχίζονται ὡς τὴν Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς. Ἀπὸ τὴ Δευτέρα τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀρχίζουν οἱ ἐπιστολές τοῦ Παύλου, πὺν οἱ ἐβδομάδες τὸς ἀριθμοῦνται συνεχῶς στὸν «Ἀπόστολο» μέχρι τὸ Σάββατο τῆς ΔΕ' ἐβδομάδος (ἐβδομάδα τοῦ Ἀσώτου) καὶ συνεχίζονται μέχρι τοῦ τέλους τῆς Τεσσαρακοστῆς (Ε' Κυριακῆ τῶν Νηστειῶν). Ἀπὸ τὸ Σάββατο τοῦ Λαζάρου καὶ τὴν Κυριακὴ τῶν Βαίων μέχρι καὶ τὸν ἑσπερινὸ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου ἔχουμε ἄλλη ἐνότητα, ὅπως καὶ στὰ Εὐαγγέλια.

Οἱ ἐβδομάδες καὶ ἐδῶ ἀρχίζουν ἀπὸ Δευτέρα καὶ τελειώνουν Κυριακῆ. Ὅταν μίᾳ περικοπῆ γιὰ ὀποιοδήποτε λόγο δὲν ἀναγνωσθῆ στὴ σειρά της θεωρεῖται ἀναλωθεῖσα, ὅπως καὶ στὰ εὐαγγέλια, γιατί ὑποτίθεται πὺν διαβάσθηκε μαζί μὲ τὴν περικοπὴ τοῦ ἁγίου, κατὰ τὸ ἀρχαῖο σύστημα. Οἱ ἀξιομοιώσεις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐβδομάδων μεταξὺ Ματθαίου καὶ Κυριακῆς πρὸ τῆς Ὑψώσεως καὶ Κυριακῆς μετὰ τὰ Φῶτα καὶ Τριωδίου ἐπηρεάζουν, ὅπως εἶναι ἐπόμενο, καὶ στίς ἐβδομάδες τῶν ἀποστόλων καὶ συνακολουθοῦν στίς μεταθέσεις τῶν εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν, ὄχι ὅμως κατὰ τὴ συζυγία πὺν ὀρίζουν τὰ «Κανόνια».

(Συνεχίζεται)

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἀποστέλλουν ταχυδρομικὲς ἐπιταγές πρὸς τὰ περιοδικὰ «Θεολογία», «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος», νὰ σημειώνουν καὶ τὴν αἰτία τῆς ἀποστολῆς.

Η “ΔΕΥΤΕΡΗ ΓΕΝΝΗΣΙ,, ΜΙΑΣ ΑΘΕΗΣ

Τοῦ κ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΣΑΒΡΑΜΗ

Δρος Θεολογίας, Φιλοσοφίας καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν,
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κολωνίας

“Ὅποιος παρακολουθεῖ τακτικά τὰ σχετικὰ μὲ τοὺς Ρώσους Χριστιανούς καὶ τὴν Ρωσικὴ Ἐκκλησία ἄρθρα καὶ βιβλία διαπιστώνει ὅτι, παρὰ τὶς ἐντατικὲς προσπάθειες τοῦ κομμουνιστικοῦ Κράτους τῆς Ρωσσίας νὰ ἐμποδίσει τὴν διάδοσι τῆς Ὁρθοξείας, ζοῦμε στὴν σημερινὴ Ρωσία μιὰ μοναδικὴ στὸ εἶδος τῆς ἀναγέννησι τόσο τοῦ Χριστιανισμοῦ ὅσο καὶ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Ἀξιόλογα δὲ εἶναι ἐκεῖνα κυρίως τὰ βιβλία, πὺ περιγράφουν τὸ πῶς πολλοὶ ἄθεοι —ἄνδρες καὶ γυναῖκες— ἀνακαλύπτουν τὴν δύναμι τῆς Χριστιανικῆς πίστεως γενικὰ καὶ τῆς Ὁρθόδοξης πνευματικότητας εἰδικά, μὲ ἀποτέλεσμα τὸ ὅτι μεταβάλλονται στοὺς πῶ δυναμικοὺς φορεῖς τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ἀπὸ αὐτὰ τὰ βιβλία ἀξίζει νὰ προσέξουμε ιδιαίτερα μιὰ ἐργασία τῆς Tatjana Goritschewa — «Von Gott zu reden ist gefährlich» — πὺ κυκλοφόρησε πέρυσι (1984) στὶς ἐκδόσεις Herder. Γιατί, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ὅτι ἡ Goritschewa περιγράφει τὸ πῶς γνώρισε τὸν Θεὸ καὶ τὴν σημασία τοῦ θησαυροῦ τῆς χριστιανικῆς πίστεως γιὰ τὴν καθημερινὴ ζωὴ, μᾶς δίνει, συγχρόνως, τὴν εὐκαιρία νὰ δοῦμε τὸ πῶς βλέπει μιὰ Ὁρθόδοξη χριστιανὴ τὸν Χριστιανισμὸ καὶ τοὺς Χριστιανούς τῶν δημοκρατικῶν χωρῶν τῆς Δύσεως. Μὲ ἄλλα λόγια: τὸ βιβλίο τῆς Goritschewa μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς μιὰ ὁμολογία πίστεως, πὺ συντελεῖ στὴν ἐκ μέρους τῶν Χριστιανῶν τῆς Δύσεως συνειδητοποίησι τόσο τοῦ δυναμικοῦ χαρακτήρα τῆς ὀρθόδοξης πνευματικότητας, ὅσο καὶ τῶν ἀδυναμιῶν τοῦ ἀστικοῦ Χριστιανισμοῦ τῶν Δυτικῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἡ Goritschewa γεννήθηκε τὸ 1947 στὸ Leningrand· σπούδασε φιλοσοφία καὶ κατόρθωσε νὰ γίνῃ, γρήγορα, καθηγήτρια τῆς φιλοσοφίας, πρᾶγμα πὺ σημαίνει ὅτι, ὅταν ἀποφάσισε —τὸ 1973— νὰ γίνῃ Χριστιανή, θυσίασε μιὰ θαυμάσια σταδιοδρομία. Ἐκτὸς αὐτοῦ ἀναγκάσθηκε νὰ ἐγκαταλείψει τὴν Ρωσσία: νὰ ζῆ δηλαδὴ σήμερα στὴν ἔξορία, ὅπου συνεχίζει τὸν ἀγῶνα τῆς γιὰ τὴν διάδοσι καὶ ἐπικράτησι ἑνὸς γνήσιου Χριστιανισμοῦ καὶ μιᾶς γνήσιας χριστιανικῆς πνευματικότητας. Τὸ πόσο δὲ ὑποφέρει ζώντας μακριὰ ἀπὸ τὴν Ρωσσία, τὸ διαπιστώνουμε μὲ βάσι τὴν ὁμολογία τῆς ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπιστρέψει στὴν πατρίδα τῆς, προσθέτοντας ὅμως ὅτι πρέπει νὰ ζῆσῃ στὴν χώρα ὅπου τὴν ἔστειλε ὁ Θεός.

Πολλὴ συγκινητικὴ εἶναι ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ βιβλίου τῆς Goritschewa, πὺ διηγεῖται τὸ ὀδοιπορικὸ τῆς ψυχῆς τῆς: τὸ ὅτι δηλαδὴ —παρὰ τὸ γεγονὸς

ὅτι κατόρθωσε νὰ γίνῃ καθηγήτρια τῆς Φιλοσοφίας— κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς ζωῆς τῆς ἦταν ἡ ἀπελπίσῃ, καθὼς καὶ τὸ πῶς ὁ Θεὸς τὴν ἀπελευθέρωσε ἀπὸ αὐτὴν τὴν κατάστασι, ἀλλάζοντας ριζικὰ τὴν ζωὴ τῆς. Πόσο ριζοσπαστικὴ δὲ ἦταν αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ τὸ διαπιστώνουμε ἀκόμα πῶ καλὰ διαβάζοντας ἐκεῖνα τὰ σημεῖα τοῦ ὀδοιπορικοῦ τῆς ψυχῆς τῆς Goritschewa, πὺ μᾶς δείχνουν ὅτι ἡ Tatjana ἄρχισε νὰ ζῆ πραγματικὰ τὴν στιγμή πὺ γνώρισε τὸν Θεό: μιὰ στιγμή τὴν ὅποια χαρακτηρίζει ὡς μιὰ «δεύτερη», «πραγματικὴ», γέννησι.

Ἡ Tatjana Goritschewa ἀνήκει στὶς χιλιάδες Ρώσους —ἄνδρες καὶ γυναῖκες— πὺ, προσπαθώντας νὰ δώσουν ἕνα καινούργιο νόημα στὴν ζωὴ τους, ἀναζητοῦν εὐλικρινὰ τὴν ἀλήθεια μὲ ἀποτέλεσμα τὸ ὅτι ξαφνικὰ γίνονται Χριστιανοί. Ἀπὸ τὴν στιγμή δὲ πὺ γνωρίζουν τὴν δύναμι τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τὸν πλοῦτο τῆς ὀρθόδοξης πνευματικότητας, μεταβάλλονται σὲ δυναμικοὺς φορεῖς τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας, ζώντας μὲ βάσι αὐτὴν τὴν διδασκαλία καὶ ἀποφεύγοντας κάθε συμβιβασμό, πὺ μπορεῖ νὰ νοθεύσει αὐτὴν τὴν διδασκαλία.

Δὲν εἶναι λοιπὸν τυχαίὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Goritschewa ἔχει ἀπογοητευθῆ ἀπὸ τὴν νοοτροπία τοῦ «ἐλεύθερου» κόσμου τῶν δυτικῶν χωρῶν γενικὰ καὶ τῶν δυτικῶν Ἐκκλησιῶν εἰδικά. Γιατί —ὅπως τονίζει ἡ Goritschewa — οἱ ἄνθρωποι πὺ ζοῦν στὴν Δύσι δὲν εἶναι ἐλεύθεροι: εἶναι δηλαδὴ σκλάβοι κοινωνικῶν συστημάτων, τῶν ὁποίων κύριο χαρακτηριστικὸ εἶναι ὁ πρακτικὸς ὕλισμὸς μὲ ἀποτέλεσμα τὸ ὅτι οἱ λέξεις «ψυχὴ», «νόημα τῆς ζωῆς», «λύτρωσις» κ.λπ. ἔχουν ἔξαφανισθῆ ἀπὸ τὸ λεξιλόγιο τῶν ἀνθρώπων, πὺ ζοῦν μέσα στὰ πλαίσια τῶν ἀστικῶν κοινωνιῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Πολλὴ σωστὰ παρατηρεῖ, ἐπομένως, ἡ Goritschewa ὅτι τόσο στὴν Ρωσσία, ὅσο καὶ στὶς «ἐλεύθερες» χῶρες τῆς Δύσεως, ζοῦμε τὸ φαινόμενο ὅτι ὅποιος ἀσχολεῖται μὲ τὸ θέμα Θεός, ζῆ ἐπικίνδυνα. Γιατί ὅποιος ἀσχολεῖται στὴν Ρωσσία μὲ τὴν Χριστιανικὴ πίστη καὶ τὴν Ἐκκλησία βλάπτει τὸν ἑαυτό του. “Ὅποιος δὲ ἀσχολεῖται στὴν «ἐλεύθερη» Δύσι μὲ τὸν Χριστό, χρησιμοποιώντας τὴν διδασκαλία του ὡς μέσο μεταφυσικῆς νομιμοποιήσεως τῆς ἀστικῆς νοοτροπίας καὶ ἠθικῆς, βλάπτει τὸν Χριστιανισμὸ.

Πρόσφατα κυκλοφόρησε ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία τὸ βιβλίο τῆς Τ. Γκοριτσεβα μὲ τίτλο: ΠΩΣ ΒΡΗΚΑ ΤΟΝ ΘΕΟ ΣΤΗ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ.

ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΟΣΜΟ*

Του Πρεσβ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗ
Δ/ντου Ἐκκλησιαστικοῦ Λυκείου Πατρῶν

Πέρα ἕως ἀπ' αὐτὰ καὶ ἐπειδὴ τὰ ψυχικά νοσήματα εἶναι πολλά, δύσκολα καὶ τίς πῶς πολλές φορές δυσδιάκριτα, ὀπωσιδήποτε ὁ ποιμὴν πρέπει νὰ συνεργάζεται μετὰ πιστοῦς χριστιανοῦς ψυχιάτρος γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ βοηθῆι οὐσιαστικά τίς περιπτώσεις ἐκεῖνες πού χρειάζονται: ἐκτός ἀπ' τὴ δική του βοήθεια καὶ τὴ βοήθεια τοῦ ψυχιάτρου. Δυστυχῶς τὰ θρία ψυχικῆς υγείας καὶ νόσου εἶναι δυσδιάκριτα. Πολλές φορές συζητοῦμε μετὰ ψυχικῶς ἄρρωστα ἄνθρωποι καὶ οὔτε ἂν υποψιαζόμεσθα γιὰ τίς πολλές ψυχικῆς συγχρούσεις ἀπ' τίς ὁποῖες θασανίζονται: καὶ σὲ κάποια στιγμή (ἄγνωστη καὶ ἀνέπιπτη) τίς ἐκδηλώνουν μετὰ συγκεκριμένη θλιθερῆ καὶ ἀρρωστημένη φυσικῆ συμπεριφορά. Ἄς ἔχουμε ὑπόψιν μας πῶς τὸ κάθε ψυχολογικὸ πρόβλημα ἔχει: ἐξωτερικὴ μορφή - ἔκφραση, ἀλλὰ ἔχει καὶ ἐσωτερικὴ δομὴ πού θέλει: μεθοδικὴ ἔρευνα, ἀνζητοῦμε νὰ ὁροῦμε τὴ λύση του.

9) Ὁ ἀνθρώπινος πόνος δὲν εἶναι φυσικὰ διάσπαρτος μόνο στὴν κοινωνία, φιλοξενηταί: καὶ μέσα στὰ διάφορα νοσηλεῦτα: καὶ ἰδρυμάτα. Καὶ σ' αὐτὰ ἰδιαίτερα ἡ παρουσία τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ εἶναι ἀδιάκοπη καὶ θετικὴ. Ἡ συγχρότηση ἑμάδων ἀπὸ κατάλληλους Κληρικούς, οἱ ὁποῖοι θὰ ὁροῦν καὶ τοὺς κατάλληλους συνεργάτες τοὺς μπορεῖ νὰ βοηθῆσι: στὴν ἐμπρακτὴ ἀντιμετώπιση τῶν τόσων καὶ τόσων προβλημάτων καὶ ἀναγκῶν πού ζῶνουν τὸν ἀσθενῆ πάνω στὸ κρεβάτι: τοῦ Νοσοκομείου. Ἐνα μικρὸ δείγμα ποιμαντικῆς φροντίδας γιὰ τοὺς ἀσθενεῖς θὰ ἦταν π.χ. ἡ ὑπαρξὴ σὲ κάθε Ἱ. Μητροπόλιν ἐνὸς ὁμίλου ἀίμοδοτῶν Κληρικών. Κάτι: τέτοιο δὲν θὰ ἀποτελοῦσε μόνον προσφορά σὲ αἷμα στίς κρίσιμες ὥρες. Κυρίως, νομίζω, θὰ στήριζε στὴν πίστη καὶ θὰ συνέδεε περισσότερο μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἀρκετοὺς πονεμένους ἀδελφούς.

10) Οἱ φυλακὲς εἶναι: ἕνας ἄλλος χώρος πού περιμένει: τὴν ἀγάπην καὶ τὴν στοργὴν τῆς Ἐκκλησίας. Μέσα στὰ ὄχι: καὶ τόσο ἡλιόλουστα διαμερίσματα τοὺς εἶναι: στυγαγμένες τόσες καὶ τόσες ἀνθρώπινες ὑπάρξεις πίσω ἀπ' τίς ὁποῖες ποῖός ζέρει: πόσα ἀτομικά, οικογενειακά ἢ κοινωνικά δράματα κρύβονται. Ὁ ποιμὴν σὲ συνεργασία μετὰ τὸ Δ. Συμβούλιον Ἐταιρείας Προστασίας Ἀποφυλακισμένων καὶ μετὰ τὸ Διευθυντὴ τῶν φυλακῶν μαζί καὶ μετὰ ἐπιτελεῖο συνεργατῶν του μπορεῖ νὰ ἀναπτύξει: σοβαρὸ ποιμαντικὸ ἔργο πού νὰ καλύπτει: ὄχι: μόνον τοὺς φυλακισμένους καὶ τίς οικογένειές τοὺς ἀλλὰ καὶ τὸ προσωπικὸ τῶν φυλακῶν.

11) Ἡ ἐγχαλιματικὸτητα καὶ ἡ

τρομοκρατία εἶναι: ἕνα ἄλλο συναφὲς μετὰ τίς φυλακὲς θέμα πού ἀποτελεῖ: πλεον παγκόσμιον φαινόμενο καί, πού, δυστυχῶς, καὶ στὸν τόπον μας ἔχει: πάρει ἀνησυχητικὲς διαστάσεις. Βέβαια εἶναι: παλαιὸ φαινόμενο πού σήμερον ὁρίζεται: σὲ ἄρση. Φθάσαμε νὰ ζοῦμε τὸ φῶλον κύκλον δίαις - ἀντιδίαις. Μετὰ τὴν ἀντιδίαι εἶναι: ἀτονόητος πῶς δὲν λύνεται: τὸ πρόβλημα τῆς δίαις. Ἡ δίαι, τὸ ἔγκλημα καὶ ἡ τρομοκρατία πολεμείται: μόνον μετὰ τὴ μόρφωση τοῦ λαοῦ καὶ τὴν καλλιέργεια τῶν συνειδησεων. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει: ἀντικείμενον τῆς ποιμαντικῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία μόνον αὐτὴ μετὰ τὴν ἀναγεννητικὴ δύναμιν τῆς Θεῆας Χάρης εἶναι: σὲ θέση νὰ μεταμορφώσει: συνειδησεις.

12) Καὶ γιὰ τὴν κοινωνικὴν δικαιοσύνην πρέπει νὰ δώσει: τὴ μάχην ἡ Ἐκκλησία. Ἄς γίνῃ: αὐτὴ, σὰν φιλόστοργη μάνα, ἡ φωνὴ τῶν φτωχῶν, τῶν ἀδικημένων, τῶν καταπιεσμένων, τῶν κάθε λογῆς πονεμένων. Ἄς γίνῃ: φίλος ὄλων αὐτῶν ἔστω καὶ ἂν χρειασθῆι νὰ πικρήνῃ: τοὺς πλούσιους καὶ τοὺς ἰσχυρούς. Ὁ Κύριός μας τῶκανε αὐτὸ σὲ ἀρκετὰς περιπτώσεις, ὅπως γνωρίζουμε, καθὼς καὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπως ἀναφέρει: ἡ ἱστορία τῆς.

13) Καὶ μέσα στὸ ἐργαστάσιον, καθὼς καὶ σ' ἄλλους χώρους δουλειᾶς πρέπει νὰ περάσει: ἡ ποιμαντικὴ μας. Ὅμως μιὰ ποιμαντικὴ ὄχι: ἀφ' ὑψηλοῦ, ἀλλὰ προσαρμισμένη: στὸς ὅρους κάτω ἀπ' τοὺς ὁποῖους κοπιᾶσιν καὶ μοχθοῦν οἱ ἐργαζόμενοι. Μετὰ ἕνα προσγειωμένο πλησίασμα αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, πού μπορεῖ οἱ περισσότεροι: ἀπ' αὐτοὺς νὰ μὴ ἐμφανίζονται: ποτὲ στὴν Ἐκκλησίαν, θὰ μπορούσαμε νὰ τοὺς προσφέρουμε: μαζί μετὰ τὴν ἀγάπην μας καὶ τὴν ἀλήθειαν τοῦ Ἐθαγγελίου καὶ ἔτσι: σιγά - σιγά νὰ τοὺς συνδέσουμε οὐσιαστικά μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἄν αὐτὴ τὴν προσπάθειαν δὲν τὴν κάμει: ὁ κληρικὸς ποῖός ἄραγε περιμένουμε νὰ τὴν κάμει;

14) Θέμα συναφὲς μετὰ τὰ ἐργαστάσια εἶναι: καὶ ἡ μόλυνση τοῦ περιβάλλοντος, θέμα πού ἀποτελεῖ: σήμερον κίνδυνον καὶ ἀπειλήν γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ διάσημος Νομπελίστας Κόνραντ Λόρεντζ, γαιατρός, ψυχολόγος, βιολόγος καὶ στοχαστὴς στὸ τιμημένο μετὰ βραβείου Νόμπελ βιβλίον του «Τὰ ὀκτώ θανάσιμα ἁμαρτήματα τοῦ πολιτισμοῦ μας» θεωρεῖ: ἕνα ἀπ' αὐτὰ καὶ τὴν ἐρήμωση — ὅπως τὴν ὀνομάζει: — τοῦ περιβάλλοντος. Πραγματικά: χωρὶς τὸ σεβασμὸν μας στὸ φυσικὸ περιβάλλον ἀφ' ἐνὸς κρίνεται: ἡ πίστη μας στὸ Δημιουργὸν τοῦ ἀφ' ἑτέρου τὰ ἐπιτεύγματα τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς βιομηχανίας μας μεταβάλλονται: σὲ παγκόσμιαν ἀπειλήν γιὰ τὴν ἀνθρώπινην ζωὴν. Ἐχει, ναὶ ἡ ὄχι:, καὶ γιὰ τὸ μεγάλο αὐτὸ θέμα ὑποχρέωση νὰ ἐργασθῆι: ὁ ποιμὴν; Μπορεῖ ἡ Ἐκκλησία μετὰ ἀπὸ μελέτην καὶ συντο-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σ. 141 τοῦ ὕμ' ἀρ. 10 τεύχους.

ναμὸν γὰρ δοθῆθῃσι: στήν προσπάθειαν ἀντιρρόπανσης τοῦ περιβάλλοντος ποῦ ἔχει ἤδη ἀρχίσει ἀπ' τὴν πολιτείαν. Ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ σὰς θυμίσω πῶς ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη τιμᾷ σὰν προστάτη τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος τὸν Ἅγιο Φραγκίσκο τῆς Ἀσσίζης.

15) Ἐνα ἄλλο σοβαρὸ πρόβλημα γὰρ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ ὁποῦ πάλι ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ φροντίζει: ὄχι: σπασιμωδικὰ ἀλλὰ μεθοδικὰ εἶναι τὰ δ : ἰ : ἄ : φ : ο : ρ : α : ἔ : ν : τ : υ : π : α : χαμηλῆς ἠθικῆς στάθμης, τὰ ὅποια δυστυχῶς μᾶς κατακλύζουν καὶ ρυπαίνουσι πλέον αὐτὰ, ὄχι: τὸ φυσικὸ, ἀλλὰ τὸ ἠθικὸ περιβάλλον. Θραύση κἀνονοὺν στήν κυριολεξίαν στὶς ἀνυποψίαστες καὶ ἀγνῆς ψυχῆς τῶν παιδιῶν καὶ τῶν νέων μας. Ἐχει: τὴ δυνατότητα ἡ Ἐκκλησία ἂν θέλει: καὶ στὸν ὁμολογουμένως δύσκολο αὐτὸ τομέα νὰ δράσει: ἀποτελεσματικὰ. Μὰ καὶ ὁ κάθε Κληρικὸς ὅπου διακονεῖ μπορεῖ πολλὰ νὰ προσφέρει: γὰρ τὴν ἀντιμετώπιση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος.

16) Τ ἄ : κ ο : μ η τ ῆ ρ : ι : α : εἶναι ἕνας ἄλλος εὐαίσθητος χώρος μέσα στὸν ὁποῖο ἡ Ἐκκλησία μετὰ τοὺς Κληρικούς τῆς κάθε φορᾶ μπορεῖ νὰ κάμει: ἀξιόλογο ποιμαντικὸ ἔργο. Ὁ Ἐφημέριος τοῦ κοιμητηρίου μετὰ τὴν προσεκτικὴ καὶ λεπτὴ συμπεριφορὰ τοῦ ἀποδίδει: στήριγμα γὰρ τοὺς πενθοῦντες, ὅπως καὶ ἀντίστροφα: Μετὰ τὴν ἀπρόσδεκτη συμπεριφορὰ του προκαλεῖ σκανδαλισμὸν στὸς πιστοὺς καὶ σχόλια σὲ θάρρος τῆς Ἐκκλησίας. Τόσα καὶ τόσα ἀκούει καθημερινά... Οἱ Κληρικοὶ ποῦ διακονοῦν στὰ κοιμητήρια μετὰ σύνεση καὶ προσοχὴ ἄς σκουρπίζουσι τὴν θεσιμότητα τῆς κοινῆς Ἀντιστάσεως σὲ κάθε εὐκαιρία.

Καὶ 17) Τέλος, ἐπιτρέψτε μου, πατέρες καὶ ἀδελφοί, νὰ ὑπογραμμίσω πρῶτα στὸν ἑαυτὸ μου καὶ ἔπειτα στήν ἀγάπη σας ἕνα ἄλλο τόσο πολυσυζητημένον θέμα: τὸ θέμα τῶν τ υ χ η ρ ῶ ν. Δυστυχῶς ἔγινε: καὶ αὐτὸ ἕνα πρῶτου μεγέθους ποιμαντικὸ πρόβλημα, ἡ λύση τοῦ ὁποῦ ἐξαρτᾶται ἀποκλειστικὰ ἀπὸ μᾶς (σὲ συνάρτηση θέδαικα μετὰ τὴν μισθολογικὴν μας τακτοποίηση). Οἱ συνέπειαι εἶναι: σ' ὄλους γνωστῆς γι' αὐτὸ καὶ δὲν θὰ ἐπεκταθῶ. Ἄς θυμηθῶμε μόνον τούτη τὴν ὥρα τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ ποῦ μετὰ τὸ προφητικὸν στόμα τοῦ Ἰεζεκιὴλ φωνάζει καὶ σὲ μᾶς:

«Ἔστω ποιμένες Ἰσραὴλ, μὴ θόσκεισι ποιμένες ἑαυτούς; οὐ τὰ πρόβατα θόσκεισιν οἱ ποιμένες; Ἰδοὺ τὸ γάλα κατέσθετε καὶ τὰ ἔρια περιόλλεσθε καὶ τὸ παχὺ σφάζετε καὶ τὰ πρόβατά μου οὐ θόσκετε. Τὸ ἡσθενικὸς οὐκ ἐκισχύσατε καὶ τὸ κακῶς ἔχων οὐκ ἐσωματωποιήσατε καὶ τὸ συντετριμμένον οὐ κατεδήσατε καὶ τὸ πλανώμενον οὐκ ἐπεστρέψατε καὶ τὸ ἀπολωλὸς οὐκ ἐξήγησατε καὶ τὸ ἰσχυρὸν κατηργάσαθε μόχθῳ. Καὶ διεσπάρη τὰ πρόβατά μου διὰ τὸ μὴ εἶναι ποιμένας καὶ ἐγενήθη εἰς κατάδρωμα πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ. Καὶ διεσπάρη τὰ πρόβατά μου ἐν παντὶ ὄρει: καὶ ἐπὶ πᾶν θουνὸν ὑψηλὸν καὶ ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς διεσπάρη, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐκζητῶν οὐδὲ ὁ ἀποστρέφων, διὰ τοῦτο, ποιμένες, ἀκούσατε λόγον Κυρίου...» (Ἰεζ. 34, 2-7).

Σεβασμιώτατε, σεβαστοὶ πατέρες καὶ ἀδελφοί, αἰσθάνομαι: τὴν ἀνάγκη νὰ Σὰς ζητήσω συγγνώμη γὰρ ἀρκατὰ Σὰς κούρασα.

Τελειώνοντας ἐπιτρέψτε μου, Σεβασμιώτατε, μ' ὄλο τὸ σεβασμὸν στὸ συντελούμενον ἤδη ποιμαντικὸν ἔργο τῆς

Ἱερᾶς Μητροπόλεως, νὰ ὑποβάλω ταπεινὰ πέντε συγκεκριμέναις προτάσεις, τίς ὁποῖαι, ἂν νομίζετε, μπορούμε στὴ συνέχεια νὰ συζητήσουμε γὰρ νὰ καταλήξουμε μετὰ στὰ συμπεράσματά μας.

1. Νὰ καθιερωθῆ ἀπὸ τὸ νέο ἔτος 1983 ἕνας γενικὸς ἐτήσιος προγραμματισμὸς τοῦ ποιμαντικοῦ μας ἔργου μετὰ συντονιστὴ φυσικὰ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη καὶ νὰ δοθῶν ἀπὸ Σὰς, Σεβασμιώτατε, οἱ γενικῆς κατευθύνσεις.

2. Νὰ καθιερωθῶν συμπόσια ποιμαντικῆς στὰ ὁποῖα κατὰ ὁμάδας οἱ Κληρικοὶ τῆς Μητροπόλεως μας θὰ μελετοῦν καὶ θὰ συζητοῦν διάφορα ποιμαντικὰ προβλήματα.

3. Νὰ πλατύνουμε τὴ συνεργασία μας μετὰ τοὺς λαϊκοὺς Θεολόγους καὶ ἄλλους ἐπιστήμονας μετὰ πνευματικὴ ὑποδομὴ καὶ ἀληθινὴ εὐσέβεια. Πρέπει, νομίζω, καὶ αὐτοὶ νὰ ἀναλάβουσι τίς εὐθύναις τους καὶ δικαιοματικὰ νὰ παίζουσι τὸ ρόλο τους μέσα στὸν ὅλο τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ στήν ποιμαντικὴν τῆς προσπάθειαν.

4. Νὰ συγκροτηθῶν ἐπιτροπῆς Κληρικῶν μετὰ συμμετοχὴν καὶ λαϊκῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν γὰρ τὴν μελέτην καὶ ἀντιμετώπισην κρίσιμων ποιμαντικῶν θεμάτων.

5. Νὰ συσταθῆ γραφεῖο τύπου στήν Ἱερὰ Μητρόπολη ποῦ θὰ προσπαθῆσι: καὶ γὰρ τὴν ἐκδόσιν κατ'ἀλληλοῦ ἐνημερωτικῶν Δελτίου καὶ γὰρ θέματα ποιμαντικῆς διακονίας.

Σεβασμιώτατε, Σεβαστοὶ πατέρες καὶ ἀδελφοί, μετὰ τὴν τακτικὴν τῆς μικροδιάστατης ποιμαντικῆς μας φθάσαμε στὶς 12 παρὰ πέντε. Ἡ ἀπειλή κατὰ τοῦ ἀνθρώπου ἀπ' τίς δυνάμεις τοῦ κακοῦ εἶναι: τόσο δυναμικὴ καὶ ριζοσπαστικὴ ποῦ μόνον μετὰ τὴν δικὴν μας ριζικὴν ἀλλαγὴν στήν ἐκτίμησιν τῶν πραγμάτων, στὴν στάσιν καὶ στήν τακτικὴν μας μπορεῖ ν' ἀντιμετωπισθῆ. Ἄς σπεύσομε πρὶν ἢ ἡ Ἐκκλησία, σὰν ποιμαίνουσα Ἐκκλησία, ἀποθῆθῆ στὸ περιθώριον τῆς Ἱστορίας καὶ καταντῆσι: ἀπλὸς θεατῆς τῶν ἐξελίξεων τῆς.

(ΤΕΛΟΣ)

Κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς εἰσήγησος ἐχρησιμοποίησα ἑ α σ ι : καὶ τὰ παρακάτω βιβλία:

1. Ἱ. Κορνάρη, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν: α) Ποιμαντικὰ θέματα, Θεσσαλονίκη 1979. β) Ἐγγειρίδιο ποιμαντικῆς ψυχολογίας, τεῦχος Α', Θεσσαλονίκη 1980.
2. Ἀλ. Παπαθεοῦ, Λειτουργικὴ Διακονία (Ἡ κοινωνικὴ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας στὸ σύγχρονον κόσμον), Ἐκδ. Ὁρθόδοξου Ἀκαδημίας Κρήτης, Χανιά 1981, (Πρακτικὰ διορθόδοξου διάσκεψος).
3. Ἐπισκόπου Ἀγγελῶν Εὐθυμίου Κ. Στόλιου, Τὸ σύγχρονον ἀστικὸν περιβάλλον ὡς ποιμαντικὸν πρόβλημα, Ἀθήναι 1980.
4. Σταύρου Μπαλογιάννη, ὑφηγητοῦ Ἱατρικῆς: α) Ποιμαντικὴ Ψυχολογία, Θεσσαλονίκη 1980. β) Διάβασις διὰ τῆς ψυχολογίας, Θεσσαλονίκη 1982.
5. Μητροπολίτου Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος Νικοδήμου: α) Ποιμαντικὸν προσανατολισμὸς. β) Στὴν δόσιν τοῦ αἰῶνα μας, Ἀθήναι 1978.
6. Μητροπολίτου Τίτου Ἐμμ. Μαθθαίου: α) Τὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ κοιμητήρια, Ἀθήναι 1973. β) Ἡ ἐν Νοσοκομείοις Ποιμαντικὴ διακονία τῶν Κληρικῶν, Ἀθήναι 1978.
7. Τὴν Ἐφημερίδα (ἐβδομαδικαία) «ΚΑΘΟΛΙΚΗ».

ΣΤΗ ΒΑΣΙΛΕΥΟΥΣΑ ΣΑΝ ΣΕ ΟΝΕΙΡΟ

Πατριαρχική χοροστασία στὸν πάνσεπτο Π. Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου

Τοῦ κ. Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

Ἡ ἐγκατάσταση τοῦ Πατριαρχείου στὸν Ἅγιο Γεώργιο τοῦ Φαναρίου τοποθετεῖται στὴν ἀπαρχὴ ἀκριβῶς τοῦ 17ου αἰώνα. Προηγουμένως ἡ ἔδρα τοῦ πρώτου τῆς τάξεως πρεσβυγενοῦς μας Πατριαρχείου εἶχε ἀλλάξει πολλές στέγες. Μετὰ τὴν ἄλωση, ὁπότε κατ' ἀνάγκην ἐγκατέλειψε τὴν Ἁγία Σοφία στεγάσθηκε διαδοχικὰ στὸν Ναὸ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ὅπου ὅμως δὲν παρέμεινε περισσότερα ἀπὸ τρία χρόνια, γιὰ νὰ μετακομίσει τὸ 1456 στὴ Μονὴ τῆς Παμμκαριστοῦ, ἐνῶ τὸν 16ο αἰώνα, ἀπ' τὸ 1587 ὡς τὸ 1593 θὰ βρεθῆι στὸ «Βλάχ Σαρά», δηλαδὴ τὸ Ναὸ τῆς Παραμυθίας καὶ τὸ ὑπόλοιπο τοῦ αἰώνα αὐτοῦ στὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τοῦ Εὐλοπόρτη.

Μὰ καὶ ὁ σημερινὸς Πατριαρχικὸς Ναὸς δὲν ἔφτασε ὡς ἐμᾶς μετὰ τὴν ἀρχικὴ του μορφὴ, καθὼς διάφορες περιπέτειες καὶ πυρκαγιᾶς προκαλοῦσαν κάθε τόσο σοβαρὰς ὡς ὀλοκληρωτικὰς καταστροφὰς στὰ Πατριαρχεῖα. Πατριάρχες ὅπως ὁ Νεόφυτος Β' ὁ Ἀθηναῖος, ὁ Ἱερεμίας Γ' ὁ ἀπὸ Καισαρείας, ὁ Ἐθνομάρτυρας Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ε' καὶ ὁ πολὺς Ἰωακείμ Γ' προέβησαν στὸν 17ο, 18ο καὶ 19ο αἰώνα σὲ ἐπισκευὰς καὶ ἀνοικοδομήσεις κτισμάτων. Ἡ τελευταία καταστροφὴ ἐπῆλθε ἀπὸ πυρκαγιὰ στίς 20 Σεπτεμβρίου 1941 τὸ βράδυ, ὁπότε κάηκε ὁ παλιὸς ξύλινος Πατριαρχικὸς οἶκος. Τώρα ὁ χώρος αὐτὸς εἶναι γεμάτος λουλούδια.

Ὁ ἴδιος ὁ Πατριαρχικὸς Ναὸς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἀνεγέρθηκε τὸ 1720, ἐπὶ Πατριάρχῃ Ἱερεμιά Γ', μετὰ τὴ μεγάλη πυρκαγιὰ τοῦ 1914, πολλὰ ὅμως ἀντικείμενα, εἰκόνες, σαρκοφάγοι εἶναι παλαιότερης ἐποχῆς. Ὅπως δὲποτε τὸ πιὸ θαυμαστὸ κειμήλιο τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ εἶναι ἡ ψηφιδωτὴ Παναγία τοῦ 11ου αἰώνα, ποὺ ὅπως λέγε προέρχεται ἀπὸ τὴ Παμμκαριστο, ὅπου στεγαζόταν τὸ Πατριαρχεῖο ἀπὸ τὸ 1456 ὡς τὸ 1587. Ἀπὸ τὴν Κύζικο εἶναι φερμένη ἡ Παναγία ἢ Φανερωμένη, ἄλλη πολύτιμη εἰκόνα τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

Παρὰ τὴ λιτότητα ποὺ διακρίνει τὸν πάνσεπτο Πατριαρχικὸ Ναὸ, ἢ αἰσθησι τοῦ μεταβυζαντινοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ μεταβυζαντινοῦ χθὲς εἶναι ἐντονη. Τὴν αἰσθησι αὐτὴ τὴν ἀποκομίζεις καθὼς προσκυνᾷς τὶς σαρκοφάγους μετὰ τὰ λείψανα τῆς Ἁγίας Εὐφημίας ποὺ

μαρτύρησε τὸ 288, τῆς Ἁγίας Θεοφανοῦς, Αὐτοκράτειρας τοῦ Βυζαντίου καὶ συζύγου τοῦ Λέοντα τοῦ Σοφοῦ καὶ τῆς Ἁγίας Μαρίας Σολομονῆς. Μπρὸς σὲ καθεμία ἀπὸ τὶς τρεῖς σαρκοφάγους ὑπάρχει καὶ μιὰ εἰκόνα ἀσημοφορεμένη τῆς κάθε Ἁγίας, γιὰ νὰ τὴν ἀσπασθεῖς. Καὶ οἱ τρεῖς θρῖσκονται στὸ δεξιὸ κλίτος τοῦ Ναοῦ. Τίποτε ἐδῶ δὲν ἔχει τοποθετηθεῖ ἐπιδεικτικὰ. Εἶναι ὅλα σεμνὰ καὶ ἀπλά. Μαρτυροῦν πνεῦμα ταπεινὸ καὶ μαζί ἐλεύθερο. Ἡ ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὰ παροδικὰ, τὰ κοσμικὰ καὶ τὰ μάταια εἶναι τὸ μέγιστο μάθημα, ποὺ ἀποκομίζεις.

Ὁ Πατριάρχης χοροστατεῖ σὰν ἀπλὸς ἐπίσκοπος μ' ἕνα ἐγκόλπιο καὶ τὸν μανδύα. Κανένας ἄλλος Ἀρχιερέας δὲν φέρει ἐγκόλπιο ἀπὸ σεβασμὸ πρὸς τὸν Πατριάρχη. Ἔτσι οἱ Ἅγιοι Συνοδικοὶ ποὺ κατέχουν τὰ διπλανά στὸν θρόνο στασίδια δὲν διαφέρουν ἀπὸ ἀπλοῦς μοναχοὺς, ποὺ προσέρχονται μετὰ τὰ κουκούλια τους μοναχὰ στὸ Καθολικὸ γιὰ τὴν ἀκολουθία. Δὲν εἶναι τὰ ἐγκόλπια ποὺ φτιάχνουν τοὺς ἄξιους Ἱεράρχες τῆς Ὀρθοδοξίας, τὸ δλέπεις ὀλοφάνερα αὐτὸ, καθὼς ἀντικρῶζεις στὴ σειρά προσωπικότητες τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, ὅπως ὁ Μύρων Χρυσόστομος, ὁ Σταυρουπόλεως Μάξιμος, ὁ Φιλαδελφείας Βαρθολομαῖος καὶ οἱ λοιποί.

Ἐπὶ τούτοις παραδειγματικὴ τάξη. Λειτουργεῖ μόνον ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἁγίας καὶ Ἱεραῖς Συνόδου Ἀρχιεπισκοπικῆς Ἱακωβος, ἕνας νέος κληρικὸς μετὰ πλήρη ἐπίγνωσι τῆς ἀποστολῆς του. Δὲν παρατηρεῖται στὸ ἱερὸ συνωστισμὸς κληρικῶν. Οἱ ἐξ Ἑλλάδος ποὺ θὰ ἐπιθυμοῦσαν νὰ συλλειτουργήσουν, πληροφθοροῦνται ὅτι ἡ τάξη δὲν τὸ ἐπιτρέπει καὶ περιορίζονται νὰ παρακολουθήσουν τὴ Θεῖα Λειτουργία ἀπὸ τὸν δεξιὸ χορὸ. Ἀναπόφευκτα φέρνεις στὸ νοῦ τὰ δικὰ μας «πατεῖς με πατῶ σε» ποὺ παρατηροῦνται σὲ χειροτονίες, κηδεῖες Ἱεραρχῶν, ἀρχιεπισκοπικὰς λειτουργίας, ὁπότε στὸ ἱερὸ λαϊκοὶ καὶ κληρικοὶ ἄτακτα συμφύρονται καὶ ποδοπατοῦνται.

Ἡ λατρεία στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἔχει χαρακτηριστὴρα μοναστηριακὸ. Νομίζεις ὅτι θρῖσκεσαι σὲ κάποιον μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Χωρὶς φωνασκίες, χωρὶς ἐκτροπές, χωρὶς πιετιστικὰς ἐπιδείξεις. Οἱ χοροὶ μετὰ τὴν ἐμπειρὴ διεύθυνσι τοῦ Ἀρχοντα Πρωτοψάλτη καὶ τοῦ Ἀρχοντα Λαμπαδάριου φέλλουν σιγα-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 139 του ὑπ' ἀρ. 10 τεύχους.

νόφωνα, καρδιακά. Δέν κομπάζουν. Δείχνουν απόλυτο σεβασμό στη μουσική μας παράδοση. Δέν αυτοσχεδιάζουν. "Όλα μέσα στον πάνσεπτο Καθεδρικό Ναό οδηγούν στην κατανύξη. Οί σεινές κινήσεις των κληρικών, ή διακριτική παρουσία του ίδιου του Πατριάρχη.

Κ' ή Σταυροπροσκύνηση γίνεται με σοβαρότητα και ιερή συγκίνηση. Οί Συνοδικοί προσέρχονται και ασπάζονται τον μικρό Σταυρό με τό Τίμιο Ξύλο σάν δόκιμα καλογέρια. Πουθενά δέν θά δεις κάτι παράταιρο, επιδεικτικό, πομπώδες. Παντού κατάφαση ὀρθόδοξου ἡθους. Μετά ὁ Πατριάρχης θά προσφέρει σ' ἕναν - ἕναν ἀπό μιὰ μικρή ἀνθοδέσμη με βασιλικά και τριαντάφυλλα. Θά πάρουν κ' οί εκπρόσωποι τῶν ξένων δογματών. "Ίσως εἶναι τό μόνο στοιχείο, πού ὑπογραμμίζει τήν ἐπισημότητα τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς. Στό «Πιστεύω» και τό «Πάτερ ἡμῶν» ὁ Πατριάρχης μόλις πού ἀκούγεται. Μήτε γλυκερότητες, μήτε τραγουδάκια δυτικού τύπου.

"Αν κάθε νέος κληρικός μας παρακολουθοῦσε μερικές φορές τίς ἀκολουθίες στό Πατριαρχεῖο, πολλά θάχε νά ὠφεληθεῖ ή λατρεία μας, πού τόσο ταλαιπωρεῖται ἀπό τίς καινοτομίες ἀλλά και τήν ἀγνοια... Μετά τήν ἀπόλυση, ὁ Πατριάρχης μαζί με τοὺς Ἁγίους Συνοδικούς κατευθύνεται ἀπέναντι στόν Πατριαρχικό Οἶκο, ὅπου θά παρατεθεῖ ή νηστήσιμη τράπεζα τῆς ἡμέρας. Ἀκριδῶς ὅπως στά ἀγιορείτικα μοναστήρια. Ὁ Πατριάρχης θά κρατήσει μαζί με τοὺς Συνοδικούς, μερικούς ἐκλεκτούς προσκεκλημένους, ὀφφικιάλους τοῦ Θρόνου και προξενικούς εκπροσώπους τῆς πατρίδας.

Οί πιό πολλοί Ἕλληνες ἐπισκέπτες διάζονται γιατί τὰ πούλμαν ἀδημονοῦν γιά τίς ὑπόλοιπες ἐπισκέψεις, πού εἶναι πάρα πολλές και πρέπει νά γίνουν σέ σύντομο χρονικό διάστημα. Τοὺς ἀπασχολεῖ και τό φαγητό. Στά ἐστιατόρια τῆς Πόλης εἶναι ἀδύνατο νά βρεθοῦν ἀνάλαδα. "Ἐνα παντοπωλεῖο, κοντά στό Πατριαρχεῖο, στήν περιοχή τοῦ Φαναρίου θά δώσει τή λύση. Πουλάει και φρέσκο ψωμί. Ἐλιές, χαλδὰς συντελοῦν στό νά ὀλοκληρωθεῖ ή αἴσθηση τῆς μεγάλης μέρας. Μερικοί βέβαια ἔχουν διαφορετική γνώμη, ἀλλά ή παρουσία τῶν κληρικών δέν ἀφήνει περιθώρια γιά πολλές συζητήσεις. "Αλλωστε, μετά ἀπό λίγο, νέες συγκινήσεις περιμένουν κάθε ρωμαίικη καρδιά.

Τό πούλμαν σταματάει και παίρνουμε τὸν ἀνήφορο, πού οδηγεῖ στη Μεγάλη τοῦ Γένους Πατριαρχική Σχολή. Μπορεῖ νά μὴν ὑπάρχει σήμερα ή ἑλληνική ἐπιγραφή στήν προμετωπίδα τῆς, μένει ὅμως ή ἐπιβλητική πανύψηλη γνώριμη σιλουέτα τῆς ἀψευδῆς μάρτυρας τῆς προσφοράς τῆς Ἐκκλησίας στήν παιδεία τοῦ

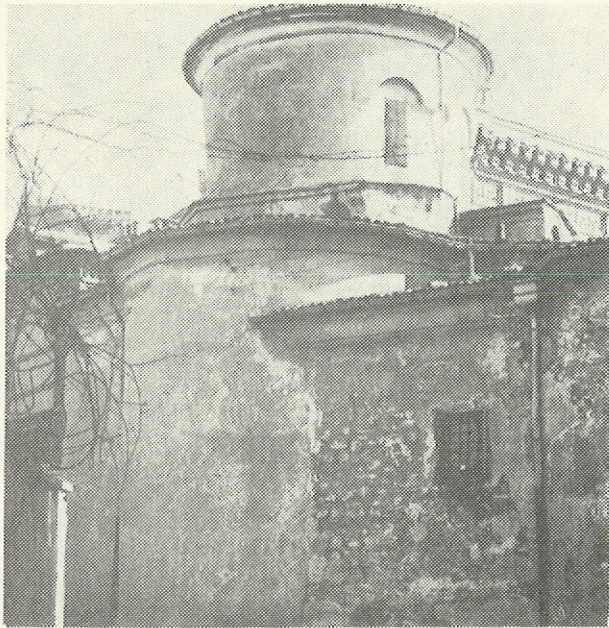
Γένους, ἀλλά και τῆς ἀκμῆς τῆς ὁμογένειας πρὶν μερικά χρόνια, βάλε τριάντα, ὅταν ὅλα τὰ γύρω φαναριώτικα ἀρχοντικά ἔλαμπαν ἀπὸ καθαριότητα και ἦταν γεμάτα ἀπὸ Ρωμιούς. Τώρα ἐκπλήττεσαι στό ἀντίκρουσμα μιᾶς γερόντισσας πού προβάλλει ἀπὸ μιὰ λερὴ πολυκατοικία, γιά νά χαιρετίσει τοὺς ὁμοεθνεῖς τῆς. Σιγήνη ἀπὸ τουρκάκια περικυκλώνουν τοὺς ἐπισκέπτες, φτάνουν ὅμως μερικές καραμέλλες, γιά νά ἀπελευθερώσουν τό δρόμο και ν' ἀντικρύσεις τό ἀκάθεκτο ὕψος τῆς Σχολῆς.

Φέρνεις στό νοῦ τό δικό σου Γυμνάσιο με τήν ἀχάνη του ἔκταση στό Σάτιπυ, τό Χημεῖο, τό Θέατρο, τό Γυμναστήριο, τὰ γήπεδα τοῦ ποδοσφαίρου, τῆς καλαθοσφαίρας, τῆς πετόσφαιρας, τό Προσκοπεῖο, τό Ὀρφανοτροφεῖο με τό παρεκκλήσιό του, τό Συστάτιο τῶν ἄπορων μαθητῶν —σήμερα στεγάζει τό Ἑλληνικό Προξενεῖο, τήν Κοινότητα και τό Μουσεῖο Καδάφη— μιὰ τό θέαμα τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς σοῦ δημιουργεῖ μιὰ μοναδική ἐπιβολή και ὑποβολή. Κι ὅταν ἀκόμη ἀνεβείς τὰ σκαλοπάτια και δρασκελίσεις τό κατώφλι τῆς, οἱ τουρκικές ἐπιγραφές και οἱ φωτογραφίες τοῦ Ἄτατούρκ, ή ἔλλειψη οἰουδήποτε στοιχείου ἑλληνικοῦ δέν θά σταθοῦν ἱκανές νά σοῦ μειώσουν τό δέος και τή συγκίνηση. Ἐσὺ βλέπεις τοὺς μεγάλους δασκάλους τοῦ Γένους νά μπαινοβγαίνουν στίς τάξεις, τὰ Ρωμιόπουλα ν' ἀνεδοκατεβαίνουν τὰ σκαλιά. Πῶς νά σῆσει ἕνα τέτοιο παρελθόν;

Λίγα μέτρα πιό κάτω ἀπ' τή Σχολή ὑπάρχει μιὰ δημόσια θρύση και στόν ἀπὸ πάνω τοῖχο σῶζεται ἀκόμη ή μισσοσημιένη ἑλληνική ἐπιγραφή, πού ὀριζε τίς ὥρες τῆς ὕδρευσης κάθε μέρα.

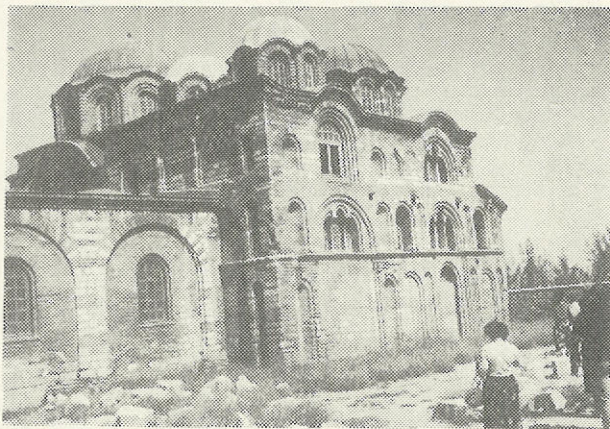
Ἐδῶ οἱ συγκινήσεις εἶναι ἀλλεπάλληλες. Κοντά στη Σχολή θά γνωρίσεις τή μοναδική βυζαντινὴ ἐκκλησιὰ τῆς Πόλης, τήν Παναγιά τῆ Μουχλιώτισσα, πού ή λειτουργία τῆς δέν διακόπηκε ποτέ. Αὐτὴ ή ἀκατάπαυστη συνέχεια εἶναι ή ἴδια ή συνέχεια τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Μόνο πού ὁ Ναός εἶναι μέσα κι ἔξω ἀσβεστωμένος και ἀπὸ τό σχῆμα ἀποκλειστικά θά σχηματίσεις τήν ἐντύπωση ὅτι πρόκειται γιά βυζαντινὸ κτίσμα. Ἐχει ὡστόσο ὁ Ναός πάμπολλες ἀξιόλογες εἰκόνες με θαρύτιμες ἀσημένιες ποδιές, πού διαλαλοῦν τὸν σεβασμὸ τῆς ὁμογένειας στό παλαιότατο αὐτὸ μνημεῖο τῆς πίστη μας.

Μετά, θά πᾶς στό «Φετιχὲ Τζαμί», πού γιά μᾶς βέβαια εἶναι τό παλιὸ Πατριαρχεῖο, ὁ βυζαντινὸς ναός τῆς Παμμυκαριστοῦ. Βρίσκεσαι πάντα ἐντὸς τῶν τειχῶν, μιὰ τό καταθλιπτικὸ περιβάλλον τῆς γειτονιάς τῶν Πατριαρχείων ἔχει δώσει τή θέση του σέ ἕνα χῶ-



Παναγιά ή Μουχλιώτισσα: ή μόνη βυζαντινή εκκλησιά που δέν σταμάτησε ποτέ νά λειτουργείται.

ρο, πιό νοικοκυρεμένο, πιό αστικό, πιό καθαρό και άναπτωμένο. Κ' ή Παμμακαρίστος δέν έχει γίνει όλη τζαμί. Ένα μεγάλο τμήμα της μέ τά περίφημα ψηφιδωτά λειτουργεί ως μουσείο. Άκόμη τό έξωτερικό αυτό θαυμάσιο αρχιτεκτονικό σύνολο, ή φινέτσα κ' ή μεγαλοπρέπεια παρά τόν όγκο του κτίσματος σέ οδηγεί, καθώς τό αποθαυμάζεις από ένα σημείο τής αυλής, στό χτές του Πατριαρχείου κι ακόμη πιό πρην στόν «ύπερόχό μας βυζαντινισμό». Η άδεια αυλή γεμίζει βυζαντινές φιγούρες. Άφήνεσαι στή φαντασία κλείνοντας για λίγο τά μάτια, μά δέν σ' αφήνουν νά χαρείς τις μοναδικές αυτές στιγμές. Τό πρόγραμμα δέν μπορεί νά περιμένει.



Τό θαυμάσιο αρχιτεκτονικό σύνολο τής Παμμακαρίστου, παλιά έδρα του Πατριαρχείου.

Αυτό τό στίδαγμα τελικά σέ πληγώνει. Πώς θά-θελεις νά τ' απολαύσεις όλα αυτά λίγο περισσότερο, και μιάν ολόκληρη μέρα ακόμη ν' αφιερώσεις στό καθένα. Νά γευθείς ως και τήν τελευταία γουλιά τό ποτήρι, πού σου τό παίρνουν άπότομα πρην ξεδιφάσεις καλά - καλά. Πώς θάθελεις νά ζούσες έδω τότε, στόν 12ο, τόν 15ο αιώνα. Τις ώρες του μεγαλείου και τις ώρες τής άγωνίας. Άπό τήν άλλη ώστόσο πλευρά θέλεις νά γνωρίσεις όσο γίνεται πιό πολλές γωνιές τής Πόλης, τής «Πόλεώς μας», όπως λένε οί Πατριαρχικοί κ' οί όμογενείς, κι ακολουθείς.

Στό ξενοδοχείο θά βρεις ένα πολυτελές χαρτόδετο έντυπο, πολύχρωμο, τυπωμένο στήν Εύρώπη, ένα έντυπο ύψηλής εκδοτικής στάθμης, κάτι μεταξύ τουριστικού οδηγού και τουριστικού περιοδικού. Κάπου σημειώνονται κ' οί χριστιανικές εκκλησίες τής Πόλης, οί έτερόδοξες κι από τις όμόδοξες οί άλλοσθεις. Μάταια πασχίζεις νά βρεις τις διευθύνσεις των Ναών του Πατριαρχείου. Σάν νά μήν υπάρχουν. Σέ άλλες σελίδες όμως πολύς ό λόγος για τις γυναίκες στό Βυζάντιο, τή Θεοδώρα, τή Θεοφανώ, για ένα βυζαντινό κελλάρι μέ περίφημα κρασιά, πού θά σου χαρίσει τήν ευκαιρία νά «ταξιδέψεις στό Βυζάντιο» κ.λπ. Κι άναρωτιέσαι: ό φανατισμός σέ θάρρος του Πατριαρχείου δέν θά λείψει κάποτε;

Άς εϊμαστε όμως δίκαιοι. Κάτι πάει νά γίνει. Κάτι πού όπωσδήποτε είναι αξιοπαρατήρητο. Ό Τουρκικός Όργανισμός Τουρισμού, κοντά στους γερμανικούς, άγγλικούς, γαλλικούς κ.λπ. οδηγούς τής Πόλης («I-σταμπούλ») εξέδωσε κι ελληνικούς! Κείμενο του ΚΕΜΑΑ CIG, Διευθυντή του Μουσείου των Άνακτόρων του Τόπ - Καπί. Φωτογραφίες SAMI GOENER, OTUMAR PFERSCH και ARA GOELER. Η μετάφραση είναι του δικού μας Παναγιώτη Ρήγα. Και τό πιό σημαντικό. Όλόκληρη τήν τελευταία σελίδα του έξωφύλλου καταλαμβάνει ό Πατριαρχικός Ναός του Άγίου Γεωργίου, ενώ δυό σελίδες αφιερώνονται στό Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Νά είναι άπλά κάλυψη μιås τουριστικής ανάγκης ή θά υπάρξει συνέχεια; Οί μισαλλοδοξίες του παρελθόντος δέν έχουν καμιά θέση στήν εποχή μας. Τό Αιγαίο δέν πρέπει νά χωρίζει, αλλά νά ενώνει τους δυό λαούς, πού σέ τελευταία άνάλυση έχουν δεχτεί, —λίγη ή περισσότερη δέν έχει καμιά σημασία— ό ένας τήν επίδραση του άλλου. Άλλωστε, σήμερα, ή παρουσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου στό Φανάρι είναι ένα πρόσθετο στοιχείο τής άκτινοβολίας τής Κωνσταντινούπολης. Κι αυτό δέν χρειάζεται νά τό άναπτύξει κανείς αναλυτικά για νά γίνει άντιληπτό.

ΟΙ ΑΘΛΟΙ ΤΟΥ ΣΑΜΨΩΝ*

(Κριτ. ιγ' 1-ιστ')

Τοῦ ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ (†)

Στὴν Ἀγία Γραφή, περιέχονται ἔννοιες λυτρωτικές. Δοσμένες καὶ μὲ τοὺς δυὸ αὐτοὺς τρόπους. Μὲ τὴ θεωρητικὴ ἀποκάλυψη καὶ μὲ τὴς πράξεις προσώπων. Ὁ Σαμψών, πληθωρικός σὲ δράση, ἔχει καὶ πλευρές, ἐξηγώντας τὴ, φωτεινοῦ λόγου. Ὅπως στὸν παρὰ πάνω στίχο.

«8 Καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς κνήμην ἐπὶ μῆρόν πληγῆν μεγάλην καὶ κατέδη καὶ ἐκάθισεν ἐν τρυμαλιᾷ τῆς πέτρας Ἡτάμι».

Πραγματοποίησε τὴν ἀπειλή του. Τοὺς ἐπιτέθηκε, πλήττοντάς τους ὡς ἀστροπελέκι, θρυμματίζοντάς τους. Κατόπιν, πῆγε καὶ ἔμεινε σὲ μιὰ σπηλιά (τρύπα) τοῦ ὑψώματος Ἡτάμι, ποὺ βρισκόταν στὴ γῆ τῆς φυλῆς Ἰούδα.

Ἄν καὶ ξημοναχισμένος, ἤθελε νὰ νιώθει ἀνάμεσα στοὺς ἑμειμονές του. Νὰ πατᾷ στὸ πάτριο χῶμα. Σὺν ἄλλοις Ἄνταϊος, ἔπαιρνε ἀπὸ τὴν ἐπαφή του μὲ αὐτὸ σθένος καὶ ἀλήκη.

Αὐτὸ ποὺ λέμε πατρίδα, εἶναι κατ' ἐξοχὴν ὁ λαὸς μας. Ἀλλὰ εἶναι καὶ τὸ ἔδαφός μας. Τὸ ποτισμένο ἀπὸ τὸν ἰδρώτα σὲ καιροὺς εἰρήνης καὶ τὸ αἷμα, ποὺ χύνεται γιὰ τὴν ἐλευθερία. Τὸ πολυαγαπημένο τοπίο, τυλιγμένο στὸ φῶς καὶ στὰ σκοτάδια τῆς Ἱστορίας, ποὺ εἶτε τὸ θωροῦμε εἶτε τὸ θυμόμαστε, μᾶς φαίνεται ὡς τὸ πιὸ ἄμορφο τοῦ κόσμου.

Γιὰ νὰ μένει ὀρθός, ἕνας ἐθνικός ἀγωνιστής ἔχει ἀνάγκη ν' ἀκουμπᾷ σ' αὐτὴ τὴ γλυκεῖα καὶ συνάμα στερεὴ αἴσθησή. Ὅσο καὶ ἂν εἶναι εὐκίνητος ὁ διαδύτης τῶν ποδιῶν του, δὲν κινδυνεύει νὰ παραπαίει, νὰ χαράξει ἀστοχο κύκλο σὲ τέτοια κονίστρα. Δὲν ἀνορθογραφεῖ.

Σ' ἐκείνη τὴ σπηλιά, ἂν τὸ κορμὶ τοῦ Σαμψών ἀδρανοῦσε, ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδιὰ βρισκόνταν σὲ μεθυστικὸ ὄργασμό. Ἐπῆσαν ἀπληστα ἀπὸ τὰ ὑγρά τοιχώματα τὸ προαιώνιο νᾶμα ποὺ χύμωσε τὴν ἐθνικὴ Παράδοση. Ἀναθέρμαιναν τὸ δῖωμα τῶν ἀξιών, ποὺ ἐνιωθε νὰ κυκλοφορεῖ στὴς ἀρτηρίες τῆς ψυχῆς. Καταλάβαινε θαυότερα, πιὸ καθαρὰ τί τοῦ εἶχαν ἀναθέσει οἱ οὐρανοί. Τί ὠραία ζωὴ τοῦ ἀνοιγόταν. Τί στεφάνι τοῦ ἐτοιμάζαν οἱ καιροί.

«9 Καὶ ἀνέβησαν οἱ ἀλλόφυλοι καὶ παρενέβαλον ἐν Ἰούδα καὶ ἐξερρίφθησαν ἐν Λεχί. 10 Καὶ εἶπαν ἀνὴρ Ἰούδα· εἰς τί ἀνέβητε ἐφ' ἡμᾶς; Καὶ εἶπαν οἱ ἀλλόφυ-

λοι· δῆσαι τὸν Σαμψὼν ἀνέδημεν καὶ ποιῆσαι αὐτῷ ὄν τρόπον ἐποίησεν ἡμῖν».

Προχώρησαν λοιπὸν οἱ Φιλισταῖοι. Στρατοπέδωσαν στὸ ἔδαφος τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα καὶ ἀπλώθηκαν στὴ Λεχί, σὲ μιὰ στὴ φιλισταϊκὴ γῆ. Λεχί σήμαινε Σιαγόνα. Οἱ Ἰσραηλίτες τοὺς ρώτησαν, τί ἤθελαν ἐκεῖ. Καὶ τοὺς ἀποκρίθηκαν ὅτι σκοπὸ εἶχαν νὰ πιᾶσουν καὶ νὰ δέσουν τὸ Σαμψὼν, κἀνοντάς του ὅ,τι τοὺς εἶχε κάνει ὁ ἴδιος.

Ἴσως δὲν ἤξεραν ποῦ βρισκόταν. Οἱ δικοὶ τοῦ ἡμῶς τὸ ἤξεραν. Ἀλλὰ σέβονταν τὴν ἀπραξία του. Μπορεῖ νὰ μὴν ἀνυπομονοῦσαν νὰ δοῦν πῶς θὰ συνέχιζε πέρα πέρα. Φυσικά, ἦταν βέβαιοι ὅτι δὲν θὰ καθόταν γιὰ πολὺ μὲ σταυρωμένα χέρια. Τοῦ εἶχαν ἐμπιστοσύνη.

Ὅτε ἀπύρησαν ὅταν ἀκουσαν τῶν Φιλισταίων τὴν ἀπειλή. Ἐπόμενο λοιπὸν νὰ φοβηθοῦν. Σκέφθηκαν πῶς νὰ φερθοῦν. Γιατί αὐτὸ τοὺς ἐνδιέφερε. Νὰ κάνουν ὄχι τὸ λιγότερο καὶ τὸ περισσότερο ἀπ' ὅ,τι τοὺς ὑπαγόρευε ἡ φύχραμη σκέψη. Τὸ νὰ φοβάσαι, σημαίνει δυὸ πράγματα. Νὰ λαμβάνεις ὑπ' ὄψη τὴς ἀντικειμενικῆς δυνατότητες τοῦ ἐχθροῦ καὶ συνάμα τὴς δικῆς σου. Ὅχι τὸ πρῶτο μόνο, δίχως τὸ δεύτερο. Τὰ ὑπολογισμένα δῆματα καὶ τίποτε παρὰ πάνω.

Ἐμοιάζαν ἡμῶς μᾶλλον ποτημένοι. Χωρὶς, ὡστόσο, νὰ τοὺς λείπει ἡ λογικὴ.

«11 Καὶ κατέδησαν τρισχίλιοι ἀπὸ Ἰούδα ἄνδρες εἰς τρυμαλιὰν πέτρας Ἡτάμι καὶ εἶπαν πρὸς Σαμψὼν· οὐκ οἶδας ὅτι κυριεύουσιν οἱ ἀλλόφυλοι ἡμῶν, καὶ τί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαμψὼν ὄν τρόπον ἐποίησάν μοι, οὕτως ἐποίησα αὐτοῖς».

Ὁλόκληρο κόσμος εἶδε νὰ ἔρχονται στὴ μονιά του. Τρεῖς χιλιάδες ἄνδρες, ἀπὸ τὰ σπλάχνα τοῦ λαοῦ του. Ἦταν ἀντάρτες, ἀπὸ ἐκείνους ποὺ δροῦσαν ἐναντίον τῶν Φιλισταίων; Ἦταν ἀπλοὶ νοικοκυραῖοι, πατριῶτες χωρὶς ἄλλο, ἀλλὰ ποὺ πατοῦσαν στὴν κόψη τοῦ ξυραφιοῦ, προσέχοντας νὰ μὴ δίνουν λαβὴ στὸν κατακτητὴ νὰ τοὺς κατηγορήσει; Ὅ,τι προτιμοῦμε, μπορεῖ νὰ ὑποθέσουμε.

Πάντως, εἶχαν ἔλθει στὴ σπηλιά τοῦ βράχου Ἡτάμι, ὑπακούοντας στὸν ἀλλόφυλο. Ἀκόμη καὶ ἂν χρησιμοποιοῦσαν ὅπλα, δὲν ἔπαιρναν τὰ ἄκρα. Δὲν ἐνέκριναν τὸν ἀδιάκριτο, γι' αὐτούς, ἀγῶνα τοῦ παλικαριοῦ ἐκείνου. Πίστευαν ὅτι, ὅπως τὸν διεξήγε, ἦταν μᾶλλον καταδικασμένος σὲ ἀποτυχία. Ὅτι θὰ κατέληγε σὲ συντριβή. Γιατί δὲν νικά εὐκόλα ὅποιος πολεμᾷ

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 123 τοῦ ὑπ' ἀρ. 9 τεύχους.

τόν αντίπαλο παραβλέποντας τις δυνάμεις του. Τό θάρρος είναι αποδοτικό όταν συμβαδίζει με τό σωστό υπολογισμό. "Όταν τό φωτίζει ή φρονιμάδα.

Θέτουν λοιπόν ένα ερώτημα στον ήρωά τους. Δέν έβλεπε τί κατείχαν οί παρείσρακτοι στή γή τους; Ποϋ λοιπόν θασίζόταν για να τους έρεθίξει;

Οί τρεις χιλιάδες αυτοί άνθρωποι γιατί να μήν υποθέσουμε πώς ήταν πατριώτες; Ο αριθμός τους, επιδλητικός. Είχαν όλα τά επιφανειακά έχέγγυα για να εξασφαλίσει κανείς μιάν έσωτερική εικόνα τους αξιότιμη.

Άλλά ο ίδιος ο αριθμός υποκρύπτει συνήθως τον κίνδυνο τής απογοήτευσης. Οί πολλοί βλέπεις να πάσχουν από αραίωση και χαμήλωμα τής φλόγας, του ζήλου. Δέν είναι σπάνιο να θέτουν προσκόμιματα στους διαλεκτούς. Δέν είναι πάντα βέβαιο ότι ή πρόοδος μιās ιδεολογίας στή μάζα σημαίνει και ανάπτυξη σε ποιότητα. Τό αντίθετο ή Ιστορία διδάσκει. Τό μεγάλο έμβυδόν συνεχδέχεται τήν εξάπτυση.

Αυτό τό διαπιστώνουμε και στήν ίδια τήν Έκκλησία.

Τόνο χαριόσυνο και θριαμβευτικό έχουν τά λόγια του ήρου Λουκά, που κατακλείουν τή διήγηση των Πράξεων των Άποστόλων για τήν εκλογή και τή χειροτονία των έπτά Διακόνων: «Και ο λόγος του Θεού ηύξανε και πληθύνετο ο αριθμός των μαθητών (πιστών) έν Ίερουσαλήμ σφόδρα» (Πράξ. στ' 7).

"Όντως, ο έωθινός χριστιανισμός, εκείνος των πρώτων ήμερών, είχε εύαριθμα μέλη. Τό ποιόν του (χωρίς να λείπουν και μερικές σκιές (επεισόδιο Άνανία και Σαπφείρας, γογγυσμός των προσηλύτων του έθνικου κόσμου), ήταν ασύγκριτο. Ένθουσιασμός άγνός, πίστη πύρινη και ανυπόκριτη, αδελφωσύνη φθασμένη ως τον ύλικό βίω, αποτελούσαν τά χαρακτηριστικά εκείνων των ώρών, που ζηλεύει και νοσταλγεί κάθε γενεά.

Άλλά ή αποστολή τής Έκκλησίας ήταν κυρίως μία. Η εξάπλωσή τής στήν οικουμένη. "Όλοι οί άνθρωποι, αδιάκριτα φυλής, τάξης και τόπου, ήταν καλεσμένοι να εισέλθουν στους κόλπους τής. Με τή Σταύρωση και τήν Άνάσταση του Ίησου, όλων τά όνόματα είχαν γραφεί προκαταβολικά στον ούρανό.

Η Έκκλησία λοιπόν δέν σταματά στο πρώτο, μικρό έδαφος ψυχών, που κατέκτησε με τό κήρυγμα τής Πεντηκοστής και με τό αρχικό αποστολικό έργο. Οί Άποστολοι έχουν ταχθεί, με τή διακονία του λόγου, να επεκτείνουν τό νοητό Σώμα του Χριστού στήν υφήλιο. Και αυτή ή επέκταση αρχίζει τώρα που, απαλλαγμένοι, με τήν ανάδειξη των έπτά Διακόνων, από τή μέριμνα του κοινοβίου, δίνονται ολοκληρωτικά στο κήρυγμα. Η σημαία του Εὐαγγελίου πρέπει να κυματίζει παντού τής γής. "Έτσι, αρχίζουν να «πληθύνονται οί μαθητές».

Τό γεγονός είναι αγαλλίαμα. Άλλά τό μεγάλομα τής Έκκλησίας έχει μέσα του ένα πιθανότατο λυπηρό ένδεχόμενο. Τήν πτώση τής διωματικής στάθμης τής. Η πρώτη, σχεδόν ιδανική κατάσταση, δέν θα συνε-

χισθεί στο άκέραιο. Τά έλλα, μαζί με τή διεύρυνση των μελών, θα καταστούν πιο θεαματικά, πιο έντονα.

Θα υπάρχουν μερικοί που ή αίρεση θα πλήξει, ή άγάπη τους θα φυγεί, τά ήθη τους δέν θα είναι αντίξια τής ούράνιας κλήσης.

Τό πρώτο κεφάλαιο τής Ιστορίας του χριστιανισμού, καταχωρισμένο μέσα στήν Καινή Διαθήκη (Πράξεις, Έπιστολές, Άποκάλυψη), μας παρέχει αρκετά στοιχεία αυτής τής αναλογίας ανάμεσα στο πλήθος των πιστών και στήν πνευματική καθίζηση μέρους τους. Πράγμα που θα πάρει μεγαλύτερες διαστάσεις κατόπιν. Ίδίως άφ' ότου, με τό Μ. Κωνσταντίνο, ή Έκκλησία θ' ανέβει από τις κατακόμβες και θα δει τήν κοσμική δύναμη να τής προσφέρεται συμπαραστατικά. Τότε θα ξεσπάσουν, αρχίζοντας από τον άρειανισμό, οί δεινές αίρέσεις. Η εκκοσμίκευση θα προχωρήσει, υποκαθιστώντας τό άθάνατο άπόθεμα με τό φθαρτό, τήν ευσέβεια με τή ματαιοδοξία. Και, καθώς θα περνούν οί καιροί, τά σχίσματα θα γίνουν χαοτικά, τό φρόνημα του κόσμου θα σημειώσει φοδερή υποτροπή. "Έτσι, από αιώνες τώρα, ή χριστιανούνη είναι κομματιασμένη. "Επί πλέον, σ' αυτά τά τμήματα, σαν τήν φάμμο τής θάλασσας πόσοι άλλοι μόνο στους τύπους είναι χριστιανοί, ένω στήν πραγματικότητα άπιστούν ή μένουν δουτηγμένοι σε άντιευαγγελική ήθικη νοοτροπία και πράξη!

Ο τόνος των συνομιλητών του, άν δέν θυμίζει επιτίμηση, είναι τουλάχιστο παραπονετικός. Βλέπουν στίς ένέργειες του Σαμφών μιάν άπονενομημένη πρόκληση του κατακτητή. "Όχι άπλώς κάτι τό μάταιο, αλλά και καταστρεπτικό γι' αυτούς.

Τόν ρωτούν λοιπόν γιατί φέρθηκε όπως φέρθηκε. Ποιός ήταν ο λόγος αυτής του τής αντίδρασης.

Και τους άποκρίνεται:

Τους έκανα ό,τι μου έκαναν. Μου φέρθηκαν άδικα και άτιμα. Και τους τό ανταπέδωσα. Δέν τό λέει ο Μωσαϊκός Νόμος; Τί πατριώτης θα ήμουν, άν δέν γύριζα πίσω τό χτύπημα;

"Έτσι θα έπρεπε όλοι σας να αισθάνεστε. Γιατί στο λαό άνεξαίρετα άπευθύνονται τά πλήγματα που σοχέουν κάποιον ανάμεσα στους πολλούς. "Ένα σώμα είναι ο λαός. Και νοιώθει τον πόνο του ποδιού ή του χεριού ή άλλου μέλους σαν δικό του. Είναι λοιπόν έπόμενο και φυσικό και δίκαιο ν' αντιδρά σαν σύνολο. Ο καθένας να μοιράζεται τήν προσβολή με όποιον τήν υπέστη προσωπικά.

Αξίζουν και δρύνουν τήν ελευθερία τά έθνη που έτσι είναι ένωμένα. Και όταν δέν έχουν αυτή τήν άκαριαία ευαισθησία στα δεινά τής δουλείας, ως έχουν τουλάχιστο τήν ικανότητα να θαυμάζουν και να επικροτούν τους ήρωές τους. Αυτούς που μόνοι εκπροσωπούν στήν πράξη τους πολλούς.

Ούτε αυτό διέθεταν οί όμόφυλοί του εκείνοι.

Είναι δύσκολο να τό υποθέσεις. Η μάζα έχει πάντα στα σπλάγχνα τής ένα άπόθεμα ήθικό και τίμιο. Πώς να παραδεχθείς στή συνείδηση τριών χιλιάδων Ίσραη-

λιτών τήν ἀπουσία εὐγενικῶν ιδεωδῶν; Καί στή θέση τους ἔνα τυφλὸ πανικό; Ἄλλὰ ὁ φόβος ὅταν σκεπάζει μὲ τίς ὁμίχλες του τὰ ιδεώδη, δὲν σημαίνει καὶ ἀνυπαρξία τους. Τὰ καταπιέζει, τὰ ἀμαυρώνει, τὰ στραγγαλίζει. Δὲν τὰ θέτει ἐμποδῶν. Συνυπάρχει, συμπλέκεται μ' αὐτά.

Θὰ ἦταν λοιπὸν πολὺ νὰ κρίνουμε αὐτοὺς τοὺς Ἑβραίους ὡς στερημένους ὀλίγερα συνειδήσης, ὡς ἀπλοὺς ἀπάτριδες. Ἀκριβέστερο θὰ ἦταν νὰ τοὺς δοῦμε ὡς μὲ λυγισμένον τὸ φρόνημα.

«12 Καὶ εἶπαν αὐτῷ· δῆσαι σε κατέβημεν τοῦ δοῦναί σε ἐν χειρὶ ἀλλοφύλων. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαμψὼν· ὁμολοῦντέ μοι μὴ ποτε συναντήσετε ἐν ἔμοι ὑμεῖς. 13 Καὶ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες· οὐχί, ὅτι ἀλλ' ἡ δεσμῶν δῆσομέν σε καὶ παραδώσομέν σε ἐν χειρὶ αὐτῶν καὶ θανάτω οὐ θανατώσομέν σε· καὶ ἔδωκαν αὐτὸν ἐν δυοῖν κλωδίοις καινοῖς καὶ ἀνήνεγκαν αὐτὸν ἀπὸ τῆς πέτρας ἐκεῖνης».

Τοῦ ἀναφέρουν λοιπὸν τὸ συγκεκριμένο σκοπὸ πού τοὺς ὀδήγησε ἐκεῖ. Ἦλθαν νὰ τὸν πιᾶσουν, νὰ τὸν δέσουν καὶ νὰ τὸν παραδώσουν στοὺς Φιλισταίους. Νὰ σταματήσουν μονάχα τὴ δράση του. Ὅχι νὰ τὸν ἐξοτώσουν. Δὲν ἐποφθαλμιούσαν τὴ ζωὴ του. Τὸν θεοαἰώνων γι' αὐτό, ὅπως τοὺς τὸ ζήτησε.

Καὶ ὁ ἴδιος πού τοὺς τὸ ζητεῖ καὶ ἐκεῖνοι πού τὸ ὑπόσχονται, σκέπτονται ἀκατανόητα γιὰ τὸν ἀναγνώστη. Ἀναρωτιέται ὁ τελευταῖος τί διαφορά ὑπάρχει γιὰ ἕναν ἐπαναστάτη ἀνάμεσα στὸ νὰ τοῦ πάρουν τὴ ζωὴ καὶ στὸ νὰ τὸν καθηλώσουν σὲ ἀδράνεια; Ἄν ἡ ζωὴ του ἔχει ἕνα νόημα, ἕνα στόχο, δὲν εἶναι ἄλλο ἀπὸ τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐλευθερία. Ἐνας τέτοιος ἄνθρωπος θαρρεῖ πολὺ φθηνὸ δέλεαρ τὸ νὰ δρῖσκειται στὸν κόσμον μονάχα γιὰ νὰ τρώει, νὰ πίνει, νὰ ντύνεται.

Τοὺς παραδίδεται λοιπὸν ὁ Σαμψὼν. Ἀφήνεται χωρὶς ἀντίσταση νὰ τοῦ περάσουν τίς δυὸ δλοκαίνουργιες τριχιές, νὰ τίς σφίξουν δυνατὰ στὰ χέρια του. Οἱ ἐπόμενοι στίχοι ἐξηγοῦν ἴσως γιὰτί στάθηκε τόσο καλόβολος. Ἐπιτρέπουν νὰ εἰκάσουμε ὅτι εἶχε κάποιαν ἐσωτερικὴ πληροφωρία γιὰ γρήγορη, ἐγκαιρὴ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὴν δεσμά. Ὅτι ἦταν βέβαιος ἡ ἔτρεφε ἐλπίδα γιὰ τὴ μὴ ἐγκατάλειψη ἀπὸ τὸν Κύριον. Μποροῦσε νὰ κατέληγε ἔτσι στὰ ἄδοξα καὶ πρῶιμα ἢ περιπέτειά του;

Τὰ δεσμά γίνονται στάχτη.

«14 Καὶ ἦλθον ἕως Σιαγόνας· καὶ οἱ ἀλλοφύλοι ἠγάλαξαν καὶ ἔδραμον εἰς συνάντησιν αὐτοῦ· καὶ ἤλατο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα Κυρίου καὶ ἐγενήθη τὰ καλώδια τὰ ἐπὶ βραχίουσιν αὐτοῦ ὡσεὶ στυππίον, ὃ ἐξεκαύθη ἐν πυρὶ καὶ ἐτάκθησαν δεσμοὶ αὐτοῦ ἀπὸ χειρῶν αὐτοῦ».

Ἔτσι δεμένο τὸν φέρουν ἴσαμε τὴν τοποθεσία, πού πῆρε κατόπιν τὸ ὄνομα Σιαγόνα. Στὸ ἀντίκρουσμα τῆς ποθεινῆς λείας, οἱ Φιλισταῖοι, πάνω ἀπὸ χίλιοι, ξεχύθησαν μὲ ἀλαλαγμοὺς κατεπάνω τῆς.

Ἄλλὰ τοὺς περιέμενε κάτι πού δὲν φαντάστηκαν. Ὁ ὀλεθρὸς τους. Πρὶν τὸν ἀγγίξουν, συνέδη ἕνα σω-

στὸ θαῦμα. Τὰ σχοινιά πού τύλιγαν τὸν Σαμψὼν, ἀποδείχθησαν ἕνα τίποτε.

Τὸ πνεῦμα τοῦ Κυρίου, δυναμιώνοντας τον ξαφνικά, τὰ μετέβαλε σὲ καμμένα φιτίλια. Ἔπεσαν ἀπὸ πάνω τους ὡς σὰν στάχτες. Τὸ παλικάρι τοῦ Θεοῦ ἐλευθερώθηκε.

Ἐαναμιπαίνει στὴν Ἱστορία.

Ἐκπληξὴ συνέχει ἐχθροὺς καὶ συντοπίτες του. Ἐκπληξὴ μεγάλη. Γιὰ τοὺς μὲν, ἡ αἰτία εἶναι ἀκατανόητη. Γιὰ τοὺς δέ, ἡ θεβαιότητα ὅτι ἀξίζει νὰ ἐλπίζουν σὲ μιὰ καλὴ ἔκβαση. Νὰ στηρίζονται σ' αὐτὸν τὸ συμπατριώτη τους.

Γιὰτί στέλνονται στὸν κόσμον οἱ ἱερὲς μορφές; Γιὰτί τὸν θαμπώνουν μὲ τὰ ἐπιτεύγματά τους; Ὅχι μόνο γιὰ νὰ βγάλουν πολλοὺς ἀπὸ συγκεκριμένους δύσκολους ὥρες. Ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ κάνουν, μὲ τὸ ὥραιο παράδειγμα τους, θαυμαστὸ τὸν Κύριον στὶς ψυχές. Γι' αὐτὸ καλοῦμαστε νὰ ἐντροφεῖμε στὸ βίον τους, ὑμνώντας τους. Γιὰ νὰ τοὺς ἀποδώσουμε ὀφειλόμενο χρέος. Ἀλλὰ, κυρίως, ν' ἀντλήσουμε ἐμπνευση ἀπ' ὅσα βίωσαν, ἀπ' ὅσα ἐπράξαν.

Οἱ Ἅγιοι καὶ γενικά ὅσοι ξεχώρισαν σὲ ἄθλα θεάρεστα, ὅπως ὁ Σαμψὼν, πού τοὺς ἐξέμνημονεύει ἡ Ἐκκλησία, εἶναι ἕνα μικρὸ μέρος ἀπὸ τὸ σύνολο τῶν μακαρίων πνευμάτων. Παρὰ τὸν ἐντυπωσιακὸ ἀριθμὸ τῶν ὀνομάτων τοῦ Ἐορτολογίου, μὲ πρῶτα ἐκεῖνα πού εἶναι φορτωμένη ἡ Βίβλος, δὲν πρόκειται παρὰ γιὰ λίγα, ἐλάχιστα, ἂν συγκριθοῦν μὲ ὅλα ὅσα εἶναι γραμμένα στὶς οὐράνιες δέλτους καὶ παραμένουν ἄγνωστα στὴ γῆ. Οἱ Ἅγιοι πού λάμπουν στὶς λειτουργικὲς φυλλάδες, εἶναι ἕνα ἀπλὸ δείγμα προβαλλόμενο πρὸς μίμηση στοὺς πιστοὺς κάθε γενεᾶς, ἕνα δείγμα ἀπὸ τὴν ἐπουράνια συγκομιδὴ τῶν σωσμένων καὶ τελειωμένων.

Πῶς διαλέγει ἡ Ἐκκλησία αὐτοὺς πού καταχωρίζει στὴ μνήμη τῆς; Βασισμένη σὲ δυὸ δεδομένα. Γενικά στὴ ζωὴ τους, πού δείχνει ὅτι πρόσφεραν τὸν ἑαυτό τους ἐξ ὀλοκλήρου στὸν οὐρανὸ καὶ ὅτι ἡ θεία χάρις τοὺς ἔκανε σκευὴ τῆς. Καὶ στὸ ὅτι ἔμειναν προσηλωμένοι στὴ σωστὴ πίστη, εἴτε ἀνέκαθεν εἴτε ὅταν τὴ βρῆκαν καὶ τὴν ἐνστερνίσθησαν.

Δὲν εἶναι ἀπλῶς τὰ μέλη ἐκεῖνα τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ τὰ ὁποῖα ὑπάρχει θεβαιότητα ὅτι κέρδισαν τὴν Ἐδέμ. Ἀνήκουν στὶς ὑψηλότερες σφαῖρες τοῦ μεταφυσικοῦ χώρου. Δὲν ὑπῆρξαν μόνο γνήσιοι πιστοί. Σημείωσαν καὶ ἐξαιρετικὴ ἐπίδοση στὸ στίβο τοῦ θείου θελήματος. Ἐφθασαν στὶς ἐσχατιές τῶν ἐντολῶν. Εἴτε μὲ τὴν ὑπομονὴ καὶ καταναλίσκοντας ὀλόκληρον τὸ χρόνον τοῦ βίου τους ἢ μέρος του ἀξιώλογο. Εἴτε μονομιᾶς, μὲ τὸ μαρτύριο. Εἴτε ἐκπληρώνοντας καὶ τοὺς δυὸ αὐτοὺς ὄρους.

Ἐπάρχουν ἀκόμη περιπτώσεις μερικῶν, ὅπως ἐκεῖνη τοῦ Ἰσαποστόλου Κωνσταντίνου, ὅπου τὸ βάπτισμα συμπίπτει μὲ τὴν στερνὴ ὥρα τῆς ἐπιγείας ζωῆς, μιᾶς ζωῆς γεμάτης ἀπὸ ἐνοχλή ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πολυτιμῆς ὑπηρεσίας στὸ ἀγαθόν.

(Συνεχίζεται!)

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Ἐποχαιρετισμὸς στὰ πέντε «νταν»!

Ο ΜΑΤΙΟΣ σημαίνει λήξη καὶ τῶν Κατηχητικῶν. Πολλὰ παιδιά, τὴν περίοδο αὐτὴ ἀποφοίτησαν ἀπ' τὸ Κατηχητικὸ. Εὐχῆς ἔργο θὰ εἶναι νὰ κάνουν βίωμά τους τὰ διδάγματα πὸν τοὺς προσφέρθηκαν.

Δίχως νὰ παρεξηγηθοῦμε ὅτι κινδυνολογοῦμε τάχα, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ υπερθυμίσουμε πὸς μερίδα τῶν νέων μας εἶναι ἐκπροχιασμένη καὶ ὅτι τὰ Κατηχητικά συντελοῦν στὴν ἐπαναφορά της. Ἡ εὐθύνη τῶν μεγάλων εἶναι ιδιαίτερα ἀξημένη. Ἐξ ἄλλου ὅλοι, λίγο - πολύ, ἔχουμε γαλουχηθεῖ στὴν ἐκκλησιά, κάποιον ἀπόγονο συνήθως Κυριακῆς, ὕστερ' ἀπ' τὴν πεντασύλλαβη πρόσκληση τῆς καμπάνας: Νταν - νταν - νταν - νταν - νταν πὸν σημαίνει: Κατηχητικό.

Ὅποσδήποτε νοσταλγοῦμε κάτι πὸν ἴσως τότε δὲν ἀξιολογήσαμε ὅσον ἔπρεπε. Μὴ μπορώντας νὰ ζήσουμε ξανά τις στιγμὲς αὐτές, ἄς βοηθήσουμε τουλάχιστον νὰ τις ζήσουν ὅσο γίνεται περισσότερο τὰ παιδιά. Ἄς τὰ ἐνθαρρύνουμε στὴ φοίτηση. Θὰ μᾶς εὐγνωμοῦν.

Ἀπάντηση στὸν Διογένη.

ΑΝ ΣΗΜΕΡΑ ὁδοιποροῦσε ὁ φιλόσοφος Διογένης ἀνάμεσα μας κρατώντας ἐρευνητικὰ τὸ φανάρι του, σίγουρα θὰ αἰσθανότανε νὰ ικανοποιῆται τὸ αἶτημά του. Ὅσο κι ἂν φαίνεται παραδοξολογία αὐτὸ —μὰ κι ὁ αἰώνας πὸν ζοῦμε εἶναι ιδιαίτερα «πονηρός»— εἶναι μολαταῦτα πέρα γιὰ πέρα ἀληθινὸ. Ὁ θυμὸς τοῦ πρόγονος ἦ ἀναγκαστότανε νὰ σιαματήσῃ τις περιπλανήσεις του, σὲ δύο περιοχές. Στὴ Νέα Ἰωνία τῆς Ἀτικῆς καὶ στὴν ἀρχαϊκὴ πρωτεύουσα. Οἱ δύο ἄνθρωποι —Ἄνθρωποι, πὸν σοσιὰ— πὸν ἦ ἀνάπαναν τὸ Διογένη, εἶναι δύο ἀδελφές. Ἡ μία πρόσφερε σὸ λαό, γιὰ ν' ἀνακουφίσει τὸν πόνο του, ἕνα ὑπερσύγχορο νοσοκομεῖο 204 κλινῶν, μὲ δύο χειρουργικὲς κλινικὲς, παθολογικὴ, καρδιολογικὴ, ὀφθαλμολογικὴ, μαιευτικὴ, οὐρολογικὴ καὶ ὠτορινολογολογικὴ. Κι ὅλ' αὐτὰ μεταφράζονται —ἂν ἡ ἀγάπη κι ἡ ἀνθρωπιὰ γίνεται νά... ρευστοποιηθοῦν— σὲ 400.000.000 δρχαμές. Ὑπάρχει καὶ συνέχεια: Ἡ δωρήτρια θὰ προσφέρει σὸ ἴδρυμα ἐθελοντικῶς τις ὑπηρεσίες της.

Ἡ ἀδελφὴ της, ἐφτιαξε στὴν Πάτρα γηροκομεῖο, ἡ ἀξία τοῦ ὁποίου ξεπερνᾷ τὰ 100.000.000 δρχαμές.

—Διογένη, μπορεῖς νὰ σῆσεις τὴ φλόγα σὸ φανάρι σου!

Βρῆκε τὴν εὐτυχία μετὰ τὰ ἐξήντα.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΕΤΑΙ καὶ ἄλλοῦ. Τὸ δίνουμε καὶ ἀπὸ τὴ στήλη μας, δίχως σχόλια (δὲν τὰ χρειάζεται).

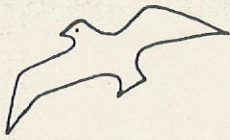
Ὁνομάζεται Ρόμοναλδ Σπασόφοκι. Εἶναι Πολωνός, σήμερα 64 ἐτῶν. Ἀνάτατος διπλωματικός, διέτελεσε καὶ πρεσβευτὴς στὴν Ἀμερικὴ. Μολονοῦ τὸ 1981 (21 Δεκεμβρίου), ζήτησε ἄσυλο στὴ Δύση, δὲν βρῆκε αὐτὸ πὸν ἐπιθυμοῦσε: τὴν εὐτυχία. Ἀντίθετα, ὁμολογεῖ ὅτι, ἡ πὸν εὐτυχισμένη στιγμή τῆς ζωῆς του, ἦταν ὅταν πρὶν λίγο, βαφτίστηκε χριστιανός.

Ὁ Ρ. Σπασόφοκι ὁ ὁποῖος «ἦτο ἄθεος ἐκ πεποιθήσεως (...) ἐδήλωσεν, ὅτι ἡ ἀπόφασίς του νὰ εἰσέλθῃ εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀπόρροια τῆς ἀναπύξεως τῆς ἐσωτερικῆς τῆς ζωῆς, προσθέσας ὅτι ἡ βάπτισίς του ἦτο ἡ εὐχχεσιτέρα στιγμή τῆς ζωῆς του» καὶ ὅτι, τώρα, αἰσιδάνεται πλησιέστερος πρὸς τὸν Πολωνικὸν λαόν».

Ὁ Θεὸς κάτω ἀπ' τὴ γῆ!

Ο ΧΩΡΟΣ τῶν Κατακομβῶν συγκινεῖ κι εὐαισθητοποιεῖ τὸν κάθε χριστιανὸ ἐπενθυμίζοντάς του τὸ «τέφος Μαριώρων». Καθὼς ὁ ἱερός αὐτὸς χώρος παρουσιάζει ἀνάγλυψη τῆ σφοδρῆ ἐπιθυμία λατρείας τοῦ Θεοῦ —ἔτσιω— «ἐν ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς», δίνει τὸ σύνθημα γιὰ μιὰ ἀναθεώρηση τῶν σχέσεων γῆς μὲ τὸν Οὐρανόν.

Στὴν Ἰταλία ὑπάρχουν συγκροτήματα Κατακομβῶν, πολιτεῖες δλάκερες. Ἡ ἀνάμνησή τους χαράχτηκε ἀνεξίτηλα σὲ ὅσους τὰ ἐπισκεφθηκαν. Ἀλλὰ καὶ ἡ χώρα μας ἔχει τὴν εὐλογία νὰ φιλοξενεῖ σὸ ἔδαφος τῆς ἡ μάλλον σὸ ὑπέδαφος τῆς ἕνα τέτοιον ἱερὸ συγκροτήμα. Στὴ Μῆλο. Ἡ Ἰ. Σύνοδος συνέστησε μεγάλη διοικοῦσα ἐρατικὴ ἐπιτροπὴ γιὰ τὴ διάσωση καὶ ἀνάδειξη τοῦ Μνημείου. Τὸ ὡς τώρα ἔργο τῆς ἐπιτροπῆς πὸν ἔχει πρόεδρο τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ καὶ γεν. γραμματεῖα τὸν παρσο. ἀρχιμ. π. Ἀθανάσιον Σφουγγατάκη, εἶναι τεράστιο. Δὲν θὰ σταθοῦμε σ' αὐτό. Εἶναι ἄλλωστε γνωστό. Θὰ περιοριστοῦμε ἀπλῶς νὰ ἐπισημάνουμε πὸς ὅλοι οἱ «χριστιανοὶ» (τονίζουμε τὰ εἰσαγωγικά), πρέπει νὰ ἐπισκεφτοῦμε τὸν ἱερὸ αὐτὸν χώρο γιὰ νὰ διδαχτοῦμε κάτω ἀπὸ ποιὲς ἀτίξους συνθηκῆς λατρευτὸν ὁ Θεὸς —κάτω ἀπ' τὴ γῆ— καὶ ν' ἀναλάβουμε ἐπιτέλους τις εὐθύνες μας σήμερα πὸν ἡ Λατρεία τοῦ Θεοῦ εἶναι, ἐπίσημα τουλάχιστον, ἐπιτρεπτὴ στὴν... ἐπιφάνεια!



ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

Πρεσβυτέρους του καιρού μας

Πρόταση για έρευνα

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Έπ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών

Οι δυσκολίες μιας έκλογής

Πολύς λόγος γίνεται τελευταία για την αναγκαιότητα της προετοιμασίας των νέων για το γάμο και την οικογενειακή ζωή. Ιδιαίτερα με την ανακίνηση του θέματος «θηρσκευτικός ή πολιτικός γάμος» επισημάνουμε την άνευ προηγουμένου ήθικη υποχρέωση των αρμοδίων εκκλησιαστικών παραγόντων να ενεργοποιήσουν τις δυνάμεις τους για μια σωστή προετοιμασία προς αυτή την κατεύθυνση.

Αν όμως είναι τόσο απαραίτητη η προετοιμασία όλων μας για το μέγα μυστήριο του γάμου, ιδιαίτερη σπουδαιότητα προσλαμβάνει η προετοιμασία για το γάμο και η επιλογή καταλλήλου συντρόφου για τον υποψήφιο κληρικό. Πολλοί, μάλιστα, όμιλούν για «κλήση» και της πρεσβυτέρας δίπλα στη μεγάλη κλήση του ιερέα συζύγου της, ώστε να μπορέσουν από κοινού να εκπληρώσουν την ύψηλη αποστολή τους κοντά στο λαό του Θεού¹.

Όπωςδήποτε είναι πολλά τα προβλήματα, που συνδέονται με το θέμα «ο ιερέας ως οικογενειάρχης». Οι σχέσεις του με την πρεσβυτέρα, με τα παιδιά του, με τους συγγενείς και άλλα πρόσωπα είναι από τα ζητήματα εκείνα που απασχολούν τους ιερείς μας. Έντονα, όμως, απασχολεί τους υποψηφίους κληρικούς μας κατά το στάδιο της προπαρασκευής τους το θέμα της έκλογής πρεσβυτέρας.

Πολλά είναι εκείνα που εμποδίζουν μια νέα κοπέλα να δώσει τη συγκατάθεσή της και να δεσμευθεί μια δλόκληρη ζωή με κάποιον, που δίπλα στις χαρές που θα της προσφέρει θα είναι ταυτόχρονα και ίσως άθελά του πρόξενος πολλών δυσκολιών.

Όλα αυτά, βέβαια, τα εμποδία δεν τα συνειδητοποιεί πάντα πριν από το γάμο της, αλλά με τον καιρό λαμβάνει πλήρη συνείδηση του πράγματος. Αν της ήταν, μάλιστα, δυνατό στη συνέχεια —υπόθεση ασφαλώς μη πραγματοποιήσιμη— και είχε ευχέρεια επιλογής, ίσως και να μην προτιμούσε έναν ιερέα ως σύζυγό της. Τώρα, μετά από πείρα χρόνων γνωρίζει τι σημαίνει να είσαι πρεσβυτέρα, παπαδιά. Άλλες πάλι,

παρα τις δυσκολίες θα ήθελαν να συνεχίσουν την πορεία αυτής της κοινής αποστολής. Με όσα, όμως, γράφονται δεν αρνούμεθα ότι και άλλα τυχόν επαγγέλματα εμφανίζουν δυσκολίες και προβλήματα για τις συζύγους.

Συγκεκριμένη έρευνα

Όπως γίνεται αντιληπτό τα πιο πάνω ερωτήματα και οι σκέψεις τοποθετούνται σ' έναν «υποθετικό» χώρο και θα άξιζε να δοκιμαστούν στην αντικειμενική πραγματικότητα για να πάρουμε μια συγκεκριμένη εικόνα των δυσκολιών που απαντώνται στη ζωή μιας πρεσβυτέρας και που ενδεχομένως γίνονται εμποδία στα νέα κορίτσια, τα οποία πιθανόν να ήθελαν να παντρευτούν υποψηφίους κληρικούς. Το πρόβλημα είναι αρκετά σοβαρό και αξίζει τον κόπο να ερευνηθεί εγγύτερα και ανάμεσα σ' αυτά τα νέα κορίτσια που αναφέραμε και ανάμεσα στις πρεσβυτέρες, που οι εμπειρίες τους καθιστούν πολύτιμη τη μαρτυρία τους. Θα επιθυμούσαμε, λοιπόν, να είχαμε τις απόψεις τους και τη γνώμη τους².

Τα ερωτήματα.

Μικρή δοθήθεια, ένας μίτος θα λέγαμε, για τη διατύπωση των απαντήσεών τους είναι τα ερωτήματα που ακολουθούν:

1. Εάν σήμερα ήσουνα 18 χρόνων και σου λέγανε να παντρευτείς κάποιον που πρόκειται να γίνει ιερέας πώς θα αντιδρούσες, τί θα τους έλεγες;
2. Είσαι ευχαριστημένη από το ρόλο που έχεις κληθεί να παίξεις σήμερα ως πρεσβυτέρα;
3. Πώς θα ήθελες να σου φέρεται ο ιερέας σύζυγός σου;
4. Τί παράπονα έχεις από τον άνδρα σου ιερέα;
5. Ποιά προβλήματα αντιμετωπίζεις στην κοινωνία (ένορία, γειτονιά, κ.λπ.);
6. Είσαι ευχαριστημένη από τους ανθρώπους που σε

σέ δρόμους ποιμαντικής διακονίας



περιβάλλον (σέ εκτιμούν, σέ προσέχουν τί θά πείς, πώς θά καθήσεις, πού θά πᾶς, τί θά ψωνίσεις, τί θά φορέσεις) ;

7. Τί θά ήθελες νά ζητήσεις από τή Διοίκηση τής Ἐκκλησίας γιά τίς πρεσβυτέρες;

Οί ἀπαντήσεις.

Τά ἐρωτήματα αὐτά θά μπορούσαν ν' ἀπαντηθοῦν μέ τήν ἀριθμητική σειρά πού τίθενται, ὥστε γιά ὅλα τά ζητήματα πού θέτουν νά εἶχαμε συγκεκριμένες ἀπαντήσεις ἀπό ὅσο γίνεται μεγαλύτερο ἀριθμὸ μελλουσῶν καί ἤδη ἐγγάμων πρεσβυτέρων. Δὲν ἀποκλείεται, ἀντιθέτως μάλιστα συνιστάται ἡ σ υ μ μ ε τ ο χ ῆ τ ὠ ν ἐ φ η μ ε ρ ί ω ν στήν ἔρευνα, οἱ ὁποῖοι ἀφοῦ προτρέψουν τίς πρεσβυτέρες τους νά μελετήσουν τὸ σημερινὸ μας σημεῖωμα καί ν' ἀπαντήσουν, νά ἐκθέσουν καί οἱ ἴδιοι χωριστὰ τίς ἀπόψεις τους.

Οἱ ἀπαντήσεις αὐτές παρακαλοῦμε νά σταλοῦν μέ ἐπιστολές πρὸς τὸ περιοδικὸ «Ὁ Ἐφημέριος» (δδὸς Ἰωάννου Γεωναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα) μέ τήν ἐνδειξη: Ἐρευνα γιά τίς πρεσβυτέρες. Ὅλοκληρες ἢ μέρος τῶν ἐπιστολῶν αὐτῶν εἶναι δυνατό καί νά δημοσιευθοῦν. Ὅλες, ὅμως, θά μελετηθοῦν μέ προσοχή γιά νά διαπιστωθεῖ ἡ εἰκόνα τῆς σύγχρονης πρεσβυτέρας. Τὸ περιεχόμενον αὐτῶν τῶν ἐπιστολῶν θά τύχει συστηματικῆς ἐπεξεργασίας καί τὰ ἀποτελέσματα θά παρουσιασθοῦν κατὰ τρόπο συνθετικὸ ἀπὸ τίς στήλες τοῦ «Ἐφημερίου», ὅταν πιά θά ἔχει δλοκληρωθεῖ ἡ ἔρευνα.

Παράκλησή μας ἀκόμα εἶναι, οἱ ἐπιστολές αὐτές νά συνταχθοῦν καί νά σταλοῦν μέχρι τέλος Αὐγούστου 1985. Τὸ καλοκαίρι θά δώσει ἀσφαλῶς σέ ὅλους μας τήν εὐκαιρία μιᾶς κάποιας σχετικῆς ἀνέσεως ὥστε ν' ἀφιερωθεῖ καί στὸ ζήτημα αὐτὸ πού μᾶς ἀπασχολεῖ κάποιος χρόνος. Σᾶς εὐχαριστοῦμε ἐκ τῶν προτέρων γιά τήν πρόθυμη καί ἀθρόα συμμετοχή σας.

Ἄλλοτε καί τώρα

Πρὶν ἀτενίσουμε, ὅμως, τὴ σύγχρονη «σκληρὴ» πραγματικότητα θά θέλαμε νά μεταφερθοῦμε σέ ἄλλους τόπους, σέ ἄλλους καιροὺς γιά νά δοῦμε πῶς ἀντιμετώπιζαν ἄλλοτε αὐτὰ τὰ ζητήματα.

Στὴν ἀναδρομὴ μας αὐτὴ προτείνουμε γιά ὁδηγὸ ἓνα δροσερὸ κείμενο πού προέρχεται ἀπὸ τὴ γραφίδα τοῦ Δημητρίου Βικέλα (1835 - 1908), τοῦ πατέρα κατὰ τὸν Κωστή Παλαμᾶ τοῦ σύγχρονου νεοελληνικοῦ διηγήματος, τοῦ ὁποῖου φέτος συμπληρώθηκαν ἑκατὸν πενήντα χρόνια ἀπὸ τὴ γέννησή του. Πρόκειται γιά

ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ γνωστὸ διήγημά του «Ὁ παπᾶ - Νάρκισσος». Σ' αὐτὸ γίνεται φανερὸς τόσο ὁ τρόπος προετοιμασίας γιά τὴν ἱερωσύνη ὅσο καί γιά τὸ γάμο.

Τέτοια κείμενα πού δροσιζοῦν τὸ πνεῦμα μας μπορούν στήν ἀπλότητα καί ἀφελοδότητά τους νά ἐμπνέουν καί νά καθοδηγοῦν ἀκόμα καί σήμερα. Ἄλλωστε ἡ γνώση τῆς ἱστορικῆς πραγματικότητος δὲν στέκεται ἐμπόδιο στίς τοιμές πού μπορούν ἢ εἶναι ἀναγκαῖο νά γίνουν σέ σύγχρονες ἐσχές.



Τὸ νησί τοῦ παπᾶ - Νάρκισσου μέ τὴ μικρὴ ἐκκλησία τῆς Ἰταπαντῆς.

Σχέδιο τοῦ κερκυραίου ζωγράφου Ἀγγέλου Γιαλλινᾶ ἀπὸ εἰκονογραφημένη ἔκδοση στὰ γαλλικὰ διηγημάτων τοῦ Δ. Βικέλα (Paris, Maison Didot, 1897, σ. 198).

1. Κείμενα πού ἀναφέρονται στήν ὕψηλὴ ἀποστολὴ τῆς πρεσβυτέρας ἔχουν συγκεντρωθεῖ στὸ τεῦχος 2 τῆς σειράς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἐφόδια τοῦ ἱερέως»: Ἡ πρεσβυτέρα, Ἀθήνα, χ.χ., 22 σ. Γιά τὸ ζήτημα «ὅποια χρεωστεῖ νά ἦναι ἡ σύζυγος Ὁρθοδόξου ἱερέως» βλ. Ἀλεξάνδρου Στούρτζα, Ἐπιστολαὶ περὶ τῶν καθηκόντων τῆς ἱερωσύνης, Ἀθήνα: 1852. Ἐκεῖ, στήν ὄγδοη ἐπιστολὴ τοῦ Ἀ' Βιδλίου τοῦ πρώτου τόμου (σ. 36 - 42), ἀναφέρονται «παραινέσεις περὶ ἐκλογῆς συζύγου καί περὶ νυμφεύσεως τοῦ προετοιμαζομένου εἰς τὸν ἱερατικὸν βαθμὸν». Μέρος τῆς ἐπιστολῆς σκοπεύουμε νά δημοσιεύσουμε σέ προσεχῆς τεῦχος τοῦ «Ἐφημερίου». Ἐπίσης, Τίτου Ματθαίου (πρ. Μητροπολίτου Παραμυθίας), Τὸ πρόσωπον τῆς πρεσβυτέρας, Ἀθήνα: 21985, 120 σ.

2. Στοιχεῖα βασίζόμενα σέ δεδομένα ἐρευνῶν τῶν Σ. Ἀγουρίδη, Π. Χρήστου, Π. Σινόπουλου καί Κ. Βλάχου εἶχαν περιληφθεῖ παλαιότερα σέ τεῦχος πού περσεῖχε «Τεχνικὲς ἐκθέσεις ἐρευνῶν ἀναφερομένων στήν κοινωνιολογία τῆς θρησκείας στήν Ἑλλάδα». Τὸ τεῦχος αὐτὸ, σέ ἐπιμέλεια Α. Μ. Σταυρόπουλου, ἐκδόθηκε ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸ Κέντρο Κοινωνικῶν Ἐρευνῶν καί διανεμήθηκε στοὺς συνέδρους τοῦ Χίου Διεθνoῦς Συνεδρίου Κοινωνιολογίας τῆς Θρησκείας (Ὁπατία Γιουγκοσλαβίας 20 ἕως 23 Σεπτεμβρίου 1971). Τὰ ἀποτελέσματα ἀνακοινώθηκαν σέ εἰδικὴ συνεδρία ἀπὸ τοὺς Ε. Λουπασάκη, Γ. Σερμιεὲ καί Α. Μ. Σταυρόπουλο (βλ. σ. 22 καί 27 τοῦ πολυγραφημένου τεύχους, Ἀθήνα 1971).

Ὁ παπᾶ - Νάρκισσος

Τοῦ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΒΙΚΕΛΑ *

Πρὸ τριῶν μόνον μηνῶν ἀπήλαυσε ὁ παπᾶ - Νάρκισσος τὴν διπλὴν τιμὴν τοῦ νὰ γείνη ἱερεὺς καὶ σύζυγος. Παιδιόθεν ἐφόρει τὸ ράσον, ταχθεὶς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, προτοῦ εἰσέτι γεννηθῆ. Ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων οἱ πρωτότοκοι τῆς μητρικῆς οἰκογενείας του ἐγένοντο ἱερεῖς, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς ἰδιοκτητοῦ μικρᾶς ἐκκλησίας τῆς Ὑπαπαντῆς, ἣτις ἦτο τὸ στόλισμα, τὸ καύχημα καὶ τὸ προσκυνητάριον τῆς νήσου. Ἄλλ' ὁ προκάτοχος τοῦ Νάρκισσου καὶ θεὸς του, ἦτο καὶ κατ' ἐξαιρέσειν ἄτεκνος. Διὰ τοῦτο ὅτε ἐνύμφευσε τὴν νεωτέραν αὐτοῦ καὶ μόνην ἀδελφὴν, ἐτέθη ὄρος ρητὸς εἰς τὸ προικοσύμφωνον ὅτι ὁ πρῶτος υἱὸς τῆς θᾶ γείνη ἱερεὺς καὶ κληρονόμος του.

Ἡ χαρὰ τῆς οἰκογενείας, ὅτε ἐγεννήθη ἄρρεν, ὑπερέβη τὴν συνήθως ἐκδηλουμένην εἰς τοιαύτας περιστάσεις, πρὸς ἀδικαιολόγητον ὑποτίμησιν τῆς ἀξίας τῶν θηλέων. Ὁ μικρὸς Νάρκισσος ἐθιγλάσθη μετὰ σεβασμοῦ καθὸ μέλλων ἱερεὺς, παιγνιδία του ἦσαν κομβολόγια καὶ σταυροί, ὅτε δὲ ἤρχισε νὰ ὀμιλῇ πρῶτας λέξεις μετὰ τὰ παγκόσμια παπᾶ καὶ μαμὰ ἐδιδάχθη νὰ ψελλίζῃ τὸ Κύριε ἐλέησον. Μόλις ἠδύνατο νὰ περιπατῇ στερεῶς ὅτε ἔλαβε τὸ προνόμιον τοῦ νὰ κρατῇ τὴν λαμπάδα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ του ἱερουργοῦντος. Οὗτος ἐδίδαξεν εἰς τὸν μικρὸν ἀνεψιὸν του τὸ ἀλφάβητον διὰ τῶν ἐρυθρῶν ψηφίων τοῦ Ὁρολογίου, βραδύτερον δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Ὁκατήχου. Ἄλλ' ὅμως ταῦτα πάντα δὲν περιέσελλον τὰς πρὸς τὸ παίζειν ὀρμὰς τοῦ μικροῦ ἱερωμένου, οὐδὲ τὸ ἀπήλασσαν χειροτονίας ἄλλου εἶδους ὅτε ἤρχετο μὲ τὸ ράσον κατεσχιμένον ἀπὸ τὰς ἀναρριχίσεις εἰς θράχους, ἢ ἀπὸ διαπληκτισμοὺς ὑπὲρ τὸ δέον ζωηροὺς μετὰ τῶν συνηλικιωτῶν του.

Ἄμα εἰσελθὼν εἰς τὸ δωδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας του ὁ μικρὸς ρασοφόρος ἐξενιτεύθη, διὰ νὰ μὴ ἐξαμβλύνη ἢ πολλὴν σχέσις τὸ σέβας τοῦ ποιμνίου πρὸς τὸν ἐπίδοξον ποιμένα του. Εἰς Ἄνδρον ἰδιώτευσεν γέροντος θεοῦ τῆς μητρὸς του, ὅστις, χρηματίσας ἐπίσκοπος Σαλμαθοῦντος, παρητήθη τοῦ ἱεροῦ ἀξιώματος, ἀφοῦ ἀπεθυσάρισεν τὰ ἀρκοῦντα ὅπως ζήσῃ ἐν ἀνέσει τὸ λοιπὸν τοῦ βίου. Πρὸς τοῦτον ἀπεστάλη ὁ Νάρκισσος. Ὁ Δεσπότης τὸν προσεδέχθη εὐχαρίστως, παραχωρήσας εἰς αὐτὸν τὴν θέσιν καὶ τὸν τίτλον ἀναγνώστου. Πρὸς διακίωσιν δὲ τοῦ πρώτου βαθμοῦ τῆς ἱερωσύνης, ὁ Νάρκισσος ἐξηκολούθησεν τὰ μαθήματά του ὄχι μόνον εἰς τὸ σχολεῖον τῆς Ἄνδρου, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν Πρωτοσύγ-

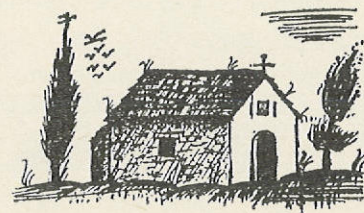
κελλον τοῦ πρώην Σαλμαθοῦντος, ὅστις ἰδίως τὸν προήλειψεν εἰς τὰ ἐκκλησιαστικά.

Ἐντὸς τοιαύτης προσφουῶς ἀτμοσφαιράς προητοιμάζετο ὁ νέος διὰ τὸ στάδιόν του. Μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν τινων ὁ ἀναγνώστης ἐπρόκειτο νὰ προχειρισθῇ εἰς διάκονον, ὅτε ἤλθεν εἰς Ἄνδρον ἡ εἰδησις ὅτι ἀπεβίωσεν ὁ θεὸς του, οἱ δὲ συμπολίται του τὸν προσεκάλουσαν πρὸς παραλαβὴν τῆς ἱεραῆς διαδοχῆς. Ἦτο νέος εἰσέτι διὰ τὰ καθήκοντα τοῦ ἱερέως, ἀλλὰ δὲν ἔπρεπε νὰ περιπέσῃ εἰς ξένας χεῖρας τὸ οἰκογενειακὸν προνόμιον. Ὁ πρώην Σαλμαθοῦντος, καίτοι φέρων βαρέως τὴν στέρησιν τοῦ ἀναγνώστου μέλλοντος διακόνου του, τὸν ἔστειλε μὲ τὴν εὐχὴν του εἰς τὴν πατρίδα πρὸς εὐρεσιν νύμφης προτοῦ τὸν χειροτονήσῃ.

Τοῦτο οὐδαμῶς δυσηρέσκει οὔτε ἐδυσκόλευε τὸν Νάρκισσον, καθὸσον ἡ ἐκλογὴ ἦτο ἐκ τῶν προτέρων ὀρισμένη. Ἐκ βρεφικῆς σχεδὸν ἡλικίας ἐθεώρει τὴν Ἀρετοῦλαν ὡς μέλλουσαν γυναῖκά του. Οἱ γονεῖς τῶν δύο παιδίων ἐπεκύρωσαν παιδιόθεν τὸ συνοικέσιον, κατὰ τὸ ἦμισυ παίζοντες καὶ κατὰ τὸ ἦμισυ σπουδάζοντες. Ἄλλ' ὁ μικρὸς Νάρκισσος παρεδέχθη ἐξ ἀρχῆς τὸ σπουδαῖον μόνον μέρος τῆς ὑποθέσεως, ὅτε δὲ ἀνεχώρησεν εἰς Ἄνδρον ἀντήλλαξε μετὰ τῆς μικρᾶς συμπαικτρίας του ὑπόσχεσιν ἀμειψαίας πίστεως.

Μετὰ ὀκτὼ ἐτῶν ἀπουσίαν εὗρε τὴν Ἀρετοῦλαν μεταβληθεῖσαν εἰς νέαν κομψὴν καὶ ὡραίαν, ἀλλὰ καὶ ἢ ξανθὴ κεφαλὴ τοῦ Νάρκισσου δὲν ἤλαττοῦτο ὡραϊότητος ὑπὸ τὸν μαῦρον σκούφον τοῦ ἀναγνώστου. Ὁ συνοδεύσας τὸν γαμβρὸν Δεσπότης ἠλόγησε τὸν γάμον, ἐχειριστόνησεν τὸν νεανίαν διάκονον καὶ πρεσβύτερον καὶ ἐπέστρεψε πάλιν εἰς Ἄνδρον.

Πρὸ τριῶν ἤδη μηνῶν ὁ Νάρκισσος ἦτο ἱερεὺς, τὰ πάντα δ' ἔβαινον κατ' εὐχὴν. Οἱ χωρικοὶ ἐφέροντο πρὸς τὸν ἐφημέριόν των μὲ σέβας ἀνώτερον τοῦ ὀφειλομένου εἰς τὴν ἡλικίαν του, ἢ σύζυγός του προητοιμάζε τὸν διάδοχον, οἱ ἀγροὶ του προεμήνουσαν εὐκαρπίαν, αἱ πρόσοδοι τῆς ἐκκλησίας δὲν ἤλαττώθησαν. Τί ἄλλο ἠδύνατο νὰ ἐπιθυμήσῃ;



* Ὁ Λουκῆς Λάρας καὶ ἄλλα διηγήματα, σὲ ἐπιμέλεια Βασίλη Χ. Μάκη, στίς Ἐκδ. ἁ'Ἐπικαιρότητα», Σερά: Νεοελληνικὴ Πεζογραφία, Ἀθήνα χ.χ., σ. 37-39.

ΟΙ «ΝΕΕΣ ΑΙΡΕΣΕΙΣ» ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΒΟΥΛΗ*

Τοῦ π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ
Δρ. Θεολ., Δρ. Φιλοσ., Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Αὐτὰ πού σχεδιάζονται καὶ ἐκτελοῦνται στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὶς ἀκραίες «αἱρέσεις», προγραμματίζονται στὰ παγκόσμια κέντρα τους καὶ διοχετεύονται στὴν «Ἱεραρχία» μέσω μυστικῶν ἐγγράφων καὶ μυστικοῦ ἐντύπου ὑλικοῦ. Οἱ ἐμπειρογνώμονες στὶς ξένες χώρες ἔχουν βρεῖ τρόπους νὰ πληροφοροῦνται τὰ σχέδια αὐτὰ καὶ νὰ γνωρίζουν καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς δραστηριότητος αὐτῆς στὴ χώρα μας. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ συμπεράσματά τους εἶναι ἐντελῶς διαφορετικά, ὅπως καὶ ὁ τρόπος ἀντιδράσεως δὲν διστάζουν «νὰ ἐμπλακοῦν ἄμεσα» στὰ θέματα αὐτὰ καὶ νὰ λάβουν μέτρα, ἀκόμη καὶ νομικά!

Γι' αὐτὸ λέμε πὼς τὸ πρῶτο πού πρέπει νὰ γίνῃ εἶναι νὰ ἐνημερωθοῦν σωστὰ οἱ ὑπουργοὶ Ἑσωτερικῶν, Δικαιοσύνης καὶ Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν νὰ εἶναι ἔτοιμοι νὰ συμβάλουν στὴν κοινὴ προσπάθεια τῶν κρατῶν μελῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος ὅχι νὰ ἀρνηθοῦν, ἀλλὰ νὰ ζητήσουν τὴ συνεργασία τῆς Κοινότητος καὶ τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης γιὰ κοινὴ ἀντιμετώπιση κοινῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται στὴν προστασία βασικῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ποιά σημεῖα πρέπει σύμφωνα μὲ τὸ «Ψήφισμα» τῆς Εὐρωβουλῆς νὰ ἐρευνηθοῦν, ὥστε νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν στὴν Ἑλλάδα: πού θὰ συντάξῃ ἡ ἀρμοδία «Ἐπιτροπὴ Νεότητος, Πολιτισμοῦ, Παιδείας, Πληροφοριῶν καὶ Ἀθλητισμοῦ» τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου;

Εἶναι κυρίως ζητήματα νομικά. Κατ' ἀρχὴν πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ποιὲς ὁργανώσεις μὲ θρησκευτικὸ κάλυμμα δροῦν στὴ χώρα μας καὶ μὲ ποιά ὀνόματα. Ἄν μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχουν ὁργανώσεις ἀκραίων «αἱρέσεων» πού ἔχουν ἀναγνωρισθῇ σὰν «κοινῆς ὀφελείας», πρέπει νὰ τοὺς ἀφαιρεθῇ αὐτὸ τὸ προνόμιο.

Μιλώντας γιὰ «προνόμια» ἀκραίων «αἱρέσεων» στὴν Ἑλλάδα πρέπει νὰ ἀναφερθοῦμε σὲ μία διμερῆ συμφωνία πού συνῆψε ἡ χώρα μας μὲ τὴν ΗΠΑ καὶ ἀναφέρεται κυρίως στὶς ἐμπορικὲς σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν. Πρόκειται γιὰ τὴ «Συνθήκη Φιλίας, Ἐμπορίου καὶ Ναυτιλίας», ἡ ὁποία ἐπικυρώθηκε μὲ τὸ Νόμο 2893) 1954 καὶ προβλέπει τὴ «θρησκευτικὴ δραστηριότητα» στὴν Ἑλλάδα ἔκ μέρους ἀμερικανικῶν ἐταιριῶν. Οἱ «θρησκευτικὲς πολυεθνικὲς» πού δροῦν στὴν Ἑλλάδα (ἡ μεγαλύτερη τοῦλάχιστον ἀπὸ αὐτὲς) ἐπικαλοῦνται τὸν νόμο αὐτό.

Ἔτσι «ταμπούρωμένοι» πίσω ἀπὸ τὸν τίτλο «θρη-

σκευτικὴ δραστηριότης» ὅχι μόνο «ὀργιάζουν» κυριαρχικὰ στὴ χώρα μας, ἀλλὰ καὶ ἀρνοῦνται τὸ δικαίωμα ὀποιοῦδήποτε ἐλέγχου ἔκ μέρους τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου. Ἔτσι δίδεται ἡ ἐντύπωση: πὼς στὴ χώρα μας ἀρκεῖ νὰ περιδληθῇ μὴ πολυεθνικὴ τὸ «ἐνδύμα» τῆς «θρησκείας», γιὰ νὰ τυγχάνῃ μεταχειρίσεως τοῦ «μᾶλλον εὐνοουμένου κράτους» (βάσει: τοῦ νόμου 2893) 1954), ἀρκεῖ νὰ μεταφέρῃ τὸ παγκόσμιο κέντρο τῆς στὶς ΗΠΑ καὶ νὰ ἀναγνωρισθῇ ἐκεῖ ὡς «θρησκεία».

Ποῖος καταπατήθηκε μὲ τὸ ζήτημα τῆς ἀναλύσεως τοῦ ὄρου «θρησκεία» καὶ μὲ τὸ ἂν ὑπάρχουν σήμερα «θρησκείες» καταλυτικὲς καὶ καταστροφικὲς γιὰ τὴν ἀνθρώπινη προσωπικότητα καὶ ἐπικίνδυνες γιὰ τὴν κοινωνία καὶ τὸ ἔθνος; Ἄν ἡ Μαρία αὐριο ἀρχίσῃ νὰ δρᾷ στὴ χώρα μας ὡς «θρησκεία» καὶ μὲ τὸν ἰσχυρισμὸ πὼς οἱ πρακτικὲς τῆς ἀποτελοῦν «τὸ δικὸ τῆς τρόπου λατρείας τοῦ θεοῦ» καὶ ἂν καταγραφῇ στὴν Ἀμερικὴ ὡς «θρησκεία» μὲ νομικὴ κατοχύρωση, θὰ τῆς δώσουμε στὴν Ἑλλάδα τὸ καθεστῶς τοῦ «μᾶλλον εὐνοουμένου κράτους»; Μήπως τότε θὰ δηλώσουμε πὼς «δὲν ἐμπλεκόμεθα ἄμεσα στὸ θέμα αὐτό»;

Ἡ ἀπόφασις τῆς Εὐρωβουλῆς εἶναι: γιὰ μᾶς πολὺ χρήσιμη. Πρέπει νὰ ἐξετάσουμε τὸ ζήτημα ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς φορολογίας τῶν «θρησκευτικῶν πολυεθνικῶν» καὶ νὰ φροντίσουμε νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὸ πρόβλημα πού δημιουργεῖ ἡ ὑπογραφή τῆς «Συνθήκης Φιλίας, Ἐμπορίου καὶ Ναυτιλίας» μὲ τὴν ΗΠΑ. Αὐτὸ πού στὴν Ἀμερικὴ χαρακτηρίζεται ὡς ἐταιρία «θρησκευτικὴ» ἢ ὁργάνωσις «κοινῆς ὀφελείας» ἢ «μὴ κερδοσκοπικὴ» ἐπειδὴ ἴσως ἐξυπηρετεῖ κάποια ἀμερικανικὰ συμφέροντα, δὲν πρέπει ὀποιοῦδήποτε νὰ λάβῃ παρόμοιους χαρακτηρισμοὺς καὶ στὴ χώρα μας, ἂν μάλιστα ἀντιστρατεύεται στὶς πνευματικὲς μᾶς ἀξίες καὶ ἀπειλεῖ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν ἢ καὶ τὴν πολιτικὴ, κοινωνικὴ καὶ ἐθνικὴ μας ὑπόστασι.

Ἡ ἀπόφασις τῆς Εὐρωβουλῆς μᾶς υποχρεώνει: ἐπίσης νὰ ἐξετάσουμε τὸ θέμα τῶν ἀκραίων «αἱρέσεων» ἀπὸ πλευρᾶς ἐργατικῆς νομοθεσίας. Οἱ «αἱρέσεις» αὐτὲς ἀπασχολοῦν Ἑλλήνες πολίτες καὶ μάλιστα μὲ πλήρη ἀπασχόλησι. Καὶ ἡ ἀπασχόλησι αὐτὴ πραγματοποιεῖται κάτω ἀπὸ τὴν «πίεσι» τῆς ὁμάδος καὶ ἀφάνταστη ψυχολογικὴ βία. Μερικὲς ἀπὸ τὶς ὁργανώσεις αὐτὲς φθάνουν στὸ σημεῖο μὲ διάφορους τρόπους ὑποβολῆς νὰ δηγῆσουν τὰ θύματά τους στὴν αὐτοκτονία, στὴν περίπτωσι πού γιὰ ὀποιοῦδήποτε λόγο δὲν ἀνταποκριθοῦν στὶς ἀπαιτήσεις τῆς ὁμάδος καὶ στὰ «ὄρια ἀποδόσεως». Παραδει-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 143 τοῦ ὑπ' ἀρ. 10 τεύχους.

γματα αυτοκτονιών υπάρχουν στο χώρο της Ευρώπης. Νέοι άνθρωποι που ξφυγαν από τις κινήσεις αυτές αυτοκτόνησαν τελικά κάτω από την πίεση της σκέψης πως «άφου απέτυχαν, απογοήτευσαν τον 'πατέρα' ένα μόνο τους μένει: ή αυτοκτονία! Πρέπει λοιπόν να ξετασθούν οι «πρακτικές» των οργανώσεων αυτών με βάση την εργατική μας νομοθεσία» τηρείται ή παραβιάζεται;

Άλλο σημείο είναι το θέμα της ιατροφαρμακευτικής ασφαλείας. Οι «σκλάβοι» των οργανώσεων όχι μόνο δεν εισπράττουν οποιαδήποτε υλική αμοιβή για την παροχή υπηρεσιών και τη συμμετοχή τους στη συσσώρευση πλούτου στα παγκόσμια κέντρα των «αιρέσεων», αλλά δεν καλύπτονται ιατροφαρμακευτικά. Υπήρξαν περιπτώσεις που νέοι άνθρωποι χρησιμοποιήθηκαν κυριολεκτικά μέσα σ' αυτές τις οργανώσεις, οι οποίες κατόπιν τους εγκατέλειψαν εντελώς και τους παρέπεμψαν στους γονείς των «για τα περαιτέρω» (πολυδάπανη νοσοκομειακή και άλλη περίθαλψη για τρομακτικές καταστάσεις εξ αιτίας της παραμονής των στα κοινόδια των οργανώσεων και της συμμετοχής των στις δραστηριότητές των).

Ποιός υπεύθυνος έρευνησης το ζήτημα αυτό στη χώρα μας; Μήπως είναι ζήτημα «θηρησκευτικής φύσεως» στο οποίο δεν «έμπλέκεται» καμμία επίσημος κρατική αρχή; Όχι βέβαια αυτή τουλάχιστον είναι η άποψη του Εύρωκοινοβουλίου.

Είναι λοιπόν καιρός να ξετασθή το θέμα των «αιρέσεων» με βάση όχι μόνο τη φορολογική νομοθεσία, αλλά και το εργατικό δίκαιο και το δίκαιο κοινωνικών ασφαλίσεων έτσι το κράτος θα προστατεύσει τους πολίτες του από μια πραγματική απειλή.

Ένα άλλο ζήτημα που καλούμεθα να λάβουμε θέση είναι οι άγνωστοι νέοι μερικοί από αυτούς χάνονται εντελώς. Τέτοιες περιπτώσεις παρουσιάζονται στο επί των αιρέσεων ειδικό γραφείο της Έκκλησίας που βρίσκεται σε στενή συνεργασία με τους «Συλλόγους Πρωτοδουλίας Γονέων» στη Δυτική Ευρώπη. Όμως το ζήτημα αυτό καλείται να αντιμετωπίσει υπεύθυνα το κράτος.

Επίσημες έρευνες που έγιναν από άρμόδια επιστημονικά κέντρα (Δανία) έδειξαν πως χιλιάδες νέων χάνονται ή και πεθαίνουν στην Ίνδία κάτω από φρικτές συνθήκες. Προσβεττές ευρωπαϊκών χωρών ενδιαφέρονται για το ζήτημα αυτό και αποστέλλουν από την Ίνδία ειδικές εκθέσεις. Όμως τί γίνεται με τους Έλληνες νέους, τους γιους και τις θυγατέρες των γονέων εκείνων που βρίσκονται σήμερα σε πραγματική απόγνωση, γιατί έλοι δηλώνουν αναρμοδιότητα και δεν προδίνουν σε κάποια «γενναία» πρωτοβουλία;

Πολύ σωστά το Εύρωκοινοβούλιο αποφάσισε συνεργασία στο θέμα αυτό. Πρέπει συνεπώς να δεχθούμε αυτή τη συνεργασία και με μεγάλη προθυμία «να έμπλακούμε άμεσα» στο θέμα αυτό, γιατί απειλείται ή ζωή Ελλήνων πολιτών.

Μια άλλη υποχρέωση που αναλαμβάνουμε με την υπογραφή του «Ψήφισματος» στην Εύρωβουλή είναι η νομική συμπάρταση στους νέους εκείνους που θα ζητή-

σουν να απαλλαγούν από την απόλυτη εξάρτηση των άκραίων «αιρέσεων». Πρέπει ακόμη να προσφέρουμε τη βοήθεια που είναι απαραίτητη για την επανένταξη των νέων αυτών στην οικογένεια, στην εργασία, στην κοινωνία. Ποιός ασχολήθηκε στη χώρα αυτή με αυτά τα ζητήματα; Ποιός θα ενημερώσει τους κ.κ. Υπουργούς που είναι υπεύθυνοι για θέματα υγείας, εργασίας, οικογενείας, ένταξης στο κοινωνικό περιβάλλον και γενικά για θέματα νεότητος; Ποιός θα ενημερώσει τον κ. Υπουργό της δικαιοσύνης και τον κ. Υπουργό Εσωτερικών, ώστε να πεισθούν πως κατήκον τους είναι «να έμπλακούν άμεσα στα θέματα αυτά»; Είναι λοιπόν καιρός να γίνη και στη χώρα μας σοβαρή εργασία.

Το «Ψήφισμα» του Εύρωκοινοβουλίου προτρέπει τα κράτη μέλη να ξετάσουν τυχόν νομικά κενά και να λάβουν κατάλληλα μέτρα. Υπογραμμίζεται ιδιαίτερα πως πρέπει να εξαντληθούν τα νομικά μέσα που προβλέπονται στην «κευμένη νομοθεσία» κάθε χώρας και που δίδουν τη δυνατότητα, πολλές φορές, αποτελεσματικής δράσεως (εργατική νομοθεσία, φορολογική, κοινωνική νομοθεσία, διεθνείς συμβάσεις για την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων κ.ο.κ.). Όμως στη χώρα μας ακολουθείται μερικές φορές ή αντίθετη «πολιτική»: καταργούνται προστατευτικές διατάξεις και δίδονται έλο και πιο πολλά «προνόμια» στις «αιρέσεις» ανεξάρτητα από το αν είναι επικίνδυνες για τον τόπο ή όχι.

Αν οι ξένες κυβερνήσεις συζητούν σήμερα τη δυνατότητα αντιμετώπισης των άκραίων «αιρέσεων» με τη «νομοθετική δόξα», πόσο πρέπει το ίδιο να μάς άπασχολήσει στην Ελλάδα, όπου ακόμη και το τελευταίο, το ισχύον Σύνταγμα, δεν είναι εντελώς θρησκευτικά άποχρωματισμένο και προστατεύει τις πνευματικές αξίες του τόπου. Άντι να φοβόμαστε μήπως «ξεσηκωθεί» δήθεν ή «παγκόσμια κοινή γνώμη», πρέπει να ακολουθήσουμε την προτροπή της Εύρωβουλής και να εξαντλήσουμε τις δυνατότητες που μάς παρέχει η ελληνική νομοθεσία αντί να συζητούμε για την κατάργησή του περί «προσηλυτισμού» νόμου. Ασφαλώς δεν «ξεσηκώθηκε ή διεθνής κοινή γνώμη», όταν πρόφατα ή δημοσκοπική κυβέρνηση της Γερμανίας απέλυσε υπαλλήλους της, επειδή έγιναν μέλη άκραίων «αιρέσεων», π.χ. υπηρετούσαν σε υπηρεσία λιμανιού της Γερμανίας. Τι σύμπτωση: στην Ελλάδα μπορούν τώρα να διορίζονται στα λιμάνια της χώρας κρατικοί υπάλληλοι που είναι μέλη οποιασδήποτε «αιρέσεως» με άποφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας!

Η Εύρωβουλή συστά να μελετηθή όχι μόνο το άρθρο 9 της Συνθήκης της ΕΟΚ, αλλά και το άρθρο 220 της Συνθήκης της Ρώμης που θέτουν περιορισμούς, όταν απειλείται ή έλευθερία και ή ασφάλεια του ατόμου.

Η κυβέρνηση της χώρας μας υποχρεούται με βάση το «Ψήφισμα» της Εύρωβουλής να «ταξινόμησει τα δεδομένα» να έρευνήσει δηλαδή ποιές «αιρέσεις» και κάτω από ποιά όνόματα δρούν έδω, ποιές δραστηριότητες αναπτύσσουν, ποιές παραβιάσεις της ελληνικής νομοθεσίας γίνονται και ποιές διαδικασίες «αποτελεσματικής προστασίας» των πολιτών τίθενται σε ένεργεια κάτω από τις «παρούσες συνθήκες». Καλείται επίσης να κάνη προτά-

σεις σχετικά με «ἀμοιβαίες συμφωνίες μεταξύ τῶν κρατῶν» γιὰ κοινή ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων πού δημιουργοῦνται.

Ἄν οἱ ἀριόδοιοι ὑπουργοὶ μελετήσουν τίς προτάσεις τοῦ «Ψηφίσματος» τοῦ Εὐρωκοινοβουλίου, θά διαπιστώσουν πῶς γίνονται ἐκεῖ μερικές βασικές καί χρήσιμες προτάσεις πού ἀποσκοποῦν νά ἀντιμετωπίσουν μερικά «καυτά» προβλήματα πού δημιουργοῦν οἱ «αἱρέσεις».

Πρέπει οἱ παραθρησκευτικές ὀργανώσεις γιὰ τίς ὁποῖες γίνεται ἐδῶ λόγος νά διευκρινίζουν ἀπό τήν ἀρχή τήν ὀνομασία τους καί τίς ἀρχές πού ἀκολουθοῦν.

Παλαιότερα ὑπῆρχε σέ ὅλα τὰ ἔντυπα πού κυκλοφοροῦσαν οἱ αἱρέσεις στήν Ἑλλάδα μιᾶ εἰδική ἔνδειξη πού μᾶς πληροφοροῦσε τήν ταυτότητα τῆς ομάδος πού τὰ κυκλοφοροῦσε. Ὁ νόμος αὐτός ἦταν πράγματι προστατευτικός γιὰ τόν πολίτη καί ἀνάγκαζε σέ «τιμότητα».

Τὰ τελευταῖα ὅμοια χρόνια πλημμυρίζουν τή χώρα μας παντῶς εἶδους θρησκευτικά καί παραθρησκευτικά ἔντυπα χωρίς καμμία ἔνδειξη γιὰ τήν προέλευσί τους. Ὅχι μόνον αὐτό· δίδεται ἡ ἐντύπωσις πῶς εἶναι ἔντυπα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως μέ ἀποτέλεσμα νά ἐξαπατοῦνται Ἕλληνες πολίτες καί νά πέφτουν θύματα. Συμβαίνει μάλιστα καί τοῦτο: ἔντυπα ξένα πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς Ὀρθοδοξίας νά κυκλοφοροῦν μέ τήν ἔνδειξη: «ὀρθόδοξο»!

Πολλές ἀπό τίς ὀργανώσεις γιὰ τίς ὁποῖες μιλάμε κηρύσσουν δοξασίες ἐντελῶς ἀσυμβίβαστες μέ τήν ὀρθόδοξο πίστι· χρησιμοποιώντας χριστιανική ὀρθόδοξο ὀρολογία, π.χ. Χριστός, Ἅγιο Πνεῦμα κ.ο.κ., φυσικά ἐννοοῦν μ' αὐτὸ τὸν Σάτ Μπάμπα, τὸν Γκουρού Σίνκ, τὸν Μοῦν, ἢ ὅποιονδήποτε ἄλλο πού ἰσχυρίζεται πῶς εἶναι ὁ «χριστὸς τῆς ἐποχῆς μας». Φθάσαμε στὸ σημεῖο νά ἐκδίδονται ἀκόμη καί ὑπομνήματα στήν ἁγία Γραφή, πού «ἐρμηνεύουν» τὴ Βίβλο μέ ὅσα: τίς ἰνδουϊστικές, νεο-γνωστικές ἢ καθολικιστικές ἀντιλήψεις, χωρίς νά ξέρη ὁ ἀνυπόπτος ἀναγνώστης πῶς τὰ βιβλία αὐτὰ δὲν ἔχουν ὀρθόδοξη ἢ χριστιανική προέλευσι. Εἶναι λοιπὸν καιρὸς νά ξαναθυμηθοῦμε τὴ νομικὴ ἐκείνη διάταξη πού ὑποχρέωνε τὸν καθένα «νὰ πῆ τὸ ὄνομά του», γιὰ νά μὴ μπόρῃ νά ἐξαπατήσῃ ἀνυπόπτους πολίτες.

Οἱ νέες «αἱρέσεις» ἀποκρύπτουν συστηματικὰ τὸ ἀληθινὸ τους πρόσωπο στὰ πρῶτα στάδια τῆς «μυήσεως». Ἔτσι: πολλές τέτοιες ἐπικίνδυνες ομάδες παρουσιάζονται στήν Ἑλλάδα ὡς «χριστιανικὲς ομάδες» ἢ καί ὡς κινήσεις πού ἀποβλέπουν στὸ φερμάρισμα τοῦ σώματος (γιόγκα κ.ο.κ.), στή θελήσει: τῆς υγείας καί τῆς «ἀποδόσεως» τοῦ ἀνθρώπου στὸ προσωπικό, οἰκογενειακό, κοινωνικό, ἐπαγγελματικὸ κ.ο.κ. ἐπίπεδο (Σαηντόλοτζυ, Ὑπερβατικὸς Διαλογισμὸς τοῦ Μαχαρίσι Μαχές Γιόγκι καί πολλές ψυχο-λατρείες καί ομάδες «αὐτοπραγματώσεως» καί «αὐτοσωτηρίας»). Μὲ τέτοιες «μεθόδους» παγιδεύονται Ἕλληνες πολίτες καί χωρίς νά τὸ ἀντιληφθοῦν ὀρίζονται: «μπλεγμένοι» σέ κταστάσεις τίς ὁποῖες ἀρχικά δὲν εἶχαν ἐπιθυμήσει.

Σύμφωνα μέ τήν ἑλληνική νομοθεσία «γνωστὴ θρησκεία» εἶναι ἐκείνη πού τὰ περὶ πίστεως καί λατρείας δόγματά της εἶναι «γνωστὰ καί ὄχι κρύφια». Ὅμως οἱ

«αἱρέσεις» αὐτές, συμπεριλαμβανομένων καί τῶν χιλιαστῶν, πού ἀναγνωρίστηκαν ἀπὸ τὸ ΣτΕ ὡς «γνωστὴ θρησκεία», δὲν κάνουν γνωστὰ τὰ «περὶ πίστεως καί λατρείας» δόγματά των.

Ὅχι μόνον αὐτὸ· χρησιμοποιοῦν τὸν λεγόμενον «πολεμικὸ δόλο» ἢ τὴ «στρατηγικὴ πολέμου» καί δίδουν στίς κρατικές ἀρχές ἐσφαλμένες πληροφορίες μέ ἀποτέλεσμα νά οδηγοῦν τὸ ΣτΕ σὲ ἐσφαλμένες ἀποφάσεις. Ἔτσι: ἡ «Σαηντόλοτζυ» ἰσχυρίζεται στή χώρα μας πῶς δὲν εἶναι «θρησκεία», ἀλλὰ φιλοσοφία καί «θεραπευτικὴ μέθοδος». Ὅμως στὰ ἄλλα κράτη ζητάει φορολογικὴ ἀπαλλαγὴ καί εἰδικὰ προνόμια, γιὰτὶ ἰσχυρίζεται πῶς εἶναι «Ἐκκλησία». Οἱ Χάρε Κρίσνα λένε στὰ ἑλληνικά δικαστήρια πῶς δὲν εἶναι «θρησκεία» καί στὰ γερμανικά ἰσχυρίζονται πῶς πρέπει νά τύχουν ἴδιας μεταχειρίσεως μέ τὰ ρωμαιοκαθολικά μοναχικά τάγματα, γιὰτὶ ἀποτελοῦν «θρησκεία».

Τὸ ἴδιο παρατηροῦμε καί γιὰ τὸ «Σατυανάτασραμ», γιὰ ὅλα τὰ «συστήματα γιόγκα» πού δροῦν στή χώρα μας, γιὰ τὸν «Ὑπερβατικὸ Διαλογισμὸ» τοῦ Μαχαρίσι ἢ, ἂν θέλετε, καί γιὰ τοὺς χιλιαστὲς. Πότε οἱ χιλιαστὲς μίλησαν γιὰ τὰ «περὶ λατρείας» δόγματά τους φανερά; Τὰ «ἑσωτερικά» βιβλία τους, πού ρυθμίζουν τὴν ὅλη ὁμαδικὴ ζωὴ τῶν χιλιαστῶν μέχρι τὴν τελευταία λεπτομέρεια, δὲν μιλοῦν γιὰ «λατρεία»· μιλοῦν μόνον γιὰ «ἔργον», γιὰ τὸν «ἀγρό», γιὰ «δεξιὰ ἔργον», γιὰ «συνάθροισι: ὑπηρεσίας» κ.ο.κ. Ἀκόμη καί στὸ τελευταῖο βιβλίον τῆς «Σκοπιᾶς» μέ τίτλο «Ἐνωμένο: στή Λατρεία τοῦ Μόνου Ἀληθινοῦ Θεοῦ» πού γίνεται λόγος γιὰ «λατρεία» ἀλλὰ γιὰ τὴν προώθησι τῶν συμφερόντων τῆς «δασιλείας», πού «ἐκπροσωπεῖται» ἀπὸ τὴν ἑταιρία «Σκοπιᾶ». Ὁ ὅρος «εὐκτήριος οἶκος» εἶναι ἀσυμβίβαστος μέ τὴν ἰδεολογία τῆς «Σκοπιᾶς» καί ὅμως στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ἐκκρεμοῦν αἰτήσεις τῆς χιλιαστικῆς ὀργανώσεως γιὰ τὴν ἴδρυσι: «εὐκτηρίων οἰκῶν»!

Ἄλλη πρότασι: τοῦ Εὐρωκοινοβουλίου εἶναι νά μεσολαβῇ χρονικὸ διάστημα πρὶν ἀπὸ τὴν τελικὴ δέσμευσι: στίς «αἱρέσεις» αὐτές. Τοῦτο γιὰτὶ ἡ μέθοδος πού χρησιμοποιοῦν οἱ ὀργανώσεις αὐτές φέρει: «ἄμεσα ἀποτελέσματα», γιὰ τὴν ἀλλοίωσι: τῆς προσωπικότητος τοῦ νέου. Ἔτσι, ἀπὸ τὴ μιᾶ στιγμὴ στήν ἄλλη, ὁ νέος «παίρνει τὴν ἀπόφασιν» νά ἐγκαταλείψῃ οἰκογένεια, σπουδές, ἐργασία, νά παραχωρήσῃ ὅλη τὴν κινήτῃ καί ἀκίνητῃ περιουσία του στήν ομάδα...

Σύμφωνα μέ τὸ «Ψηφίσμα» οἱ ὀργανώσεις πρέπει νά ὑποχρεωθοῦν νά παρέχουν στοὺς ὀπαδοὺς των τὴ δυνατότητα ἐλευθέρως ἐπικοινωνίας μέ τὴν οἰκογένειά τους καί μέ τοὺς φίλους τους προσωπικά, μέ ἀλληλογραφία, μέ τὸ τηλέφωνο. Τοῦτο εἶναι πολὺ χρήσιμο, ἂν σκεφθῇ κανεὶς πῶς σὲ μερικές ἀπὸ τίς ὀργανώσεις αὐτές (π.χ. στὰ Παιδιά τοῦ Θεοῦ) τὰ νέα μέλη («τὰ μωρὰ») δὲν μένουν ποτὲ μόνα· ἀκόμη καί στὸ κρεβάτι, καί στήν τουαλέττα τὰ συνοδεύει: κάποιον ἄλλο «ἄρμον» μέλος!

Ὅλες αὐτές οἱ ὀργανώσεις (μέ λίγες ἐξαιρέσεις) διαδολοποιοῦν τὸν καθένα πού θά ἀντιδράσῃ καί ἰδιαίτερα τοὺς γονεῖς καί τοὺς ταυτίζουν μέ τὸν «ἐχθρό»

(Παιδιά του Θεού, κίνησι του Μούν, χιλιαστική εταιρία «Σκοπιὰ» κ.ά.). Στην κίνησι του Μούν οι «ἀληθινοὶ γονεῖς» εἶναι ὁ μίστερ Μούν με τὴν δεύτερη ἢ κατ' ἄλλους τέταρτη γυναίκα του Χλὸν Χλὸν Γιά, ὅχι οἱ φυσικοὶ γονεῖς. Ἐνας ὀπαδὸς τοῦ Χάρε Κρίσνα ὀφείλει νὰ σκοτώσῃ καὶ τοὺς γονεῖς του, ἀν πάρῃ σχετικὴ ἐντολὴ ἀπὸ τὸν γκουροῦ.

Ὁ «ἀποκλεισμὸς» ἀπὸ τὸν ἔξω κόσμῳ, πού στὴ χιλιαστικὴ εταιρία ταυτίζεται με τὴν «σύγχρονη Αἴγυπτο» ἢ «τὰ Σόδομα καὶ Γόμορα», εἶναι ἀπόλυτος· γι' αὐτὸ χρησιμοποιοῦνται κάθε μέθοδος, καὶ ἡ πιὸ ἀνήθικη· γιατί «οἱ πράξεις τοῦ Κυρίου εἶναι πάντοτε δίκαιες, ἔστω καὶ ἀν φαίνονται ἄδικες ἢ ἀνήθικες», ἀναφέρει μιά ἀπὸ τίς κινήσεις αὐτές. Μιά ἄλλη τὸ διατυπώνει αὐτὸ: «ὀτιδήποτε σὰς λέω εἶναι γιὰ τὸ καλὸ σὰς, ἔστω καὶ ἀν σὰς φαίνεται ἀνήθικο καὶ ἄδικο». Καὶ ἡ χιλιαστικὴ εταιρία τὸ διατυπώνει: «ἀνταρσία ἐναντίον τοῦ δούλου εἶναι ἀνταρσία ἐναντίον τοῦ Θεοῦ!»

Ἔτσι μπορεῖ κανεὶς νὰ διαπράξῃ καὶ τὰ μεγαλύτερα ἐγκλήματα, νὰ σκοτώσῃ τοὺς γονεῖς του καὶ τὰ ἴδια του τὰ παιδιά (π.χ. οἱ χιλιαστές πού ἀρνοῦνται νὰ γίνῃ στὰ παιδιά τοὺς μεταγγίσι: αἱματος ἐπειδὴ τοὺς τὸ ἀπαγορεύει ἡ ὀργάνωσι προκειμένου νὰ τοὺς φανατίσῃ) ἢ ἕνα νέο κορίτσι· νὰ γυρίζῃ στοὺς δρόμους ἀσκώντας τὸ ἐπάγγελμα τῆς πόρνης, ἐπειδὴ κάποιος μίστερ Ντάβιτ Μπέρεκ (Παιδιά του Θεοῦ ἢ Οἰκογένεια τῆς Ἀγάπης) τὴν διέταξε νὰ τὸ κάνη αὐτὸ «στὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ!»

Ποῖο νεαρὸ κορίτσι θὰ τὸ ἔκανε αὐτὸ, ἀν πρὶν ξεκινήσῃ γιὰ δέκα μῆνες στὰ «Παιδιά του Θεοῦ» ἤξερε πὼς τὴν προσορίζουν γιὰ «πόρνη τοῦ Θεοῦ»; Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἡ ὀργάνωσι αὐτὴ δὲν ἀποκαλύπτει ἐκ τῶν προτέρων τὸ ἀληθινὸ πρόσωπό τῆς στὰ νεαρὰ θύματα καὶ «κλιμακώνει» τὰ ἔντυπα ἀνάλογα με τὸ «βαθμὸ μνήσεως». Παρόμοιες τακτικὲς ἀκολοθοῦν ὅλες οἱ ἀκραῖες «αἰρέσεις» καὶ ἡ χιλιαστικὴ εταιρία.

Ἀλλὰ ἡ «διαδικασία» τῆς θαθμιαίας «μνήσεως» δὲν εὐδοκίμει, ἀν τὸ ὑποψήφιο θύμα διατηρεῖ ἐπικοινωνία με τὴν οἰκογένειά του, με τοὺς φίλους του ἢ με πρόσωπα πού γνωρίζουν καλὰ τὰ ἔσωτερικά τῆς ομάδος. Γι' αὐτὰ λαμβάνονται μέτρα.

Ἰδιαίτερα ἡ χιλιαστικὴ εταιρία χρησιμοποιεῖ καὶ τὴν λαπολογία καὶ τὴν χυδασιολογία, ἰδιαίτερα ἐναντίον ἀνθρώπων πού γνωρίζουν καλὰ τὰ ἔσωτερικά τῆς καὶ μποροῦν νὰ ἀποτρέψουν προσχώρησι σ' αὐτὴν ἢ νὰ ἐπιτύχουν καὶ ἀποχώρησι μελῶν τῆς. Δὲν ἰσχυρίζονται μόνον πὼς ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἐπικίνδυνοι «ἐχθροὶ» εἶναι πόρνοι, μοιχοί, ὀμοφυλόφιλοι, καταχραστὲς κ.ο.κ. (δὲς τὸ βιβλίῳ μας «Οἱ χιλιαστές μας γράφουν...»), ἀλλὰ ἀσκοῦν ἀφάνταστη ψυχολογικὴ δία στὰ θύματά τους με σκοπὸ νὰ ἀποφύγουν κάθε ἐπαφὴ μαζί τους. Καὶ βέβαια ὅλα αὐτὰ με «Γραφικὴ κατοχύρωσι»! Τί ἐνδιαφέρον μπορεῖ νὰ ἔχη ἐπὶ παραδείγματι κάποιος χιλιαστής νὰ συζήτησῃ μαζί μας, ἀφοῦ ἡ ὀργάνωσι τοῦ λέει πὼς μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἀσφαλῶς θὰ «σφαγῇ στὸν Ἀρμαγεδῶνα» γιατί κήρυξε «ἀνταρσία ἐναντίον τοῦ Ἰεχωῦδᾶ»;

Στὸ νέο ἔσωτερικὸ ὀργανωτικὸ βιβλίῳ «Ὀργανωμένοι...», ὅπως καὶ στὰ παλαιότερα («Ὀργάνωσι», «Δύ-

χνος») φθάνει στὸ σημεῖο νὰ ἀπαγορεύῃ τὴν «πνευματικὴ ἐπικοινωνία» μεταξὺ συζύγων στὴν περίπτωσι πού κάποιοι ἀπ' αὐτοὺς θὰ διαχωρίσῃ τὴ θέσι του ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Μπροῦκλι· καὶ ὑποχρεώνει τὸ συζυγικὸ μέλος πού μένει πιστὸ στὴν ὀργάνωσι νὰ παρακολουθῇ τίς κινήσεις καὶ τίς ἐπαφές τοῦ (τῆς) συζύγου καὶ νὰ τὸν (τὴν) «ρουφιανεύει» στοὺς «πρεσβυτέρους» τῆς «Σκοπιᾶς». Ἀπαγορεύει ἀκόμη καὶ τὸν ἀπλὸ χαριετισμὸ μεταξὺ πρώην ἀδελφικῶν φίλων καὶ «ἀδελφῶν» καὶ ἀπειλεῖ με «ἀποκοπή» καὶ με τὸν «Ἀρμαγεδῶνα τοῦ Ἰεχωῦδᾶ».

Βέβαια τὸ Εὐρωκοινοβούλιο δὲν ἀναφέρειται εἰδικὰ στοὺς χιλιαστές, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἄστοχο νὰ ἀναφερθοῦν ἐδῶ μαζί με τίς ἄλλες ἀκραῖες «αἰρέσεις», γιατί σύμφωνα με τὰ συμπεράσματα τῆς θαθμιαίας μας ἐρευνῆς ἀνακαλύπτουμε καὶ στοὺς χιλιαστές τὰ βασικά γνωρίσματα τῶν ἀκραίων «αἰρέσεων» καὶ γιατί καλλιεργεῖται ἐδῶ ἡ ἀντίληψι πὼς πρόκειται περὶ «γνωστῆς θρησκείας» πού τυγχάνει μεταχειρίσεως στὴ χώρα μας «τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου κράτους»!

Τὸ Εὐρωκοινοβούλιο ἐκφράζει ἀκόμη τὴν ἀποψι πὼς κανένας δὲν πρέπει νὰ ἐμποδίζεται νὰ περατώσῃ τίς σπουδές του. Τοῦτο γιατί στίς περιπτώσεις τῶν νέων «αἰρέσεων» τὰ νεαρὰ θύματα κατὰ κανόνα σταματοῦν τίς σπουδές τους καὶ μάλιστα πολὺ αἰφνίδια. Τὸ φαινόμενο αὐτὸ παρουσιάσθηκε καὶ στοὺς χιλιαστές πρὶν ἀπὸ τὸ 1975. Τὸ ἔτος ἐκείνο (ὅπως καὶ πρὶν ἀπὸ τὸ 1914, 1925...) ἐπρόκειτο νὰ λήξῃ «τὸ σύστημα πραγμάτων» καὶ νὰ ἰδρυθῇ ἡ «βασίλεια» τῆς «Σκοπιᾶς». Ἐκείνο πού ἐχρειάζετο, ἔλεγε ἡ «εταιρία τοῦ Μπροῦκλι», ἦταν χειρωνακτικὰ ἐπαγγέλματα γιὰ νὰ οἰκοδομηθῇ ὁ «παράδεισος», ὅχι ἐπιστήμονες. Ἄλλωστε ἔπρεπε νὰ «προειδοποιηθῇ» ὁ κόσμος με τὰ ἔντυπα τῆς εταιρίας, γι' αὐτὸ καὶ πολλοὶ διέκοψαν τίς σπουδές των. Ἀκόμη καὶ τώρα τὸ Μπροῦκλι·ν ἀποτρέπει τοὺς νεαροὺς ὀπαδοὺς του νὰ ἀκολουθήσουν σπουδές καὶ τοὺς προτρέπει στὴν «καριέρα μέσα στὴν ὀργάνωσι», ὡς «μπεθελίτες», «εἰδικούς σκαπανεῖς» κ.ο.κ.

Ἡ Εὐρωβουλιὴ ἀποφάνθηκε ἀκόμη πὼς κανένας δὲν πρέπει νὰ ἐνθαρρύνεται νὰ παραβαίνει τὸ νόμο. Τοῦτο γιατί οἱ ὀργανώσεις αὐτές διδάσκουν τοὺς ὀπαδοὺς τους πὼς οἱ νόμοι τοῦ κράτους δὲν ἔχουν ἰσχύ γι' αὐτοὺς, ἀν ἀντιστρατεύονται στοὺς νόμους τῆς ὀργανώσεως. Μάλιστα πολλὰ ἀπὸ τίς ομάδες ἐπιχειροῦν νὰ ὀργανώσουν τὴν κοινωνία με βάση τοὺς δικούς τους νόμους, πού δὲν ἀναγνωρίζουν «ἴσα δικαιώματα» σὲ ὅλους τοὺς πολίτες καὶ φθάνουν (μερικὲς ἀπὸ τίς ομάδες αὐτές) μέχρι τὸ σημεῖο νὰ διακηρύττουν πὼς ἡ πλειοψηφία τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὴ φύσι τους δὲν εἶναι «ἴσοι» πρὸς τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ ἄρισκονται σὲ κάποιο «ἐπίπεδο» μεταξὺ ζῶου καὶ ἀνθρώπου!

Στὴ χώρα μας πολλὰς φορὰς τιμωροῦμε τὰ θύματα καὶ ἀφήνουμε ἀτιμώρητους τοὺς πραγματικοὺς ἐνόχους καὶ μάλιστα τοὺς παρέχουμε καὶ εἰδικὰ «προνόμια» ἢ τοὺς προσφέρουμε μεταχειρίσι «τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου κράτους». Ἔτσι κλείνουμε στίς στρατιωτικὲς φυλακὲς τοὺς χιλιαστές πού παραβαίνουν τὸν ἑλληνικὸ νόμο με ἐντολὴ τῆς εταιρίας «Σκοπιὰ» καὶ ταυτόχρονα παρέχουμε στὴν εταιρία αὐτὴ «ἴση μεταχειρίσι» με τὴν Ὀρθό-

δοξο Ἐκκλησία, ἀτέλεια χάρτου καὶ τὴν ἀπαλλάσσουμε ἀπὸ τῆ φορολογίας! Ἐνοχοποιούμε κάποιο γιατὸρ πὸν ἀπὸ ἀμέλεια ἢ κάποια ἄλλη αἰτία ἄφησε ἓνα ἀσθενῆ γὰ πεθάνη καὶ δὲν ἐνοχοῦμε καθόλου τὴν ἐταιρία τοῦ Μπρουκλιν πὸν γὰ τοὺς δικούς της σκοποὺς (φανατισμὸς τῶν ὁπαδῶν τῆς προκειμένου γὰ «ἐκπαίδευθῶν» γὰ ἐκτελοῦν χωρὶς ἀντίρρηση κάθε ἐντολή) γίνεται αἰτία γὰ πεθαίνουν ἀκόμη καὶ μικρὰ παιδιὰ, ἀφοῦ ἀπαγορεύει στοὺς γονεῖς τοὺς γὰ ἐπιτρέψουν μετὰγγισι αἱματος.

Πρέπει ἀκόμη γὰ ἐξετασθῆ ἂν οἱ ὀργανώσεις αὐτὲς τηροῦν τὸ νόμο γὰ τὴν ὑγιεινὴ διατροφή, τὸ κατάλληλο περιβάλλον καὶ τὴν ἐκπαίδευσι τῶν μικρῶν παιδιῶν πὸν γεννῶνται στὰ κοινὸβία τῶν ἀκραίων «αἱρέσεων». Σχετικὰ ἔχουν γίνει εἰδικὲς μελέτες, οἱ ὁποῖες ἀσφαλῶς πρέπει γὰ τεθοῦν ὑπόψι τῶν ἀρμοδίων Ἑλλήνων ὑπουργῶν.

Ἄλλὰ καὶ ἡ πρότασι τοῦ Εὐρωκοινοβουλίου γὰ παρέχωνται ἀπὸ τίς αἱρέσεις πληροφορίες στὶς ἀστυνομικὲς ἀρχὲς σχετικὰ μὲ τὴ διαμονὴ τῶν μελῶν εἶναι πολὺ πρακτικὴ. Ἔτσι θὰ διευκολυνθοῦν οἱ γονεῖς γὰ ἀνκαλύψουν τὰ χαμένα ἔχνη τῶν παιδιῶν τους καὶ γὰ ἀποκτήσουν ξανά ἐπαφὴ μαζί τους. Εἶναι ἐπίσης πολὺ δίκαιο γὰ ἀπατηθῆ ἀπὸ τίς ὀργανώσεις αὐτὲς γὰ καταβάλλουν τὰ ἔξοδα ἐπιστροφῆς τῶν μελῶν τους στὰ σπίτια τους, ἂν ταξίδευσαν στὸ ἔξωτερικὸ μὲ ἐντολή καὶ γὰ λογαριασμὸ τῆς «αἱρέσεως». Τοῦτο γιὰτὶ οἱ «αἱρέσεις» αὐτὲς ἐχρησιμοποίησαν στὸ παρελθὸν τοὺς γονεῖς γὰ τὴν καταβολὴ τῶν ἐξόδων αὐτῶν. Μάλιστα ὑπῆρξαν καὶ περιπτώσεις κατὰ τίς ὁποῖες ἔδωσαν ἐντολή στὰ νεαρὰ θύματα γὰ ἐπιστρέψουν γὰ λίγες ἡμέρες στὰ σπίτια τους, προκειμένου γὰ διεκπεραιώσουν ἀπὸ ἐκεῖ τηλεφωνικὰ τίς ὑποθέσεις τῆς ὀργανώσεως καὶ γὰ μὴ ἐπιβαρυνθῆ τὸ ταμειο τῆς ὀργανώσεως γὰ τηλεφωνήματα στὸ ἔξωτερικὸ!

Ἄλλα αὐτὰ ἀποδεικνύουν πὼς δὲν πρόκειται ἐδῶ γὰ μέτρα «θεωρητικῆς μορφῆς», ἀλλὰ γὰ πρακτικὸς τρόπους ἀντιμετώπισεως μερικῶν ἀπὸ τὰ προβλήματα πὸν δημιουργοῦν οἱ ἀκραῖες «αἱρέσεις» καὶ τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται σὲ στοχεῖωδῆ ἀνθρώπινα δικαιώματα. Τὰ δικαιώματα αὐτὰ δὲν ἀπειλοῦνται μόνο στὸ χῶρο τῆς δυτικῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ καὶ στὴ χώρα μας.

Ἄν λοιπὸν τὰ ἀρμόδια ὀργανα τῆς χώρας θέλουν γὰ προστατεύσουν τὰ δικαιώματα αὐτὰ Ἑλλήνων πολιτῶν, πρέπει γὰ μελετήσουν προσεκτικὰ τίς προτάσεις τῆς Εὐρωβουλῆς. Αὐτὸ ἀποτελεῖ καὶ ἀπαίτησι τῶν ἐλληνικῶν ἐκείνων οἰκογενειῶν πὸν ἐπλήγησαν ἀπὸ τὰ σύγχρονα αὐτὰ ὀλοκληρωτικῆς - φασιστικῆς μορφῆς παραθρησκευτικὰ κινήματα πὸν μαστίζουσι τὴν Εὐρώπη καὶ τὴν Ἀμερικὴ. Μάλιστα ἂν θέλουμε γὰ λάβουμε ὑπόψι μας καὶ τὴν «ιδιαιτερότητα» τῆς Ἑλλάδος, τότε ὀφείλουμε γὰ «καταπιναστούμε ἄμεσα μὲ τὸ θέμα αὐτὸ» καὶ πέραν τοῦ κειμένου τῆς Εὐρωβουλῆς. Γιὰτὶ τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος δὲν προστατεύει μόνο τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, ἀλλὰ καὶ τίς πνευματικὲς ρίζες τοῦ λαοῦ μας καὶ πάνω σ' αὐτὲς τίς ρίζες στηρίζεται τὴν ἀγωγή τῶν παιδιῶν μας στὰ σχολεῖα τῆς χώρας.

Ἡ ἀπόφασι τῆς Εὐρωβουλῆς γὰ τὴν ἀντιμετώπισι τῶν ἀκραίων «αἱρέσεων» δὲν ἀποτελεῖ ἐσπευσμένη ἐνέργεια. Εἶχε προετοιμασθῆ συστηματικὰ.

Στίς 9 Μαρτίου κατετέθη «πρότασι ψηφίσματος» ἀπὸ τὴν κ. Wiczobek - Zeul καὶ ἄλλους 7 Εὐρωβουλευτὰς, στὸ ὁποῖο ἐξεφράζετο ἡ «βαθεὴ ἀνησυχία ἀπὸ τὴν ἀναταραχὴ καὶ τίς διαλύσεις οἰκογενειῶν» ἀπὸ τὴν «ἐκκλησία τοῦ Μοῦν» καὶ καλοῦσε τὴν «Ἐπιτροπὴ Νεότητος, Πολιτισμοῦ, Παιδείας, Πληροφοριῶν καὶ Ἀθλητισμοῦ» γὰ συντάξῃ εἰδικὴ ἔκθεσι περὶ τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Μοῦν καὶ «τοῦ κινδύνου πὸν αὐτὲς συνιστοῦν» (Ἐγγραφο 1-2) 82). Στίς 13 Ἀπριλίου 1982 ἀκολούθησε παρόμοια πρότασι τοῦ κ. R. Balfe (Ἐγγραφο 1-109) 82).

Ἡ Ἐπιτροπὴ Νεότητος ὤρισε εισηγητὴ τὸν κ. Richard Cottrell, ἐξήτασε τὸ «σχέδιο ἐκθέσεως» στὶς συνεδριάσεις τῆς ἀπὸ 16.3.1983 - 21.3.1984, ἔλαβε ὑπόψιν τῆς «τίς πολυάριθμες ἀπόψεις πὸν τῆς ὑποβλήθηκαν ἀπὸ ὀργανώσεις καὶ μεμονωμένα ἄτομα πὸν ἔχουν κάποια ἀνάμιξη μὲ τίς νέες θρησκευτικὲς κινήσεις», ἐνέκρινε τὴν πρότασι ψηφίσματος καὶ τὴν κατέθεσε στὴν Εὐρωβουλὴ (Ἐγγραφο 1-47) 84).

Εἶναι ἐνδιαφέρον γὰ ἀναφερθοῦμε ἐδῶ σὲ μερικὰ σημεῖα τῆς «αιτιολογικῆς ἐκθέσεως» τοῦ κ. Cottrell.

Ὁ εισηγητὴ παρατηρεῖ πολὺ σωστὰ πὼς «οἱ περισσότερες ἀπὸ αὐτὲς τίς κινήσεις βασίζουσι τὴν προσέλκυσι ἐνδεχομένων ὁπαδῶν σὲ μιὰ φιλοσοφία, ἡ ὁποία ὑποδηλώνει ὅτι οἱ ἐπίσημες ἢ οἱ ἐμπνευσμένες ἀπὸ τὴν παράδοσι θρησκείες ἔχουν ἀποτύχει στὸ ἔργο τους καὶ ἡ κοινωνία χρειάζεται μιὰ διαφορετικὴ προσέγγισι τοῦ προβλήματος».

Ἡ δραστηριότητα τῶν ὀργανώσεων αὐτῶν προκάλεσε ποικίλες διαμάχες μὲ κατηγορίες «γὰ ἀπάτες καὶ ἄλλες οικονομικὲς ἀτασθαλίες» καὶ «συχνὲς ἐπικρίσεις μὲ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι δημιουργοῦν καταστάσεις στὶς οἰκογένειες καὶ ψυχολογικὰ προβλήματα στοὺς ὁπαδοὺς».

Πολλοὶ ἀκαδημαϊκοὶ ἐρεύνησαν τὸ θέμα αὐτὸ στὴν Ἀγγλία, στὴ Γερμανία καὶ στὴ Δανία καὶ οἱ κυβερνήσεις τῶν κρατῶν μελῶν, ὅπως καὶ ἄλλες κυβερνήσεις «ὀφίστανται ἀδελφόμενες πιέσεις γὰ γὰ ἀντιμετωπίσουν τὸ θέμα σὲ νομοθετικὸ πλαίσιο».

«Ἴσως τὸ πιὸ ἐντυπωσιακὸ ἀνησυχητικὸ παράδειγμα τῶν ἡμερῶν μας ἦταν ἡ μαζικὴ αυτοκτονία στὸ Jonestown τῆς Γουϊάνα, ὅπου 900 ὁπαδοὶ ἐνδὲς αυτοκαταρροχθέντος προφήτη δηλητηριάσθησαν».

Ἄναφερόμενη στὶς δραστηριότητες τοῦ Μοῦν ἡ «αιτιολογικὴ ἔκθεσι» λέγει ὅτι: «οἱ ἀντιφατικὲς μέθοδοι προσηλυτισμοῦ πὸν ἀκολουθεῖ, πὸν εἶναι γνωστὲς στοὺς ἐρευνητὰς ὡς «ὀμβραρισμὸς ἀγάπης», ἔχουν προκαλέσει

πρωτοφανείς παρατεταμένες οικογενειακές διαμάχες και συμβαίνει γονείς να καταφεύγουν σε μια δραστηριότητα που είναι γνωστή ως "άποπρογραμματισμός", προκειμένου να διακόψουν την προφανή εξέλιξη των προσηλυτισμένων από την Ένωτική Εκκλησία. Οι δραστηριότητες αυτές δεν μπορούν να περάσουν απαρατήρητες».

«Πολλά έχουν γραφεί επικριτικά και μάλιστα, για την Ένωτική Εκκλησία. Το ένα τρίτο της πολυσέλιδης έκθεσής Fraser (μια έρευνα που έκανε το Κογκρέσο των ΗΠΑ για τις αμερικανοκορεατικές σχέσεις) είναι αφιερωμένο στην εξέλιξη της οργανώσεως Μούν, εξετάζοντας σε βάθος, για υπόδειγμα, τους ισχυρισμούς ότι κατά καιρούς ήταν αναμειγμένη με τη CIA της Κορέας και με την κατασκευή όπλων». "Ας σημειωθεί πως ο κ. Μούν φυλακίστηκε «για μεγάλης κλίμακας φοροδιαφυγή».

«Η «έκθεση» αναφέρεται στη συνέχεια στην απόφαση βρετανικού δικαστηρίου, σύμφωνα με την οποία η εφημερίδα Daily Mail όρθως κατηγορήσε την Ένωτική Εκκλησία «για διάλυση οικογενειών» και για άλλες περιπτώσεις. «Οι γονείς αναφέρονται στο χάσιμο της επαφής με τους γιους και τις θυγατέρες των' επί δολοκλήρα χρόνια όρισμένα από τα παιδιά αυτά εξαφανίζονται: έντελως' άλλα, κατά τις σπάνιες επισκέψεις στα πατρικά τους σπίτια, φαίνονται παράξενα, ψυχρά και απρόθυμα να μείνουν. Υπάρχουν κατηγορίες ότι οι προσηλυτιζόμενοι: ύφιστανται πραγματική πλύση εγκεφάλου για την εξέλιξη: από τη νέα πίστι. Για παράδειγμα, με έλεγχο της διαίτης των' απομόνωση: από τους γονείς και φίλους και τις έξωτερικές επαφές όλων των ειδών' στη διάρκεια τραγμένου ύπνου τους ξυπνούν σε ακανόνιστες ώρες για να ψάλλουν, να τραγουδήσουν και να προσευχηθούν'. Αυτό, όπως ισχυρίζονται, δεν είναι τίποτε άλλο από μια διαδικασία κατήχησης ή όποια οδηγεί σε απόλυτη υποταγή σε μια κίνησι: και στους έλεγκτές της και δημιουργεί προθυμία υπακοής».

"Έτσι: η «αιτιολογική έκθεση» εισέρχεται στο βάθος του προβλήματος και επισημαίνει ουσιαστικούς κινδύνους για την προσωπική, οικογενειακή και κοινωνική ζωή των θυμάτων, πράγμα το όποιο επέβαλε την απόφαση: για τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων εκ μέρους του Εθνωκοινοβουλίου.

2

Ποιοί είναι: οι τρόποι προσηλυτισμού που χρησιμοποιούν οι άκαριες «αίρέσεις»;

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της «Επιτροπής Νεότητος, Πολιτισμού, Παιδείας, Πληροφοριών και Αθλητισμού» του Εθνωκοινοβουλίου οι προσηλυτιζόμενοι νέοι: προέρχονται κυρίως από «παραδοσιακές οικογένειες» και χαρακτηρίζονται «από ένα ύγιη ιδεαλισμό, που είναι: συγχόνος στους νέους, και μια προθυμία για την εξέταση και τη συζήτηση νέων ιδεών».

«Η μέθοδος προσηλυτισμού είναι: ο «δομωαρτισμός άγαπης» σε νέους ανθρώπους που ταξιδεύουν στο έξωτερικό είτε μόνοι: είτε κατά ζευγάρια με την προσφορά ενός «γεύματος σε ένα διεθνές κέντρο φίλων».

—Είσα: μόνος ή μόνη: θα ήθελες να ρθης και να περάσης μια βραδυά με μερικους νέους σαν και σενα;

Στην αρχή δεν αποκαλύπτεται: ποιός κρύβεται πίσω από την «ομάδα φίλων» ή ποιοί είναι: οι σκοποί της κινήσεως. Στις ΗΠΑ μάλιστα αναφέρθηκε από νέους που προσηλυτίστησαν πως τους ζητήθηκε «να μείνουν όσο θέλουν, να επισκεφθούν και να μείνουν σ' ένα αγρόκτημα, να δουλέψουν με τους πτωχούς και τους αναπήρους».

«Η «ταυτότητα» και οι «σκοποί» αποκαλύπτονται: με «διακριτικότητα», όταν τα θύματα βρίσκονται: κάτω από την επιρροή της ομάδος και ολοκληρωθή η «αφροσύνη».

«Οι πανεπιστημιακές σταδιοδρομίες και οι έλπίδες για το μέλλον συχνά ξεχνιούνται: και εγκαταλείπονται, μερικές φορές ώρισιμένοι: —ιδίως οι μεγαλύτεροι: σε ηλικία προσηλυτιζόμενοι:— εγκαταλείπουν τα σπίτια και τις οικογένειές τους επίσης. Μερικές φορές, δολοκλήρες οικογένειες εμπλέκονται: σε τέτοιες περίπλοκες καταστάσεις, δημιουργώντας ιδιαίτερη ανησυχία στα πολύ νεαρά άτομα που δεν είναι: σε θέση: να διαμορφώσουν δική τους κρίση: ή να αντιδράσουν γι' αυτό που συμβαίνει: στους γονείς τους».

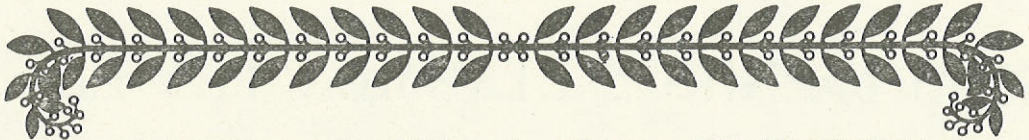
Χαρακτηριστικό της μεθόδου προσηλυτισμού είναι: και η απομόνωση των νέων όπαδών από την οικογένεια, τους φίλους ή όποιοδήποτε άτομο που θα μπορούσε «να διαλύση τη γοητεία της αναμειξεως σ' αυτές τις κινήσεις». Δεν διατάζουν μάλιστα να περιλάβουν σ' αυτό και την παραδοσιακή ιατρική περίθαλψη, «μια που συχνά ή άσθενεια θεωρείται: από τους γκουρού και τους προφήτες στα κέντρα όρισμένων κινήσεων ως τιμωρία για κάποιο παράπτωμα ή ακόμη χειρότερα, ως προδοσία».

Μια άλλη μέθοδος προσηλυτισμού, όπως εφαρμόζεται: στα «Παιδιά του Θεού», «απροκάλυπτα περιλαμβάνει: σεξουαλικούς δελεασμούς με νεαρές γυναίκες όπαδούς, που παριστάνουν τις πόρνες» και το λεγόμενο «ερωτικό ψάρεμα» — «μέρος ενός αηδιαστικού έγγχειριδίου συμπεριφοράς που περιλαμβάνει: παρότρυνση για κακαμεταχείρησι: των παιδιών, σαφώς κατά παράβασι: των νόμων κάθε κράτους μέλους και, φυσικά, σε όλες τις πολιτισμένες κοινωνίες».

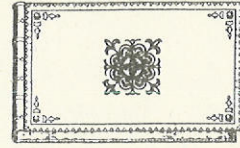
«Η Έκθεση: αναφέρεται στη συνέχεια στις ομάδες εκείνες που προσφέρουν «μαθήματα» με σκοπό «την επέκταση: των ίκανοτήτων του πνεύματος». Μερικές από αυτές «άπαιτούν άσυνήθη συμπεριφορά: κατά ομάδες, προκειμένου να «απελευθερώσουν» βαθύτερη κατανοήσι: η αντίληψη... φυσικά υπάρχουν και δίδακτρα. Η εκκλησία της επιστημολογίας (Σαηεντόλοτζι) που ίδρυσε ο Αμερικανός L.R. Hubbard... χρεώνει: από 300 έως 3.000 λίρες Αγγλίας για μαθήματα σε διάφορα επίπεδα».

Σχετικά με την κίνησι: αυτή αναφέρονται περιπτώσεις κατά τις όποιες άνθρωποι: της οργανώσεως επισκέφθηκαν τους ένοίκους σ' ένα όδρομο του Λονδίνου «και τους κάλεσαν να κάνουν ένα τέστ με μηχανήμα γνωστό ως «Μετρητής Ε' και κατόπιν τους πρόσφεραν μια σειρά μαθημάτων έπειδή: τα αποτελέσματα απέκάλυψαν δήθεν την ανάγκη βελτιώσεως».

(Συνεχίζεται)



ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ



Ἰωάννου Μ. Φουντούλη
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσ/νίκης

ΛΟΓΙΚΗ ΛΑΤΡΕΙΑ

Ἔκδοση ΑΠΟΣΤ. ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

«Ἡ Ὁρθόδοξη λατρεία διατηρεῖ μιὰ ἀκατάλυτη ἐπικαιρότητα καὶ ζωτικότητα γιὰ κάθε ἐποχὴ—ἀπὸ τὴν ἀγροτικὴ ὡς τὴν ἠλεκτρονικὴ— καὶ γιὰ κάθε ἀνθρώπινη κοινότητα— ἀπὸ τὴν πιὸ ἀπλὴ ὡς τὴν πιὸ δυναμικὴ καὶ πολὺπλοκῆ».

Κέντρο τῆς Ὁρθόδοξης λατρείας εἶναι ἡ θεία Λειτουργία. Αὐτὴ εἶναι ποῦ συντηρεῖ, ἀνεβάζει καὶ βοηθεῖ στὴ σωτηρία τῆς, τὴν πιστὴ στὸ Θεὸ ψυχῆ.

Παλαιὸ καὶ ἐπίμονο εἶναι τὸ αἶτημα τῶν λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀλλὰ καὶ τῶν πιστῶν, λοιπόν, αὐτὴ ἡ λυτρωτικὴ πραγματικότητα νὰ γίνεταί σὲ κάθε ἐποχῆ καὶ μὲ κάθε μέσον, ἀντικείμενο ἐρμηνείας, ἀνάλυσης, σχολιασμοῦ, ὥστε νὰ βιώνεταί καλύτερα ἀπὸ τὸ ἐκκλησιαστικὸ ποίμνιο. Νὰ οἰκιάνεταί ἀπὸ τὸ λαὸ καὶ νὰ συμβάλλει περισσότερο στὴν ὀρθόδοξη, λειτουργικὴ πνευματικότητα.

Αὐτὴ τὴν προσπάθεια μὲ μεράκι, μὲ πάθος ἱερὸ θὰ λέγαμε, τὴν ἔχει ἀναλάβει, χρόνια τώρα, ὁ Καθηγητὴς κ. Ἰω. Μ. Φουντούλης. Πότε ἀπὸ τὸ Ραδιόφωνο, πότε ἀπὸ περιοδικὰ καὶ συστηματικὰ ἀπὸ τὴν ἔδρα του στὴ Θεσσαλονίκη, νύχτα καὶ μέρα, προσπαθεῖ νὰ μιήσει τοὺς πιστοὺς χριστιανοὺς στὰ τῆς θείας λατρείας. Νὰ τοὺς βοηθήσει, ὥστε «μετὰ λόγου καὶ γνώσεως» νὰ συμμετέχουν στὴ θεία λατρεία καὶ στὰ τελούμενα σ' αὐτὴ, ποῦ κρατοῦν ἀγρυπνὴ καὶ δυνατὴ τὴν ψυχὴ, μέσα σ' ἓνα λογοκρατούμενο κόσμο.

Τώρα ἡ ἀγάπη καὶ ἡ προσπάθεια τοῦ σ. γιὰ τὴ λειτουργικὴ κατήχηση τῶν πιστῶν, ἐκδηλώθη-

κε μὲ τὸ βιβλίον τοῦ «ΛΟΓΙΚΗ ΛΑΤΡΕΙΑ». Εἶναι μιὰ νέα προσπάθεια προσέγγισης τοῦ λαοῦ γιὰ κατανόηση καὶ ὑπομνημάτιση τῆς θ. Λειτουργίας, τῶν Μυστηρίων καὶ τῶν Ἀκολουθιῶν τῆς Ἐκκλησίας μας.

Πρόκειται γιὰ ἓνα βιβλίον ποῦ ἡ ἐμφάνισή του, ἡ γλώσσα του, ἡ διάταξη τῆς ὕλης του, ἡ γλαφυρότητα τοῦ ὕφους του, ἀγγίζουν τὸ τέλειο! Ἔνα ἀληθινὸ λειτουργικὸ ἐγκόλπιο προπαντός, βοήθημα πολῦτιμο γιὰ τοὺς λειτουργοὺς τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ κι ὅλους τοὺς χριστιανοὺς ποῦ θέλουν νὰ κατανοήσουν σωστὰ τὸν λειτουργικὸ θησαυρὸ τῆς Ὁρθοδοξίας μας.

Φς

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΜΑΡΞΙΣΜΟΣ

Ἔκδόσεις «ΑΚΡΙΤΑΣ»

Ἡ ἐποχὴ μας συνοδοιπορεῖ μὲ τὸ λυκόφως τῶν ἰδεολογιῶν! Μιὰ μεγάλῃ σύγκρουση πραγματοποιεῖται ἀνάμεσα στὶς διάφορες ἰδεολογίες, τὴν Ἱστορία καὶ τὴν ἴδια τὴ ζωὴ.

Πολλὲς εἶναι οἱ ἄγρυπνες συνειδήσεις ποῦ θρῖσκονται στὶς προφυλακὰς αὐτῶν τῶν μετασχηματισμῶν, τῶν ἀνακατατάξεων καὶ τῶν νέων προοπτικῶν.

Πλήθος εἶναι οἱ ἀπορίες, τὰ ἐρωτήματα καὶ τὰ αἰτήματα. Καὶ ἡ ἀνάγκη γιὰ ἀπαντήσεις, κάποιον διάλογο καὶ μεγαλύτερη πληρότητα, ἔντονη.

Κι αὐτὸ ἀκριβῶς κάνουν μερικοὶ νέοι ἄνθρωποι, χρόνια τώρα: παλεύουν μὲ τὶς ἀρχὲς καὶ τὶς ἐξουσίες! Συνομιλοῦν, σχολιάζουν, ἀναλύουν καὶ κατατοπίζουν, ὅσο εἶναι δυνατόν, τὸ λαὸ, τὴν διχασμένην ψυχὴ.

Μιὰ τέτοια συνομιλία, ποῦ, πραγματικὰ θυθίζεται μέσα στὸ θέμα, «Ὁρθοδοξία καὶ Μαρξισμός»,

εἶναι συγκεντρωμένη στὸ βιβλίον αὐτό.

Ὁ π. Ἀθανάσιος Γιέφτιτς, ὁ π. Γεώργιος Μεταλληνός, ὁ κ. Λευτέρης Ἐλευθερίου, ὁ κ. Κώστας Ζουράρης καὶ ὁ κ. Στέλιος Ράμφος μίλησαν. Καὶ τὴ συνομιλία τοὺς αὐτὴ οἱ ἐκδόσεις «ΑΚΡΙΤΑΣ» τὶς ἔκαναν ἓνα πάρα πολὺ ὠραῖο καὶ πολῦτιμο βιβλίον. Ἔνα μανιφέστο θὰ ἔλεγα, ποῦ μέσα ἀπὸ μιὰ διαλεκτικὴ ἱκανότητα καὶ ἐλευθερία ἤθους καὶ ὕφους, παρουσιάζει ἀνάγλυφο τὸ θέμα καὶ τὸ σύγχρονο προβληματισμὸ του. Ἔνα προβληματισμὸ, ἰδιαίτερα τῆς νεότητος, ποῦ δὲν ἀφήνει κανένα ἀδιάφορο. Πολὺ περισσότερο, ἐκείνους ποῦ ἐρευνοῦν καὶ στοχάζονται πάνω στὸ πρόβλημα «Ὁρθοδοξία καὶ Μαρξισμός», ὅπως εἶναι καὶ οἱ πιὸ πάνω ὀμιλητές.

Φς

Τατιάνας Γκορίτσεβα
Καθηγήτριας τῆς Φιλοσοφίας
στὸ Λένινγκραντ
ΠΩΣ ΒΡΗΚΑ ΤΟ ΘΕΟ
ΣΤΗ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

*

Βασ. Μουστάκη
ΙΩΒ,
Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΘΗ ΤΟΥ
Τόμοι: Α' καὶ Β'

*

Δημήτρῃ Φερούση
ΚΥΡΙΑΛΛΟΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΙΟΣ
Οἱ φωτιστὲς τῶν Σλάβων
(Ἱστορικὸ ἀφήγημα)

*

Γαλάτειας Σουρέλη
ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ
Ὁ τροχόδορος τῆς λευτεριᾶς

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ*

Τοῦ κ. ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΕΡΟΥΣΗ

Ἡ τελευταία ἐκπομπή πού ἐκλείπει τή φάση αὐτή τῆς τηλεοπτικῆς δουλειᾶς μας «Ἀπό τοὺς θησαυροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας μας» ἦταν τῆς 29ης Μαρτίου 1975, μὲ θέμα: «Χαίρε ἡ ἐλπίς καὶ ἡ προστασία τῶν χριστιανῶν».

Κρίνοντας, ὕστερα ἀπὸ 13 χρόνια, τὴν τηλεοπτικὴ αὐτὴ δουλειά, πού κράτησε τέσσερα δλόκληρα χρόνια (1971 - 1975) μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι ἂν ὄχι τίποτ' ἄλλο, τουλάχιστον ὅπως καὶ στὸ Ραδιόφωνο, ἡ Ἐκκλησία δρέθηκε παρῶσα στὴν εἰσβολή τῆς Τηλεόρασης, ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή.

Ἐπίασε ἀμέσως τὸ μετερίζι πού τῆς ἀνήκε, τὸ ἀξιοποίησε μὲ εὐπρέπεια, τόλμη καὶ παρρησία καὶ τὸ διατήρησε μὲ ἀδάπανη εὐθύνη, ὥστε, κάποια μέρα νὰ καταστῆ προμαχῶνας καὶ ἐπαλξή.

«Α ὕ ρ ι ο ε ἶ ν α ι : Κ υ ρ ι α κ ῆ».

Τὸ 1975 ἀρχίζει μιά νέα περίοδος δουλειᾶς στὸ θρησκευτικὸ πρόγραμμα, τὸ μοναδικὸ πού διέθετε τὸ EPT (EPT 1).

Ἐχει πραγματοποιηθεῖ ἡ μεταπολίτευση καὶ στὸν ὁρθόδοξο Ἀρχιεπισκοπικὸ θρόνο τῆς Ἀθήνας δρίσκεται ὁ ἀπὸ Ἰωαννίνων Μητροπολίτης κ. Σεραφεῖμ, πού ἀναθέτει τὸ γραφεῖο Τύπου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς στὸ μακαριστὸ κ. ἀξέχαστο Χρῆστο Θεοδωρόπουλο.

Ἡ Ἐκκλησία μᾶς καλεῖ σὲ συνεργασία. Ἀποτελέσματα, μιά νέα ἐκπομπή γεννιέται μὲ πλούσιο ὕλικό, πὺ ζωντανό, μὲ νεῦρο, μὲ ποικιλία θεμάτων, μὲ ἀπλωμα στὸν κόσμο καὶ μεγαλύτερο ἐνδιαφέρον.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη πιά μὲ ἕμισο τρόπο, καὶ μέσα ἀπὸ τὰ θρησκευτικὰ κείμενα νὰ περνᾶμε τὰ μηνύματα ἐλευθερίας, πίστεως καὶ ἐλπίδας στὸ λαό. Τώρα ὁ εὐαγγελικὸς καὶ ἐθνικὸς λόγος ἀνοίγεται ἀδέσμευτος.

Ἡ ἐκπομπή παίρνει νέο τίτλο. Ὀνομάζεται «ΑΥΡΙΟ ΕΙΝΑΙ ΚΥΡΙΑΚΗ». Ἐχει μουσικὸ σῆμα δικό της, τοῦ Σίμωνα Καρα, προσλαμβάνει νέους συνεργάτες, κάνει ἐξωτερικὰ γυρίσματα καὶ μεταδίδεται κάθε Σάββατο.

Ἡ παλιὰ ἐκπομπή ὅμως «Ἀπό τοὺς θησαυροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας μας» δὲν σταματᾷ. Ἐντάσσεται μέσθ στὴ νέα δομή. Κρατᾷ: μὲ τὰ κείμενά της, τὰ σλάιτς καὶ τὴ δοξαντινὴ μουσική της, ἕνα μεγάλο μέρος τοῦ τηλεοπτικοῦ χρόνου. Πλουτίζεται ὅμως μὲ ζωντανὴ ἀνάγνωση τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Κυριακῆς μέσα ἀπὸ τὸ Ναό, μὲ ἐρμηνεία καὶ σχόλιο ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Περιστερίου κυρὸ Ἀλέξανδρο ἢ τὸν ὑπογράφοντα, μὲ ἐκκλησιαστικὲς εἰδήσεις καὶ ἐξωτερικὲς λήψεις σὲ Σπίτια Σπορῆς καὶ Γαλήνης, Γηροκομεία, Παιδικούς Σταθμούς, Ὁρφανοτρο-

φεία, Μουσεῖα, Ἱερὰς Μονῆς, ὅπως τῆς Πεντέλης, Πετράκη, Ἱερὰς Μητροπόλεως, ὅπως τοῦ Πειραιᾶ, τῆς Νικαίας, Περιστερίου, Ἀθηνῶν, Καισαριανῆς Ἀττικῆς κ.ἄ.

Ἡ κατεύθυνση καὶ τὸ πρόσταγμα σ' ὅλα αὐτὰ ἔχει ἀνατεθεῖ στὸ Χρῆστο Θεοδωρόπουλο, πού μὲ ἀληθινὸ μεράκι καὶ ἰκανότητα συντονίζει καὶ ὀδηγεῖ. Ἐμεῖς παραμένουμε στὴν τηλεπαρουσίαση ὄλων αὐτῶν τῶν νέων στοιχείων καὶ στὴν ἐπιμέλεια τοῦ ἐνταχθένου προγράμματος «Ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας μας».

Μέχρι τὸ Σεπτέμβριο τοῦ 1979 πού διαρκεῖ καὶ ἡ δευτέρη αὐτὴ φάση τῆς ἐκπομπῆς «Ἀὔριο εἶναι Κυριακή», ἐκτὸς τῶν ἄλλων πραγματοποιήσαμε καί: τὸ 1975, 20 ἐκπομπές, τὸ 1976, 27, τὸ 1977, 22, τὸ 1978, 11 καὶ τὸ 1979, 18, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ πεντάλεπτα σχόλια καὶ τίς ἐκκλησιαστικὲς εἰδήσεις, τίς τηλεπαρουσιάσεις κ.λπ.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ πρέπει νὰ μνημονεύσω τοὺς τίμιους καὶ ἐξαίρετους συνεργάτες-φίλους, πού ὑπῆρξαν οὐσιαστικοὶ παράγοντες καὶ ἐκτελεστὲς τῆς ἐκπομπῆς. Ὅλοι τους, μὲ εὐσυνειδησία καὶ κάποτε μὲ αὐταπάρνηση, ἐκτελοῦσαν τὸ πρόγραμμα, κάτω ἀπὸ σκληρὲς, πολλὰς φορὲς, τεχνικὲς καὶ καιρικὲς (ἐξωτερικὲς λήψεις) συνθήκες.

Ἀνάμεσά τους ἦταν ὁ ἀεικίνητος καὶ ἀναγνωρισμένος τηλεσκηνοθέτης Κώστας Κούρτης. Οἱ πρόθυμοι καὶ ἐπιμελεῖς ἠθοποιοὶ Λέλα Νεναδάκη καὶ Κώστας Τύμβιος. Καθὼς καὶ ὁ ἀκούρατος δημοσιογράφος Νίκος Ἀδαμαντίδης.

Ἐξᾴλλου, ἀπὸ τὸν φορέα EPT 1, εἶναι δίκαιο νὰ μνημονεύσω τοὺς ὑποστηρικτὲς τῆς ἐκπομπῆς κ. Γιάννη Λάμψα, κ. Ἀγγελο Βλάχο, κ. Δημήτρη Χαραμῆ, κ. Γ. Στεργίου, τὴν κα Ἄννα Μωρατίτη. Καὶ τέλος τὸ κ. Γεώργιο Ρωμαιο, πού τοῦ ὀφείλω καὶ προσωπικὲς εὐχαριστίες γιὰ τὴν πολλὴ κατανόηση καὶ πνευματικὴ προσέγγιση.

Ὅλοι τους, ἔδρισκαν τρόπους νὰ διευκολύνεται τὸ ἔργο μας, πού μὲ τὴν ποιότητά του καὶ τίς καινοτομίες του εἶχε ἀποκτήσει πλῆθος τηλεθεατῶν. Ταυτόχρονα γινόταν καὶ πόλος ἑλξῆς γιὰ τολμηρὲς θεωρήσεις σὲ θέματα Ὁρθοδοξίας καὶ Ἑλληνικότητας.

Σ ἡ μ ε ρ α ε ἶ ν α ι : Κ υ ρ ι α κ ῆ.

Ἀλλά, ἀπὸ τὴν ποιοτικὴ ἄνοδο τῆς ἐκπομπῆς προέκυψε γρήγορα ἡ ἀνάγκη μιᾶς ἀκόμα ἀνακαινίσεως καὶ ἀνανέωσης.

Οἱ καιροὶ ἀπαιτοῦν τώρα μεγαλύτερα ἄλλατα στοὺς τρόπους προσέγγισης καὶ ἐπικοινωνίας. Κι ἀποφασίζεται ἡ τρίτη κατὰ σειρά ἀλλαγὴ στὸ θρησκευτικὸ αὐτὸ πρόγραμμα τῆς EPT 1.

Ἡ ἐκπομπή παίρνει νέο τίτλο: «ΣΗΜΕΡΑ ΕΙΝΑΙ ΚΥΡΙΑΚΗ» καὶ μεταδίδεται κάθε Κυριακὴ μεσημέρι. Στις 15 Ὀκτωβρίου 1979 γίνεται ἡ ἑναρξὴ μὲ τὸν ὀ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 141 τοῦ ὑπ' ἀρ. 10 τεύχους.

πογράφοντα, παρουσιάζοντας σε συνέντευξη τον μουσικολόγο κ. Απόστολο Βαλληνδρά που μίλησε για το έργο και τη ζωή του ποιητή Γ. Βερίτη.

Από τότε ή έκπομπή και για πρώτη φορά στην ΕΡΤ 1 παίρνει συνεντεύξεις από ανώτερους κληρικούς, καθηγητές Πανεπιστημίου, άλλους ιερωμένους, ανθρώπους της τέχνης και των γραμμάτων, καλλιτέχνες, ζωγράφους, ποιητές και μουσικούς.

Μ. Σάββατον / 1971

Σήμερα

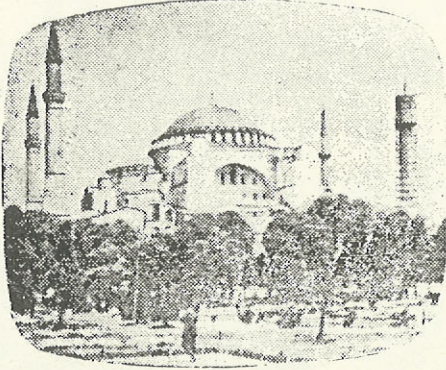


18.00 ΕΝΑΡΞΙΣ

18.03 ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΘΗΣΑΥΡΟΥΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ ΜΑΣ
"Άγιον Όρος (δόξοπορικό).
Κείμενο και επιμέλεια, Δημήτρης Φερούση.

31-5-71

20.10 ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΘΗΣΑΥΡΟΥΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ



'Αγία Σοφία: Τό φώς της οικουμένης.

"Ένα επίκαιρο χρονικό με κείμενα και επιμέλεια του Δημήτρου Φερούση.

10-5-1971

20.15 ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΘΗΣΑΥΡΟΥΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ ΜΑΣ
Κύριλλος και Μεθόδιος: Φωτισταί των Σλάβων.

Στην αρχή γινόταν ή ανάγνωση του Βύαγγελίου, ή έρμηνεία και ένα μικρό σχόλιο. Και στη συνέχεια ακολουθούσε ή συνέντευξη που έπαιρνε ο Χρήστος Θεοδώροπουλος ή ο υπογράφόμενος.

Τά θέματα είναι ποικίλα κ: αναφέρονται στην εκκλησιαστική ζωή, στις ανθρώπινες σχέσεις, στη Θεολογία, στην Ιστορία, στη Φιλοσοφία, στην Παράδοση, στην Τέχνη, στον έλληνοικό Μύθο, στη Ρωμιοσύνη, στην Παιδεία, στην Πατερική Γραμματεία και πάντοτε στην Όρθοδοξία.

"Ένα νέο, ανθρώπινο δυναμικό της νεοελληνικής πνευματικής, θρησκευτικής και κοινωνικής ζωής του τόπου, βρίσκει την έπαλξη να εκφράσει νέες και σημαντικές απόψεις στα καινά θέματα και προβλήματα του Νεοελληνισμού. Άλλά και ν' άκουστεί και να προβληθεί στο πανελλήνιο.

Άπό τον Όκτώβριο του 1979 ως τις 16 Ιανουαρίου του 1988 πραγματοποιήθηκαν περίπου 160 εβδομαδιαίες έκπομπές. Άπ' αυτές ο υπογράφόμενος παρουσίασε περισσότερες από 75, δηλ. το 47% περίπου, με τά πιο κάτω θέματα:

Έκπομπές 1979

- 15 Όκτωβρίου, Άπ. Βαλληνδράς, Για τον Βερίτη.
- 10 Δεκεμβρίου, Πρόγραμμα για τό «Έτος Παιδιού».

Έκπομπές 1980

- 11 Ιανουαρίου, Ό Τίμιος Πρόδρομος.
- 4 Φεβρουαρίου, ό Σεβ. Κρήτης κ. Τιμόθεος, Έκκλησία και Τουρισμός, 6 Φεβρουαρίου, Ό Μέγας Φώτιος.
- 3 Μαρτίου, Σεβ. Ζακύνθου κ. Παντελεήμων, Έκκλησία και Περιβάλλον. 10 Μαρτίου, Πρεσβ. Δημ. Δρίτσας, Έκκλησία και Μετανάστευση. 17 Μαρτίου, Σεβ. Δημητριάδος κ. Χριστόδουλος, Έκκλησία και Εικόσινα.
- 12 Μαΐου, Σεβ. Κρήτης κ. Τιμόθεος, Τό κατεστημένο. 19 Μαΐου, Χρ. Νεοαμιωνιάτης, Τά Μοναστήρια της Άττικής.
- 7 Ιουλίου, Με συνεργασία, Η Έθναρχία της Έκκλησίας. 21 Ιουλίου, Με συνεργάτες, Η Έκκλησία σήμερα.
- Άντ. Παπαντωνίου, Όρθοδοξία και Εύρώπη.
- 10 Νοεμβρίου, Κων. Σαρδελής, Αύγουστος και Έκκλησία.
- 7 Δεκεμβρίου, Ειδήσεις, Έκκλησιαστικό Χρονικό. 14 Δεκεμβρίου, Με συνεργασία, Θρησκευτική ποίηση. 21 Δεκεμβρίου, Γ. Μπατιστάτος, Α. Άγγελόπουλος, Έορταστικό. 28 Δεκεμβρίου, Με συνεργασία, Χορωδία - Κείμενα.

Έκπομπές 1981

- 4 Ιανουαρίου, Ειδήσεις (εικόνες), Τά Άγια Θεοφάνεια. 18 Ιανουαρίου, π. Νικ. Αύγερινόπουλος, Μάσκος ό Εύγενικός. 25 Ιανουαρίου, Γερ. Κονιδάης, Κύριλλος - Μεθόδιος.
- 1 Φεβρουαρίου, Σεβ. Κυθήρων κ. Ιάκωβος, Τρεις Ιεράρχες. 8 Φεβρουαρίου, Θεοφ. Άχελώου κ. Εύθύμιος, Η Ύπαταντή. 15 Φεβρουαρίου, Βλ. Φειδάς, Μέγας Φώτιος.
- 12 Άπριλίου, π. Δημ. Δρίτσας, Έκκλησία και Παιδεία. 19 Άπριλίου, Α. Άγγελόπουλος, Γ. Μπατιστάτος, Πασχαλινά κείμενα και μουσική.
- 10 Μαΐου, Α. Άγγελόπουλος, Γ. Μπατιστάτος, Οί Μυροφόρες. 17 Μαΐου, Σεβ. Κρήτης κ. Τιμόθεος, Τού Πασαλιού. 24 Μαΐου, Άντ. Παπαντωνίου, Τής Σαμαρειτίδος.
- 4 Ιουνίου, Γρ. Στάθης, Ό ίδρυμα της Βυζαντινής Μουσικής. 7 Ιουνίου, π. Δημ. Δρίτσας, 1600 χρόνια από την Β' Οικουμενική Σύνοδο.
- 5 Ιουλίου, Όσφηρ Μπενιλάδης, Η Έρασμακή Διάλεκτος. 26 Ιουλίου, Κασ. Πανουσοπούλου, Ό θεσμός των Δικωνοισμών.
- 9 Αύγουστου, π. Φιλ. Φάρος, Τό πένθος. 16 Αύγουστου, Άπ. Βαλληνδράς, Βυζαντινή Μουσική στους τυφλούς. 23 Αύγουστου, Άπ. Βαλληνδράς, Τό έργο του. 30 Αύγουστου, Εύάγγ. Λέκκος, Έκκλησιαστικός Τύπος.
- 20 Σεπτεμβρίου, π. Γ. Δημητριάδης, Τό κίνημα Άγάπης. 27 Σεπτεμβρίου, Άντ. Παπαντωνίου, Έκκλησία και Πρόνοια.
- 4 Όκτωβρίου, Σεβ. Βελγίου κ. Αιμιλιανός, Ι. Μ. Βελγίου.

Σχόλια 1981

- 4 Ιανουαρίου, Τά Άγια Θεοφάνεια.
- 1 Φεβρουαρίου, Τρεις Ιεράρχες.
- 11 Μαρτίου, Επιθέσεις κατά της Έκκλησίας. 29 Μαρτίου, Προαιώνιο Σύμβολο.

- 5 'Απριλίου, 'Ιωάννης Κλίμακος. Πάσχα '81, Καθημερινός Λόγος.
- 10 Μαΐου, 'Η Βυζαντινή Μουσική. 17 Μαΐου, Χριστιανική 'Αρχαιολογία. 24 Μαΐου, Μεσσίας και Σαμαρείτισσα.
- 7 'Ιουνίου, 1.600 χρόνια από την Β' Οικουμενική Σύνοδο. 14 'Ιουνίου, Πεντηκοστή. 21 'Ιουνίου, Οί πρώτοι άμφισβητίες. 28. 'Ιουνίου, Πέτρου και Παύλου.
- 12 'Ιουλίου, 'Ο νέος 'Ελληνισμός. 19 'Ιουλίου, Οί Πατέρες της 'Εκκλησίας.

'Ε κ π ο μ π έ ς 1 9 8 2

- 24 'Ιανουαρίου, Γρηγ. Στάθης, 'Η Βυζαντινή Μουσική.
- 7 Φεβρουαρίου, Σεβ. Κρήτης κ. Τιμόθεος, Τί είναι κήρυγμα. 21 Φεβρουαρίου, Βασ. Μουστάκης, Νεοελληνική Χριστιανική ποίηση. — 'Αλ. Παπαδερός, Τό Συμβούλιο Εύρωπαϊκών 'Εκκλησιών.
- 9 Μαΐου, π. Καν. 'Ανδρουλάκης και Βύρ. Λισσαίος, Δωρεάν ΠΑΠ. 16 Μαΐου, Σεβ. Κρήτης κ. Τιμόθεος, 'Η θέση της γυναίκας. 30 Μαΐου, Μιχ. Μακράκης, 150 χρόνια για τόν 'Εγελο.
- 20 'Ιουνίου, Σεβ. Ζακύνθου κ. Παντελεήμων, 'Η Εύρωπαϊκή 'Ενωση 'Εκκλησιών.
- 11 'Ιουλίου, π. Φιλ. Φάρος, 'Εκκλησία και προσευτικότητα. 18 'Ιουλίου, Παν. Νέλλας, 'Ακρωτηριασμός ή 'Ολοκλήρωση ανθρώπου. 25 'Ιουλίου, 'Αντ. Παπαντωνίου, Σ' ένα μεταβαλλόμενο κόσμο.
- 1 Αύγουστου, 'Αλ. Παπαδερός, Κοινωνική 'Αποστολή της 'Εκκλησίας. 8 Αύγουστου, π. Φιλ. Φάρος, 'Εκκλησία και Νεότητα. 15 Αύγουστου, 'Ι. Μ. Χατζηφώτης, Τό Αίγαιο της Ρωμιοσύνης. 22 Αύγουστου, Λ. 'Αγγελόπουλος, 'Η Μουσική της 'Εκκλησίας μας. 29 Αύγουστου, Χρ. Νεαμονιτάκης, 'Η 'Εκκλησία στην Κατοχή.
- 5 Σεπτεμβρίου, Νικ. Ζίας, 'Η Βυζαντινή τέχνη. 12 Σεπτεμβρίου, Βλ. Φειδάς, 'Η 'Ενωση τών 'Εκκλησιών. 19 Σεπτεμβρίου, 'Αρχ. Χρ. Ρουμιλιώτης, 'Η άποστολή τού κλήρου. 26 Σεπτεμβρίου, 'Αντ. Παπαντωνίου, Καθημερινότητα και Θεραπευτική ζωή.
- 17 'Οκτωβρίου, Γ. Παπαδάκης, Λαϊκή και Βυζαντινή Παράδοση. 30 'Οκτωβρίου, 'Αρχ. Πανώτης, Κατωόμβρες Μήλου.
- 21 Νοεμβρίου, π. Φιλ. Φάρος, 'Ορθοδοξία και άμαρτία. 28 Νοεμβρίου, 'Αρχ. Πανώτης, Οικουμενικό Πατριαρχείο.
- 5 Δεκεμβρίου, Μνημόσυνο Χρήστου Θεοδωρόπουλου. 12 Δεκεμβρίου, π. Κ. 'Ανδρουλάκης, Διακονία 'Αγάπης. 19 Δεκεμβρίου, Σίμων Καρράς, Βυζαντινή Μουσική. 26 Δεκεμβρίου, Χρ. Γιανναράς, 'Ο ακίνδυνος Χριστός. — 'Ι. Μ. Χατζηφώτης, 'Η 'Εκκλησία τó 1940. — 'Αντ. Παπαντωνίου, 'Εκκλησία και Παλινοαστούντες.

'Ε κ π ο μ π έ ς 1 9 8 3

- 2 'Ιανουαρίου, Δημ. Μαυρόπουλος, 'Ορθοδοξία και Παπαδιαμάντης. 9 'Ιανουαρίου, 'Ηλ. Μουτσούλας, Γρηγόριος Νύσσης. — Τ. Μιχαλάς, 'Ορθοδοξία πέρα από σύνορα. 16 'Ιανουαρίου, π. Φιλόθεος Φάρος, 'Ορθοδοξία και έρωτας. — Τζών Βεϊνόγλου, 60 χρόνια δίχως Μικρασία.

Σ ύ ν τ ο μ η δ ε ο ν τ ο λ ο γ ί α .

'Η έκπομπή «Σήμερα είναι Κυριακή» με τή νέα μορφή της ανοίχτηκε σ' ένα πλατύτερο κοινό. Ταυτόχρονα όμως άγγιξε και μαγνήτισε τά κράσπεδα της ελληνικής, δύσπιστης διανόησης.

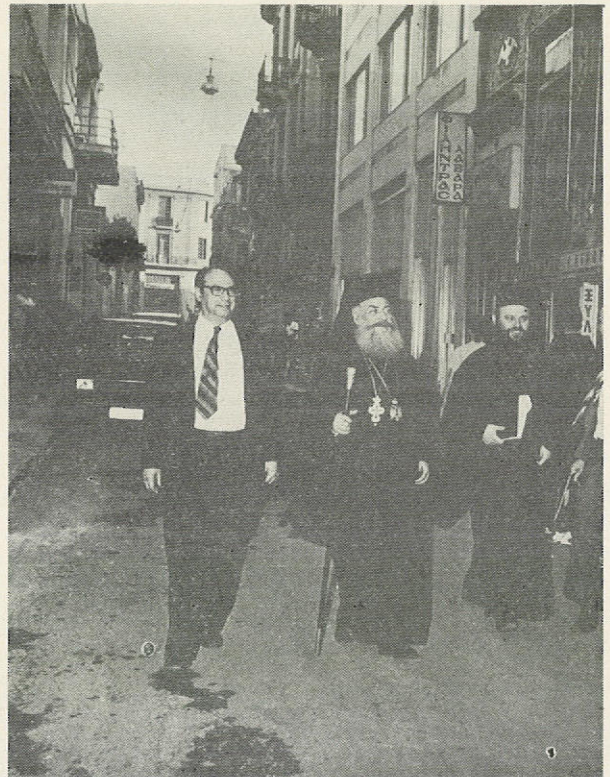
Με τρόπο ζωντανό, άμεσο και έκφραστικό άνιχνεύεται και έκφράζεται τó ζητούμενο. 'Η έκπομπή έτσι προκαλεί και προβληματίζει: τούς τηλεθεατές. 'Η ρωμαλέα

στάση της και ή διεισδυτικότητα τών έρωτήσεων αποκαλύπτουν νέες διαστάσεις τής 'Ορθοδοξίας. Πολλές φορές ή επιδοκιμασία κάποιας έκπομπής ήταν άμεση και έντυπωσιακή.

Τά δυσνόητα δόγματα και οί θεολογικοί όρισμοί παίρνουν φώς και γίνονται κτήμα τού λαού. Οί συνομιλητές πού έρχονται: νά συζητήσουν προκαλούνται: άπροετοίμαστα νά πουν μπροστά στην κάμερα τόν άνόθευτο, τόν άγυστερόδουλο, τόν αθόρμητο λόγο. 'Εκείνον πού περνάει τελικά μέσα από τόν έλληνικό στοχασμό και τήν 'Ορθοδοξία, δίχως μισαλλοδοξία και φανατισμούς.

Με άφορμή τó θάνατο τού Χ. Θ., ó δημοσιογράφος κ. Σπύρος 'Αλεξίου, γράφοντας στην «Καθημερινή», τής 4 Νοεμβρίου 1982, για τήν έκπομπή «Σήμερα είναι Κυριακή», ανάμεσα στ' άλλα σημειώνει: «τό λέμε χωρίς κανένα δισταγμό, ήταν μοναδική σέ πνευματικότητα. Είχε άκροατές επιπέδου, φανατικούς όσο καιμιά άλλη. 'Ηταν ένα φωτεινό διάλειμμα στον κυκλώνα τής άσυρτησίας. Μιά θαρραλέα φωνή, κόντρα στο ρεύμα τού μοντέρνου πνεύματος, τού μηδενισμού και τής ίσοπεδώσεως τών αξιών. 'Η μόνη ίσως αντίπαλη έκπαλξη στον άθεϊσμό, τόν ύλισμό και τήν άντικληρικιστική προπαγάνδα...

... Είχαν άκουστεί καταπληκτικά σέ σημασία λόγια. 'Ενας κόσμος δλόκληρος είχε διαφωτισθεί με άπλό τρόπο, με πολύ ρεαλισμό, και για άπρόσιτες ακόμη στο εύρο



'Ο Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ, με τόν 'Αρχιεργαμματέα τής 'Ι. Συνόδου 'Αρχμ. 'Ιερώνυμο Λιάπη (τόρα Μητροπ. Θηρών και Λεβαδείας) και τόν γραμματέα επί τού Τύπου, άείμνηστο Χρήστο Θεοδωρόπουλο.

κοινό δογματικές διδασκαλίες. Δεν τολμούμε να αναφέρουμε τα όνόματα όσων μίλησαν εκεί, γιατί δεν θά έφτανε δλόκληρη έφημερίδα».

Κι έτσι ήταν στην πραγματικότητα. Μέσα «στον κυκεώνα της άσυναρτησίας», με άνωτερότητα, με ήπιότητα και εύλυγσία, δίχως όστόσο ν' αφήνουν «καμιά έκκρεμότητα, κανένα κενό στη συζήτηση», παρουσιάστηκαν πάρα πολλά θέματα του πνεύματος, της ζωής του Γένους και της Όρθοδοξίας.

Η έκπομπή είχε ποιήση, έκπληξη και φαντασία. Ταυτόχρονα όμως διακρινόταν από ρεαλισμό, άμεσότητα και προβληματισμό, δίχως νά λείπει ή έλπίδα. Είχε δικό της τόνο. Δεν ήταν ποτέ ένα κατηχητικό τηλεοπτικό μάθημα!

Μικρός έπίλογος.

Και ξαφνικά, τό καλοκαίρι του 1982, ό Χρήστος Θεοδωρόπουλος έγκαταλείπει τό στούντιο της Τηλεόρασης. Αρχίζουν τα προβλήματα της υγείας του, με τό άπροσδόκητο, γνωστό τέλος, που συνέδη στις 29 Όκτωβρίου του ίδιου χρόνου.

Γιά έπτά περίπου μήνες σηκώσαμε όλο τό βάρος της έκπομπής. Λείπει όπωσδήποτε ή πνοή του Χ. Θ. Μά ή μαθητεία μας κοντά του έπτά χρόνια, μάς έχει όπλίσει: γερά με γνώση, πείρα και εύστροφία, όστε νά φέρουμε σέ πέρας αΐσιο, δίχως κανένα πρόβλημα, μέχρι τόν Ίανουάριο του 1983, τό τηλεοπτικό έργο μας.

Μιλώντας στην έκπομπή της 5ης Δεκεμβρίου 1982 για τό θάνατό του, τονίσουμε βαθιά συγκινημένο: και τά εξής:

«Άγαπητοί τηλεθεατές, ό φίλος, ποιητής, έμπνευσης και έμψυχωτής της έκπομπής μας, Χρήστος Θεοδωρόπουλος, δέ θρίσκειται πιά ανάμεσά μας. Με σπαργαμό καρδιάς πληροφορηθήκαμε τό θάνατό του.

Και από αυτή την ώρα, ένα κενό φτωχάινει τό έργο μας στο χώρο τοϋτο, της Τηλεόρασης, που εκείνος ύπηρέτησε, πολλά χρόνια με άξιοσύνη, με πάθος, με αίσιοδοξία και τόν τιμήσε με τις άπέραγτες γνώσεις του, την τόλμη και τό ασυμβίβαστο ήθος του.

Υπήρξε πάντοτε ένας μαχητής. Στις κοινές του σύγχρονου αδιέξοδου, άπαντούσε με τή φωτεινή του αγωνιστικότητα, την έλπίδα του, την πίστη του και τό μόνιμο όραμά του, για ένα κόσμο πλημωρισμένο από φως έλληνικότητας και Όρθοδοξίας.

“Ας μείνει βαθιά στη σκέψη μας ή μορφή του. Θα θυμόμαστε πάντα τόν αγαπητό φίλο, τό σωστό άνθρωπο, τόν έμπειρο συνομιλητή και τό δικό μας χρέος σ' αυτό τόν κόσμο.

Αιώνία του ή μνήμη».

Με την άπώλεια του Χ. Θ. συνέπεσε και ή λήξη της δικής μας θητείας στην έκπομπή «Σήμερα είναι Κυριακή».

Η τελευταία συνέντευξή μας πάρθηκε στις 16 Ίανουαρίου 1983. Μιλήσαμε με τόν π. Φλόθεο Φάρο, πάνω στο θέμα: «Όρθοδοξία και έρωτας», και κλείσαμε

έτσι, σέ τρίτη φάση, τό κεφάλαιο μάς δωδεκάχρονης ιστορίας (1971-1983) δίχως καμιά διακοπή, στην Τηλεόραση της ΕΡΤ 1.

Άπόλογος.

«έν παντί συνιστώντες έαυτούς ός διάκονου» (Β' Κορ. σι' 4-5).

Έχουμε την αίσθηση, ότι και στον τομέα αυτό, όπως 32 χρόνια στο Ραδιόφωνο και 7 χρόνια στην έφημερίδα «Έκκλησιαστική Άλήθεια», κάναμε στο άκέραιο τό χρέος μας. Άνοίξαμε μάλιστα και κάποιους δρόμους, που τούς περπατήσαμε με έκκλησιαστικό φρόνημα, εϋθύνη, εϋπρέπεια, διαλλακτικότητα και θέρμη ψυχής.

Δεν διεκδικούμε τό άλάθητο. Όστε καμιά διάκριση. Τήν αναγνώριση του τίμου εργάτη θέλουμε σ' ένα χώρο, της ήλεκτρονικής, θρησκευτικής πληροφορησης του λαού μας, που με άγρυπνη έπιμονή διακονήσαμε.

Είναι γνωστό πώς ό χώρος αυτός, για ν' αποδώσει θέλει: ύπομονή, φαντασία, ιδέες, πνεύμα έκκλησιαστικό και δημοσιογραφική έτοιμότητα.

Τό Ραδιόφωνο και προπάντων ή Τηλεόραση θέλουν τό δικό τους στυλ. «Τό άκροατήριο είναι: καμωμένο από ανθρώπους μορφωμένους, άμόρφωτους και άγράμματους. Περισσότερο παίρνει: έντυπώσεις παρά πληροφορίες. Ό δμυλητής πρέπει νά έχει: βαθιά γνώση... Ό τόπος του πρέπει νά είναι: συναμιλητικός, όχι διαλεκτικός ούτε ρητορικός. Πρέπει νά είναι: ίκανός νά έκλιχθεί: τό θέμα του» («Ό Δημοσιογράφος» του Γεράσιμου Λύχνου).

Κι αυτά όλα, ναμίζω, πώς τά καταθέσαμε με ειλικρίνεια και πρωτοτυπία στο διάστημα της στράτευσης μας από την Έκκλησία, στον καιριο αυτό τομέα. Ήταν μία προσφορά εύλογημένη από την Έκκλησία και άποδεχτή από τό λαό του Θεού.

Είθε παρόμοιες προσπάθειες νά έχουν πάντα την ίδια συγκομιδή.

ΓΙΑ ΕΝΑ ΑΛΗΘΙΝΑ ΕΘΝΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Με άφορμή τή δυσρέσκεια και τις «έπικρίσεις» που ακούγονται: και γράφονται: συχνά κατά των ραδιοφωνικών Προγραμμάτων της ΕΡΤ 1 και ΕΡΤ 2 για έκπομπές τους που δεν καταξιώνουν τόν έθνικό και πνευματικό ρόλο τους είναι άνάγκη νά τονιστούν μερικές από τις θέσεις μας στον καιριο αυτό τομέα.

Τό Ραδιόφωνο, όπως και ή Τηλεόραση, βασικά, είναι: μέσα έπικοινωνίας που σήμερα άνήκουν στο Κράτος. Τό γιατί, δεν είναι: αυτής της ώρας νά εξετασθεί. Αυτό σημαίνει: ότι πρέπει νά γνωρίζουμε τρεις αρχές, που θεμελιώνουν αυτήν την έξουσία και την ύποχρέωση.

Η πρώτη αρχή σχετίζεται με την εϋθύνη και τό δικαίωμα του Κράτους νά κατευθύνει. Νά εκπαιδεύει: τούς άκροατές. Νά τούς ένημερώνει: συστηματικά και σφαιρικά. Νά βρίσκει: όλοένα καινούργιους τρόπους προσέγγισης προς τά λαϊκά στρώματα. Νά εκφράζει: τις μάζες

στη δημιουργία μιας πνευματικής και εθνικής ενότητας. Να συνδέει το λαό ολοένα και βαθύτερα με τις ρίζες του. Να τον βοηθάει στη συνειδητοποίηση των γνήσιων πολιτιστικών και ιστορικών του καταβολών.

Η δεύτερη αρχή σχετίζεται με τη λειτουργική δεοντολογία του κρατικού Ραδιοφώνου και την άσκηση του δημιουργικού έργου του μέσα στην ελληνική πραγματικότητα.

Όπωςδήποτε δεν μπορεί ποτέ να είναι τόπος έλέγχου ή κριτικής. Δεν μπορεί να αμφισβητεί ούτε να προκαλεί. Το κρατικό (έθνικό) Ραδιόφωνο είναι τόπος άπ' όπου μεταδίδονται μονάχα «θέσεις». Κάθε αντισημειωτικότητα, εκθέτει: όχι μόνο την όλη, έναία κρατική πολιτική εθύννη απέναντι στο λαό, αλλά δημιουργεί και ιδεολογική σύγχυση.

Ακόμα και σε τεχνικές ή αισθητικές επιλογές πρέπει να είναι προσεκτικό το Ραδιόφωνο! Τα «αυτονόητα» για μερικούς μπορεί να αποτελούν σκάνδαλο για το λαό. «Αναρωτιέμαι... αν το όποιο προσωπικό γούστο μπορεί να ανάγεται με το άζημιωτο, σε παρθενικό αισθητικό κανόνα — και μάλιστα μέσα από ένα κρατικό Ραδιόφωνο», έγραφε ο βουλευτής κ. Κ. Νικολάου. («Ελευθεροτυπία», 25.2.1980).

Ενώ ο κ. Σ. Πεπονής στο άρθρο του «Μαζική ένγμείρωση και πολιτικό αποτέλεσμα» 1971, σημειώνει προφητικά: «Η εθύννη εκείνων που άσκουν την έξουσία και των άλλων που άσκουν τη λειτουργία των μαζικών μέσων, σε χώρες με δημοκρατικούς θεσμούς, ξεκινά από το χρέος να ξεκαθαρίσουν οι ίδιοι τί πιστεύουν και τί επιδιώκουν. Και θα πρέπει να επισημανθεί πώς όποιο ή δημοκρατία ζει, οι έξουσιαστές της υλικής ύπόστασης των μέσων, δηλαδή του τεχνικού έξοπλισμού δεν είναι έξουσιαστές άπόλυτοι. Αυτοί που τά λειτουργούν, διανοούμενοι, τεχνικοί, καλλιτέχνες, δημοσιογράφοι — διαθέτουν επίσης ένα ποσοστό έξουσίας».

Η τρίτη αρχή είναι αυτή που σχετίζεται, με τά άλλα μαζικά, όχι κρατικά, μέσα πληροφόρησης και επικοινωνίας. Σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να παραλληλίζεται το Ραδιόφωνο με τον Τύπο. Αυτός είναι ιδιωματική ύπόθεση. Έχει κάθε δικαίωμα να κάνει τις δικές του επιλογές. Να κρίνει και να κατακρίνει!

Σ' αυτό το σημείο ακριδώς μπορεί να πει κανείς ότι το κρατικό Ραδιόφωνο ή ή Τηλεόραση δεν είναι ύπόθεση κάποιου προσώπου! Ένός καπρίτσιου. Μιας άλαζονείας ή κάποιου πειραματισμού. Άλλά μέσον μιας ολοκληρωμένης πνευματικής και εθνικής έκφρασης, που με άπόλυτη σαφήνεια πρέπει να γίνεται κατανοητό από τις μάζες.

Μ' αυτές λοιπόν τις λίγες εξηγήσεις για τη δεοντολογία του Ραδιοφώνου, ως φορέα της κρατικής παιδείας, πληροφόρησης, ψυχαγωγίας (άγωγής της ψυχής) και εθνικής συνείδησης, δεν μπορεί παρά να έχει:

1. Ταυτότητα. Η Ελλάδα είναι ετύχημα ότι αποτελείται από ένα λαό με εθνική, θρησκευτική και παραδοσιακή όμοιογένεια. Είναι προσηλωμένος σε βασικές αντιλήψεις ζωής, συμπεριφοράς, νοστροπίας, που τρεις χιλιάδες χρόνια τώρα δεν έχουν άλλοιωθεί. Είτε άνηκε

στην Άνατολή είτε στη Δύση, έχει τη δική του φυσιογνωμία. Άκατάλυτη στη διάρκεια της. Άήττητη από τις καταλυτικές ιδεολογίες που ξεριζώνουν ψυχές και θρυματίζουν συνειδήσεις.

Ο λαός μας έχει μια συνέπεια μέσα στην πολυκύμαντη Ιστορία του. Αυτή πρέπει να εκφράζει και το έπίσημο Ραδιόφωνό του. Να δείχνει σε κάθε στιγμή το πρόσωπό του. Την Ελλάδα του, που θά την ανακαλύπτει στις πιο ουσιαστικές, τις πιο βαθιές διαστάσεις της. Ο προβληματισμός μπορεί να γίνεται σε όλες τις μορφές τέχνης, στοχασμού, αναζήτησης. Οι θέσεις όμως του πνευματικού προσορισμού πρέπει να παραμένουν άμετακίνητες. Άκούγοντας τους ραδιοφωνικούς Σταθμούς της Μαδρίτης, της Βόννης, της Μόσχας, του Βελιγραδίου, του Καΐρου, διαπιστώνεις την ταυτότητά τους. Δεν ταλαντώνται. Δεν αμφιβάλλουν γι' αυτό που είναι. Έμεις;

«Άες και ή ζωή της χώρας όριοθετείται και τελειώνει: στα έμπορικά πάρε - δώσε και δεν έχει καμιά άνάγκη από πολιτιστικές, πνευματικές καλλιτεχνικές συνισταμένες. Η Κυβέρνηση βλέπει την άνάγκη της ίκανότητας των άγροτικών και διομηχανικών προϊόντων να τά διαξουν πέρα σε μια άνταγωνιστική άγορά, αλλά δεν ύποπτεύεται — ή άποσιωπά — την άνάγκη να επιδιώσουμε με τά δικά μας πολιτιστικά έφοδια γι'ά να μη γίνουμε μια άποικία της πνευματικής ζωής των άλλων» (Γάκωθος Καμπανέλλης, «Ένγμείρωση και διάλογος», BBC, 1979).

2. Ένότητα. Όπως κάθε φορέας μιας πολιτείας, έτσι και το Ραδιόφωνο (και ή Τηλεόραση) πρέπει να έχει μισροστά τους τó όραμα κάποιου συγκεκριμένου στόχου. Αυτός ό στόχος δεν μπορεί να είναι: άλλος, γι'ά ένα λαό σαν τον ελληνικό, παρά ή κατάκτηση της έλευθερίας του. Η δικαίωση των υλικών και πνευματικών αίτημάτων του. Η καταξίωσή του, ύστερα από τόσες θυσίες, στη συνείδησή του και μέσα στον κόσμο.

Κάθε έκπομπή λοιπόν κάθε μουσική νότα, κάθε πρόγραμμα ραδιοφωνικό, κάθε σχολίο, όμιλία ή θεατρική εικόνα πρέπει προς τά εκεί να τον όδηγει! Προδοσία δεν είναι μόνο όταν προδίδουμε τη γή μας στον έχθρό, μά και όταν προδίδουμε τον άληθινό έαυτό μας, την ιστορική γνησιότητά μας.

Πώς μπορεί όμως να υπάρξει: αυτή ή ένότητα που όδηγει στον άπώτερο, τόσο ύψηλό στόχο, όταν έχουμε στη μέση άσυνέπειες, χυδασιολογίες, άπαισιοδοξίες, έρέθισμα κατωτέρων ένστίκτων, προκαταλήψεις της καθημερινής ρουτίνας; Μπορείτε να όδηγήσεις ένα λαό στις κορυφογραμμές, όταν του μεταδίνεις καθημερινά πνεύμα ήττοπάθειας, θλίψης και κακομοιρίας; Άλλο κριτική κι άλλο άποθάρρυνση.

Βέβαια, με τó πρόσχημα της κουλτούρας ή της πνευματικής τάχα προσφοράς, «δγαίνουν στον άέρα», συχνά κι: άποσπασματικά, έκπομπές - πυροτεχνήματα. Αυτές μοιάζουν πολύ με δεγγαλικά! Ο θόρυβός τους είναι τζούφος. Η λάμψη τους θεαματική, αλλά φευγαλέα. Ίσως μόνο τó δόγμα «ή τέχνη γι'ά την τέχνη» δικαιώνεται κάποτε - κάποτε σ' αυτές τις περιπτώσεις.

Έξάλλου και κάθε διανοητικό κατασκευάσμα δεν ά-

ποτελεί πάντοτε πνευματικό προϊόν! Ένώ ή αποστολή του Ραδιόφωνου είναι καθαρά πνευματική. Είναι καθοδηγητική. Αματάθετα θετική στη ζωή του λαού.

3. Παιδεία. "Όρος πολύ παραξηγημένος, στά κρατικά μέσα επικοινωνίας, συχνά δεινοπαθεί, ταλαιπωρείται και παραχαράσσεται! Έτσι, πολλές φορές χάρη της παιδείας, προσφέρονται ξένες, ανακηνημένες φόρμες. "Ηθη και έθιμα που δέν έχουν θέση στον τόπο μας. Θρησκευτικές δοξασίες, που τίς απορριπτει ή ορθόδοξη, χριστιανική ψυχή του Έλληνα. Ψυχικά πορνά και συμπλέγματα ανθρώπινων σχέσεων που προκαλούν αηδία! Ξενοφέρτα πρότυπα μουσικής, τέχνης, τρόπου ζωής που καλλιεργούν τή σύγχυση. Αποπροσανατολίζουν τή λαό από τήν ήρεμη και άγνή συμπεριφορά του και προβληματίζουν με θέματα που είναι έξω από τήν άληθινή πορεία, τή σκέψη και τήν εκτίμησή του.

«Πάν έργον παιδείας πρέπει νά διέπεται από τή έναιον πνεύμα ένός ώρισμένου πολιτισμού, από τήν συνθηκικήν έκφρασιν ένός ώρισμένου συστήματος ιδεών...». (Έγκυκλιος Υπ. Παιδείας, 1949).

Η άληθινή παιδεία είναι ή φορέας του πνευματικού θησαυρού του παρελθόντος. Περιέχει όλα εκείνα τή παραδοσιακά στοιχεία του έθνικου βίου, των θρησκευτικών διωμάτων, των πνευματικών κατακτήσεων και των άδανήτων αισθηματικών παρορμήσεων του λαού.

Παιδεία δέν μπορεί νά είναι ή εκτέλεση μιας άσφουγης τεχνικά έκπομπής, καλλιτεχνικής επικαιρότητας, περιγραφής ένός μουσείου ή ή ξενάγηση σ' ένα αρχαιολογικό χώρο! Άλλά ή πέρα από αυτά σύνδεση του λαού με τή ιδανικά του.

Είναι πλάνη νά νομίζει κανείς πώς παιδεία είναι μερικά θαυόγδουπα άκροάματα, που έχουν τόν τίτλο του «κουλουριάρικου». Μόνο σύγχυση, πίκρα, άπελπισία και ένοχη προκαλούν.

4. Έθνισμός. Πώς μπορεί νά υπάρχει έλληνικό Ραδιόφωνο δίχως νά διαποτίζεται; δλόκληρο από τίς θαυότερες και ουσιαστικές εκείνες πεποθήσεις της άτρωτης διάρκειάς μας;

«Ό έθνισμός προϋποθέτει: έπίγνωσιν πάσης έθνικής άξίας, έπαφήν με τή πνεύμα της Ιστορίας και συνταύτισιν με αυτό» (Κ. Τσάτσος).

Ό έθνισμός αυτός έχει ρίζες θαθείες. Πέρα από τή άματα, τούς σηματισμούς και τίς παρελάσεις, τή κρατικά μέσα επικοινωνίας μπορούν νά βοηθήσουν τή λαό σέ ένα έθνισμό δημιουργικό, δίχως αΐηση και φανατισμούς.

Τό νά είτα: Έλληνας και ορθόδοξος χριστιανός, είναι: μια ψυχική ανάγκη. Μία ανάγκη που στους αιώνες, για νά μπορεί νά τήν ικανοποιεί έλεύθερα ή λαός μας, έδωσε και τή αίμα του. Άνέπτυξε ένα πατριωτισμό που ύψώνει: σέ σφαίρες άφατου μεγαλείου, παλικαριάς και πνοής δημιουργικής. Η άγάπη προς τήν πατρίδα είναι: «...ένα από τή πιδ θαθεία συνασθήματα, τή καθαγιασμένα από τούς αιώνες», έγραψε ή... Λένιν.

«Τό έθνος δέν υπάρχει: παρά σαν έθνική συνείδηση.

Και στοιχείο της έθνικής συνείδησης είναι: αυτό τή ασθμα και τή δίωμα ένότητος, που δίνει: στα παρόντα μέλη ένός λαού τήν ιστορική του διάσταση και τίς γεωγραφικές του ρίζες, έτσι καθώς τή συνδέει με τούς προγόνους, με τόν τόπο, με τή μέλλον» (Έφημ. «Τό Βήμα», 22.9.1974).

Και τή Ραδιόφωνο έχει: χρέος ιστορικό νά βοηθήσει: με τήν έθνική Μουσική, με τήν προβολή της Όρθοδοξίας, με τήν Ιστορία, τήν έξαρση των ήθικών πράξεων, τήν Παράδοση και τήν κοινοτική ζωή, ώστε νά επιτύχει: αυτός ή υπέρτατος στόχος.

Η αυθαίρετη και άλαζονική περιφρόνηση στίς άξίες, που ένδεικτικά μόνο αναφέρθηκαν, από πρόσωπα ή σύνολα προσώπων άποτελεί άγνοια, άπαιδευσία ή και έσκεμμένη πρόκληση, στα θαυότερα αισθήματα του λαού.

Έκτός από τήν ταπείνωση, βασικό χαρακτηριστικό του πνευματικού ανθρώπου είναι ή διάκριση. Και μόνο στελέχη ιδεολογικής άνδιστέλειας και διάκρισης, θαθείας έλληνικότητας, έθνικής έμπνευσης και πνευματικότητας, πρέπει νά χειρίζονται: παρόμοια Μέσα, όπως τή Ραδιόφωνο και ή Τηλεόραση, που είναι: καθοριστικής, καθοδηγητικής σημασίας για τή λαό.

(Συνεχίζεται)

Νέες έκδόσεις
της
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

ΑΓΙΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

★

Μιχαήλ Μακράκη
Η ΛΥΤΡΩΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ
ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΡΓΟ
ΤΟΥ Φ. ΝΤΟΣΤΟΓΙΕΦΣΚΙ

★

Π. Β. Πάσχου
Ο ΓΛΥΚΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ

★

Ί. Μ. Χατζηφώτη
ΑΝΘΗ ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ ΤΟΥ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ

★

Πιτίνας Τσιμικάλη
Ο ΧΑΡΤΑΕΤΟΣ
ΚΑΙ Η ΚΟΚΚΙΝΗ ΟΜΠΡΕΛΛΑ

★

Νίκου Άρβανίτη
ΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΣΤΙΣ ΦΛΟΓΕΣ

★

Δημήτρη Φερούση
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΙΟΣ

ΘΑ ΑΥΞΗΘΟΥΝ ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ
ΛΑΪΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ
ΣΤΙΣ 1. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Αναδημοσιεύουμε από το περιοδικό ΓΝΩΡΙΜΙΑ της 1. Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως την παρακάτω ειδήση, λόγω του ενδιαφέροντος που παρουσιάζει: «Κατά την επίσκεψη του ὑπουργοῦ Παιδείας κ. Ἀπ. Κακλαμάνη στην Ἀλεξανδρούπολη ὁ Σεβ. Ποιμενάρχης μας κ. Ἀνθιμος ἔθεσε ἐνώπιόν του τὸ πρόβλημα τῶν θέσεων τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων γιὰ τίς ἱερές Μητροπόλεις, οἱ ὁποῖες πήραν μόνον μία θέση ὑπαλλήλου. Ὁ κ. ὑπουργὸς διευκρίνησε ὅτι ἡ ἀναγκαῖα ἐρμηνεία τοῦ νόμου καὶ ἡ πίεση τοῦ συνδικαλιστικοῦ ὄργανου τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων ὡδήγησε στὴ γνωστὴ ἀπόφαση τῆς ἡμερομηνίας ὄλων τῶν ὑπηρετούντων ὑπαλλήλων, μὲ ἀποτελεσματικὴ ὠρισμένης μητροπόλεως νὰ λάθουν μόνον μία θέση. Ὁ Σεβασμιώτατος ἀπαντῶν ἀνεφέρθη στὴν ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου νὰ ζητήσῃ ἄλλες ἀρᾶντα θέσεις ὑπαλλήλων καὶ παρεκάλει τὸν κ. ὑπουργὸ νὰ εισηγηθῇ τὴν μετατροπὴ τῶν ἰσαριθμῶν διακονικῶν θέσεων σὲ ὑπαλληλικές. Ὁ κ. ὑπουργὸς, ἐνώπιον καὶ ἄλλων παρισταμένων, ἐδήλωσε ὅτι Σᾶς θεβαιῶν πὼς εἶναι πλέον ὀριστικὴ ἀπόφαση νὰ μετατραποῦν 40 θέσεις διακόνων σὲ θέσεις ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων γιὰ τίς μητροπόλεις ποὺ ἔλαβαν μία μόνον θέση. Ὁ Σεβασμιώτατος ἐζήτησε τὴν συγκατάθεση νὰ κάμῃ δημοσίως χρῆση τῆς δηλώσεως τοῦ κ. ὑπουργοῦ τὴν ὁποία καὶ ἔλαβε».

ΕΡΩΤΗΜΑ
ΙΕΡΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

Ὁ ἱεροδιδάσκαλος Γεώργ. Παπαγόπουλος (Ἄλσος Πατρῶν) μὲ ἐπιστολὴν τοῦ στὸν «Ἐφημέριο» διατυπώνει τὸ ἐρώτημα, μὲ βάση ποιά κριτήρια οἱ ἐκπαιδευτικοὶ ἐφημέριοι (δάσκαλοι) κατατάσσονται μὲ τὸ ἐνιαῖο μισθολόγιο στὴν ἈΡ κατηγορία; «Πῶς συμβαίνει αὐτὸ, ἐφ' ὅσον τὰ ἴδια ἄτομα στὴν ὑπαλληλικὴ θέση τοῦ ἐκπαιδευ-

Τοῦ κ. Εὐαγγέλου Π. Λέκκου

τικοῦ κατατάσσονται στὴν ἈΤ»; Τὴ ρύθμιση αὐτὴ θεωρεῖ ἀδικία γιὰ τοὺς ἱεροδιδασκάλους, γιὰτὶ πιστεύει ὅτι «δὲν εἶναι δυνατὸν τὸ ἴδιο πρόσωπο, μὲ τὰ ἴδια πτυχία, στὸν ἴδιο κλάδο νὰ ἀνήκει στὴν ἈΡ καὶ στὸν ἄλλο στὴν ἈΤ».

Τὰ ἀρμόδια ὑπουργεῖα Ἐθνικῆς Παιδείας - Ὀργανισμῶν καὶ Οἰκονομικῶν θὰ δώσουν κάποια ἱκανοποιητικὴ ἐξήγηση γιὰ τὴ ρύθμιση αὐτή; Ὁ «Ἐφημέριος» καὶ οἱ ἐνδιαφερόμενοι περιμένουν.

ΤΑ ΒΡΑΒΕΙΑ ΙΕΡΕΩΣ,
ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ ΚΑΙ ΑΔΕΛΦΗΣ
ΝΟΣΟΚΟΜΟΥ

Στὴ μεγάλη αἴθουσα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, ἔγινε τὴν Δευτέρα 13 Μαΐου ἡ πρώτη ἀπονομὴ τῶν ἐτησίων βραβείων Κληρικοῦ, Διδασκάλου καὶ Ἀδελφῆς Νοσοκόμου τοῦ Ἰδρύματος «ΚΑΤΙΓΚΩ ΚΑΙ ΓΙΩΡΓΗΣ ΧΡ. ΛΑΙΜΟΣ», μὲ χρηματικὸ ἔπαθλο 200.000 δραχμῶν τὸ καθένα.

Τὰ βραβεῖα, μὲ ὁμόφωνη γνώμη τῶν ἀρμοδίων ἐπιτροπῶν, ἀπενεμήθησαν ὡς ἑξῆς:

1) Τὸ Βραβεῖο Κληρικοῦ, στὸν π. Νήφωνα Θωμαδάκη, ἐφημέριο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Ζώνης (Πατησίων), γιὰ τὴν κοινωνικὴ προσφορά του μὲ τὰ γνωστά Ἰδρύματα ποὺ συνέστησε καὶ συντηρεῖ.

2) Τὸ Βραβεῖο Διδασκάλου, στὸν κ. Δημήτριο Γλύκα, γιὰ τὴν ἐξαιρετικὴ ἐκπαιδευτικὴ, κοινωνικὴ καὶ πολιτιστικὴ του δράση.

3) Τὸ Βραβεῖο Ἀδελφῆς Νοσοκόμου (μεταθανατικῶς) στὴν Ἑλένη Πατρινέλη, ἡγετικὴ φυ-

σιογνωμία τῆς ἑλληνικῆς Νοσηλευτικῆς, ἡ ὁποία εἶχε τιμηθῆ καὶ μὲ πολλὰ ἄλλα βραβεῖα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸ διεθνὲς βραβεῖο Φλωράνης Νάτινγκεϊλ.

Ἀπενεμήθησαν ἐπίσης δύο ἔπαινοι στὶς ἀδελφές νοσοκόμους Μαίρη - Ἡρώ Σταυρίδου καὶ τὴν Καλλιόπη Μερσινιά - Σταθούλη, γιὰ τὸ νοσηλευτικὸ καὶ κοινωνικὸ τους ἔργο.

Τὴν τελετὴ ἐτίμησαν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ἐκπρόσωποι τῆς Πολιτείας καὶ τῶν Γραμμάτων καὶ πλῆθος κόσμου. Μίλησαν, ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἰδρύματος Καθηγητῆς καὶ Ἀκαδημαϊκός κ. Ἰωάννης Ν. Καρμίρης, ὁ ὁποῖος ἔδωσε καὶ τὰ βραβεῖα, ὁ Καθηγητῆς καὶ Πρόεδρος τοῦ Ε.Ε.Σ. κ. Ὀρέστης Λουρίδης καὶ ὁ Διευθυντῆς τοῦ Ἰδρύματος κ. Ἡρακλῆς Παπαβασιλείου. Στὶς ἐπιτροπές κρίσεως συμμετείχαν ἀκαδημαϊκοὶ, καθηγητὰ πανεπιστημίου, κληρικοὶ καὶ λοιποὶ πνευματικοὶ ἄνθρωποι.

*

ΝΕΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ
ΤΟΥ TAKE

—Οἰκονομόπουλος Σπ., ἱερέυς, Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 32.347, ἐφάπαξ 546.463.

—Σωτηράκος Ἰω., ἱερέυς, Β)4 ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 38.490, οἰκ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 653.996.

—Ραμάντζας Β., ἱερέυς, Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 32, σύνταξη 29.573, οἰκ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 540.149.

—Σταυρόπουλος Στ., ἱερέυς, Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 34, σύνταξη 31.422, ἐφάπαξ 559.651.

—Μακρέλλης Γρ., ἱερέυς, Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 32.347, οἰκ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 606.467.

(Στὶς παραπάνω συντάξεις χορηγήθηκε αὐξηση 5ο) ἀπὸ 1.9.84).

ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ ΕΥΣΕΒΕΙΣ
ΠΕΡΙ ΜΙΜΗΣΕΩΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

ὑπὸ Σεβ. Μητρο. Γρεβενῶν ΣΕΡΓΙΟΥ

Ἡ πληρέστερη «ΜΙΜΗΣΗ» ἀπὸ ὀρθόδοξον ἀποψη, βάσει τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἑνετίας τοῦ 1770. Μὲ ἐγκριση καὶ εὐλογία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Κεντρικὴ διάθεση Ἀπ. Διακονία. Ἰασιῶν 1, 115 21 Ἀθήνα. Σελίδες 512, δρχ. 500, σὺν τὰ ἔξοδα ἀποστολῆς.